

A black and white line drawing of a palm tree with a textured trunk and many fronds. It is surrounded by small tufts of grass at its base.

בני ברק - אלעד

שנה ט"ו גליון תרצ"ד

**1-888
REB-MEIR**
732-6347

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

ויחי בשלח פרעה את העם וכו'.

י"ל ענין מלחמה זו שרומז על מלחמת היצר, כי גם בני ישראל לא נשתרשרו או עדיין באמונה שלימה ועי"ז היה חשש ושבו מצרימה, ע"כ יוסב אלקים וכו' דרך המדבר שיקבלו התורה וילמדו עם משה עד שהיו דור דעה וישתרש בהם האמונה בשלימות.

(אהל תורה)

☆

פקוד יפקוד אלקים אתכם.

שיוסף השביעים שכל אחד יאמר לעצמו וכן שיאמרו לחבירו שה' יפקוד אותם לנאולה, וזהו הפירוש לאמר פקוד פקוד היינו שיאמרו איש לרעהו, וכל אחד יחזור לעצמו דברי חיוק באמונה ובטחון שה' יפקוד אותם, ועי"ז יקרו בו את הנאולה.

(בית אברהם)

☆

נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר.

הפסוק מרמז שאם אדם שקוע בתאוות העולם הזה, אז אינו יכול להוציא מפיו דיבורי קדושה בדחילו ורחימו כראוי, וזהו שאמר, נבוכים הם בארץ, ע"י שהם שקועים בארציות סגר עליהם המדבר, אין הם מסוגלים לדבר לפני הקב"ה כדבעי.

(תפארת שלמה)

☆

וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם.

יש עבירות שבעיני אדם אינן כ"כ חמורות בכל זאת פוגמות מאד, במיוחד בהסתכלות אסורה, וכאשר השי"ת רוצה להעמידו על האמת, מזמין לו אח"כ עבירות שחמורות גם בעיני אדם, שיתן דעתו למה נודמנו לו ענינים כאלה, וזהו שאמר הפסוק, וישאו בני

ישראל את עיניהם, ונכשלו בהסתכלות אסורות, ועי"ז והנה מצרים היא ערות הארץ רח"ל, נוסע אחריהם, ועי"ז נכשלו בדברים חמורים יותר, והעצה לה ויראו מאד, להשתדל לקנות מצד יראה, עוד עצה ויצעקו בני ישראל אל ה' לבקש מה' שיסלח וימלח לו על העבר, ויעזור לו שלא יכשל עוד בעתיד.

(דברי שמואל)

ויבקעו המים.

ופרש"י כל מימות שבעולם, ומדוע עביר הקב"ה הנם הזה, אלא הו' מקושרים כל הצרות המעותדות עד עת קיץ, והמה ג"כ נקראים מים כמ"ש באו מים עד נפש, וכולם קבלו בקיעה להורות דכמו בקריעת ים סוף שלא היה נראה שום מנוס לישראל, דהרי על קריאת ים סוף לא חשבו, ובקע הקב"ה הים עבורם וניצולו, כן בכל הצרות, אפי' לא יראו דרך מנוס, יפתח ה' פתח כמו בקריאת ים סוף, וענין זה ראו כמה שנבקעו כל מימות שבעולם.

(הרח"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע)

☆

הצרה הגדולה לישראל הוא כשהרשעים באים עליהם בדרך ההתקרבות

ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם, ופרש"י בלב אחד כאיש אחד ויראו מאד רק לכאורה הלא מדרגה זו להיות בלב אחד הוא מדרגה גבוה שלא זכו לישראל עד בואם להר סיני, כמ"ש ויחן שם ישראל וכו', ומזהינן זכו הרשעים למדרגה גבוה זו, הלא מעלמא דפרודא הם כידוע, אלא י"ל ופרעה הקריב פי' כיון שראה פרעה שלא הועיל בשנאתו לישראל כלום, לקח לו דרך אחרת לילך אתם בדרך קרבות ואהבה, ועשה עצמו כאוהב ישראל, והוא עמם לב אחד כאיש אחד באהבה וחובה, בדרך שעשה לבן הארמי ליעדם אבינו ויחבק לו וינשק לו, והרדיפה הזאת של דרך קרות ואהבה היתה קשה לישראל יותר מן השנאה וקושי השעבוד, כמאמרם החכם ונעדרות נשיות שונא זהו ויראו מאד ויצעקו וכו', מה עשה הקב"ה, ויסע עמוד הענן ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל, ולא קרב זה אל זה, פי' עשה פירוד ושנאה ביניהם שלא יהיה שום קרבות זה אל זה, והיינו דכתיב הפך לבם לשנוא עמו, וחשב זאת בין הטובות שעשה הקב"ה לישראל במצרים עי"ש, היינו כאמור וזי"ק והבן.

(דברי ישראל)

מאמינים בו, והנה דור המדבר היה דור דעה ע"כ עוד עתה לא האמינו בשום מופת, אבל עתה בקריעת ים סוף שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל, ועין בעין ראו את השכינה הקדושה, ע"כ מידי האמינו, וזה ויראו העם את ה' מלשון ראייה שראו כבוד ה', ע"כ מיד האמינו גם כמשה.

(אמרי קדוש)

☆

עזי וזמרת קה.

כי על מדת יראה צריך אדם לעשות כל השתדלות שיהיה לו יראת ה', ואז א"כ בא לו ממילא אהבת ה', וזהו עזי, היינו היראה, וזהו עזי בחירק, הוא שלי, וזמרת, היינו האהבה, בא מן ה', אחר אשר השתדל שיהיה לו יראת ה'.

(קדושת לוי)

☆

אמר איוב ארדוף אשיג אחלק שלל.

שפרעה נודע לו סוד גאולת ישראל בזכות ג' דברים שלא שינו שמם לשונם ומלבושם, ועצתו היתה שירצה לפתות את בני ישראל שיסורו מדריכם הטובה, ובוה ידע בבירור שאם יעלה בידו להסירם מגדרם או בוודאי ישינם, וזהו כוונת הפ' אמר איוב ארדוף אשיג, באיזה אופן, אחלק שלל, הוא ר"ת שם ל'שון ל'בוש, אם יכניס פירוד ביניהם שעכ"פ קצת יתרצו לשנום שמם ולשונם ולבושם, אז בודאי ישיג אותם, אבל לא עלתה בידו.

(הרח"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע)

☆

הנני ממטיר לכם לחם מן השמים למען אנסנו הילך בתורת אב לא.

התורה אמרה, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, למען אנסנו, שיהיה לכם פרנסה, כי הוא מלשון הרמת נס ומי שיש לו פרנסה יש לו הרמת ראש למעלה, הילך בתורת אב לא, היינו בין כך ובין כך יהיה לכם פרנסה, כמאמרם ז"ל אין בודקין למזונות.

(בארת המים)

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים על פרשת השבוע ערובים וסדרים

הלימוד בעניני שבת מביאה השפעה לעולם

הוא אשר דבר ה' שבתון שבת קדש, יש לפרש דמשה אמר להם מיד פרשת שבת אלא שאמר להם והכינו את אשר יביאו והיה משנה על אשר ילקטו יום יום משמע על ידי הכנה לשבת יתברך המן ויתרבה ויהי' משנה אבל לא מיד בשעת לקיטה כאשר ה' באמת כדכתיב ויהי ביום הששי לקטו לחם משנה ולכן באו ושאלו למשה אבל איתא בספרים כשם שההכנה לשבת מביאה הברכה והשפעה כך הלימוד בעניני שבת ובמס' שבת מביא השפעה יתירה ומצינו בפ"ק דע"ז (דף ג' ע"ב) דהקב"ה עוסק בכל יום שלש שעות בתורה ועסק אז בזמן לקיטת המן שה' בבקר (כדכתיב וילקט אותו בבקר בבוקר) בעניני מס' שבת ועל ידי זה נתרבה המן, וזה שאמר הוא אשר דבר ה' שבתון שבת קודש יען שהקב"ה דיבר בהלכות שבתון שבת קודש לכן ה' בו ברכה ונתרבה.

על שבת איכא שכר בין בעוה"ז ובין בעוה"ב

ויאמר אליהם הוא אשר דבר ה' שבתון שבת קודש לה' מחיר את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשבלו ואת כל העודף הניחו לכם למשמרת עד הבוקר, וי"ל עפ"מ"ש המפרשים לפרש המדרש אין ישראל ניזונין אלא בזכות האמונה, דיש להבין מה שדרשו חז"ל היום לעשותן ולמחר לקבל שכרן הא הקב"ה שומר תורתו וכתוב ביומו תתן שכרו ותירצו משום דתרי"א מפי משה שמענו והוי' ע"י שליח וא"ע בבל תלין אבל על השתים ששמענו מפי גבורה והן יסוד האמונה מגיע שכר בעולם הזה. וקיי"ל תבעו עובר לא תבעו אינו עובר, ובזה נ"ל לתת טוב טעם למאמרם בפ' כל כתיב כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים עוד שם כל המענג את השבת נותנים לו משאלות לבו דאלו שני המאמרים עולים בקנה אחד כי בודאי על שמירת שבת שהוא זכר למעשה בראשית וזכר ליציאת מצרים יסוד האמונה בודאי מגיע שכר בעוה"ז ותיכף וכן אמרו דורשי רשימות רמז לזה "ביומו" "תתן" "שכרו" ר"ת שב"ת אך זהו בתבועו, וז"ש המענג את השבת נותנים לו משאלות לבו מה שרוצה ותובע שכר עוה"ז ושמה תאמר א"כ מה ישאר לו לעוה"ב ע"א כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים וכיון שכן ישבע מטובו בעוה"ז וגם ישאר לו שארית בעוה"ב כי שכרו בלי גבול, והבן, וז"ש הוא אשר דבר ה' שבתון שבת קודש וגו', ר"ל שמצות שבת יסוד האמונה הוא דבר ה' עצמו ע"כ, את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשבלו בעוה"ז, ואת כל העודף השכר הנשאר הניחו לכם למשמרת עד הבוקר לעוה"ב הנקרא בוקר כי נותנים לו נחלה בלי מצרים.

קריאת שם לכת דייקא בשבת

ויקראו בית ישראל את שמו מן. בשם הגה"ק בעל ח' הרי"מ זצלה"ה רמז לקריאת שם הילד אפילו הנוול קודם שבת, לקרות שמו בישראל דוקא בשבת קודש, מפסוק זה וישבתו העם ביום השביעי, ויקראו בית ישראל את שמו מן, לאחר שישבתו קראו השם.

הכנה לשבת

ולקטו דבר יום ביומו וגו' והיה ביום השישי וגו' והי' משנה על אשר ילקטו יום יום, היינו שמחוייבים ישראל להעלות בכל יום כל דבר שנצרך להעלות ולברר ולא להניח מיום זה על יום מחר כי כל זה יום אינו שוה לחבירו וכל הדברים שצריך לתקן ביום זה אינו שייך לחבירו כי כל יום יש לו אורות חדשים ובידורים אחרים שצריך לברר בזה היום רק בשבת אין ברורים, לכן כתיב והיה ביום הששי וגו' כי מי שאינו מכין בערב שבת אין לו מה שיאכל בשבת, לכן צריך בערב שבת לעשות ברורים מזה היום וגם להכין עצמו על ש"ק והכינו את אשר יביאו כי כל המעשים והעובדות של השנה ימים זמן עלייתן הוא בשבת, כי כל השנה ימים הם תיקון עשיית הל"ט מלאכות, ובשבת ע"י השביתה והעונג מתעלים כל השנה ימים, וד"ל.

אף פחותי ערך מתעלים ע"י סעודת יום השבת

ויראו בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא וגו', ואחר שא"ל משה מצות השבת כתיב וישבתו העם ביום השביעי ויקראו בית ישראל את שמו מן, ולכאורה הרי כבר הזכיר לעיל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא וגו' ומדוע חזר כאן לומר ויקראו בית ישראל את שמו מן. גם צ"ב טעם שינוי הלשונות דלעיל הזכיר ויראו "בני ישראל" וכאן ויקראו "בית ישראל". וי"ל עפ"מ"ש כ"ב באגרא דכלה שה' המן דק ובהיר כ"כ ברוחניות עד שיע"א כילתו נזדכך הגוף והי' ניכר לכ"א פנימיות חבירו ומחשבתו ולכל אחד הי' נדמה חבירו בעיניו לאיש אחר וזהו ויאמר איש אל אחיו מן הוא ר"ל מי הוא זה כי נהפך לאיש אחר עיניו, והנה בני ישראל מורה על בני עלי' ובית ישראל על פחותי הערך כמ"ש ק"ז הישמח משה בהפטורות וארא, ובזה יתבאר שינוי הלשונות שבפסוקי הפרשה דבני עלי' שבישראל מיד ביום הראשון באכלם מהמן, זכו להזדככות נפלאה והשיגו שרשו בגבהי מרומים וקראו את שמו מן ע"ש בחינתו הרוממה, וז"ש ויראו "בני ישראל" ויאמרו איש אל אחיו מן הוא וגו', אבל בית ישראל שהם פחותי הערך לא באו להשגה זו מיד, כי השגת הדעת תליא באכית בחי' הנפש והכנת המעשים כנודע, מ"מ אינו דומה אכילתו בימות החול בימות ליום השבת, דע"י קדושת השבת זכו על ידו להזדככות בבחי' גבוה יותר, כמבואר בספח"ק דע"י סעודות השבת זוכים להשפעת הדעת, וע"כ אחר שעבר עליהם השבת כמ"ש וישבתו העם ביום השביעי חזר לומר ויקראו בית ישראל את שמו מן, שגם בית ישראל הם פחותי הערך זכו להזדככות נפלאה וקראו את שמו מן ע"ש בחינתו הרוממה, שגם הם נזדככו ע"י אכילתו וקדושת השבת והשיגו שרשו בגבהי מרומים וע"ש כך קראו את שמו מן.

(דברי יואל)

כל אחד יש לו שורש בשבת

אל יצא איש ממקומו כו'. שיש התדבקות לכל איש ישראל בשורשו בש"ק.

(שפת אמת תרל"ג)

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנישאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

קול דנה דישועה באהלי צדיקים
קול צדיקים יראו וישמחו וחסידיהם ברנה יגילו

ובהדרת קודש ובאותות כבוד ואהבה, נשגר בזה ברכת מולא טב"א, אל מול פני הדרת גאון מאורינו ומאליפנו, המסור מרידוק מקום וקרוב הלב למענינו, שר התורה והוראה, לוחם מלחמת ה' בעוז ובגבורה, משריש בלבות רבבות אלפי ישראל מסוף העולם ועד סופו השיטה הבוררה, מלחוב לבבות בני ישראל בדברים אהובים, חירות זיקים ושביבים, חסידא ופרישא, בוצינא קדישא, נהורא נפישא,

נבוד קדושת מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לרגל השמחה שבמעון קדשו
בנישואי נכדו החשוב ני"ו למז"ט

בן לחדב"נ

הגה"צ רבי ברוך טייטלבוים שליט"א

רב ביהמ"ד ויואל משה וברך משה, וי"ר וועד הכשרות בקרית יואל ע"א

ומצלאין אנו לחיי מלכא מרגא ורבנא, יוכחו השי"ת לנחל את עדת מי מנה, מתוך נחת והרחבת הדעת, על מי מנוחות ינהלינו ובמעגלי צדק ינחינו, ויזכה לרוות רוב נחת דקדושה מכל יו"ח במדה גדושה, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, עדי נזכה במהרה לרגלי מבשר צדק משמיע ישועה, ומלכינו מרן שליט"א בראשינו, במהרה בימינו, אמן.

המברכים בקידה המש מאות

הנהלת הקהילה

הבן צדיקים יראו וישמחו וחסידיהם ברנה יגילו

דבש תמרים

**פנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים**

ישראל ראוי היו נכנסין מיד לארץ והיו מתקנים הנצח"ק, במקומן ומאחר שלא זכו הוצרכו לגלות, ולזה לא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים להכניסם מיד לארץ ויתקנו הנצח"ק במקומן, כי אמר אלקים פן ינחם העם בראותם מלחמה ועייזו יפגמו בקדושתם ושוב יצטרכו לנדוד לתקנם, לכן ויסב אלקים דרך המדבר ועייזו מ"ב מסעות יתקנו הניצוצות הקי. (דברי יואל)

☆

אז ישיר משה. ובגמ' איתא באותה שעה בקשו מלאכי השרת לומר שירה לפני הקב"ה, אמר להן הקב"ה מעשי ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה לפני, יתבאר עפ"י דא"י במכילתא נטית ימינך תבלעמו ארץ באיזה זכות ניתנה להם קבורה, בשכר שאמרו ה' הצדיק, אמר הקב"ה צדקתם את הדין אני לא אקפה את שכרם, ואתן לכם מקום קבורה, ומעתה י"ל כי כל זמן שלא זכו המצרים לקבורה לא היה מקום לומר שירה ע"ד שאמר הכתוב כי קלל אלקים תלוי, וכתב הרמב"ן דמסע זה איננו רק אצל בניי אלא אף באוה"ע, ולכן מצינו אצל מלכי כנען ויהי לעת בוא השמש צוה יהושע ויורידום מעל העצים, וזה שאמרו באוה"ה שע"ה בקשו מלאכי השרת לומר שירה, היינו באותה שעה אשר עדיין לא זכו לקבורה, אמר להם הקב"ה מעשה ידי טובעין בים, היינו שעדיין טובעין בים, ועוד לא נפלמו ליבשה שינתן לקבורה, ואתם אומרים שירה, והלא בעת הזאת אין מקום לומר שירה כי קללת אלקים תלוי. (ברך משה)

והנה בניי דעיקר שכניתו בתוכינו והיו בפנינו, על כן יש לנו פתחון פה שיכולים לשבחו על אף שאין אומרים כל השבח כיון שהוא בפנינו ע"כ, והנה ברש"י פ"י אשירה להי כי גאה גאה על כל השירות וכל מה שאקלם עוד יש בו תוספות, ולכא"ו הרי אין להרבות בשבחו של מקום דהא שיד לומר וכי סיימתיהו, ולזה בא כמשיב שהמשיכו ואמרו כולם ז"ה אלן, בכבודו נגלה עליהם והיו מראין אותו באצבע, הרי שהיה עליהם השראת השכינה, ולכן מותר לשיר בשיר ושבחים וקילוסים דכיון דהיו בפנינו אומרים רק מקצת שבחו. (עצי חיים) והי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלקים וגו'. וי"ל עפ"י הנודע דמסע הגלות הוא כדי שיתפזרו בניי בכל העולם ויוציאו הניצוצות הקי שנתפזרו בחטאו של אדה"ר, והקשה האוה"ה דלפ"ז אילו לא היו ישראל חוטאים ולא היו גולים ישראל מארצם, מי היה מתקן את נצח"ק שנתפזרו בקצווי ארץ, ואיך הו מתקנים כל אותן המפוזרות בין הקליפות, ותי כי אילו זכו ישראל ולא היו חוטאים היה כוחם רב ועצום כאבן השואבת לשאוב את נצח"ק מכל קצוי תבל אל מקום מושבם באה"ק, ולא היו זקוקים ללכת ולנדוד בכל קצווי תבל לצורך זה, אך משחטאו נחלש כח הקדושה שלהם ואין בידם לשאוב את נצח"ק מרחוק, וזקוקים לגלות ולנדוד ממקום למקום להוציאן ולתקנן, והנה נודע בשם האריה"ק דענין הליכת ישראל ח"ב מסעות במדבר היה להוציא יקר מזולל ולשאוב הנצח"ק המפוזרות בין הקליפות, ועפ"י יתכן דאם היו

אשירה להי כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים. יבואר לפי דברי השלח"ק על מה שאמרה רחל הבה לי בנים, שהשבח שהי מנע ממנה פרי בטן כי מתאוה לתפלתן של צדיקים, ולכן אמרה הבה לי בנים דהיינו שירבה בתפלה, ועייזו השיב לה יעקב שזה היא דווקא בא"י שהוא תחת הקב"ה בעצמו, אבל בחו"ל שהיא תחת שרי מעלה אין הקב"ה מייסר הצדיק מפני שמתאוה לתפילתו, כי אולי יפסקוהו עובדי דרכים שרים החיצונים, וזהו שהשיב יעקב התחת אלקים אנכי, האם אני בא"י שהוא תחת יד הקב"ה בעצמו, ובוז פ"י בשמ"י דזהו שאמר והנה מצרים נוסע אחריהם, היינו שרו של מצרים נסע אחריהם, שהפילו ה' לארץ והוסר ממשלתו ואז היה בכוח בניי לבקש אף בחו"ל שאין מעכב על ידן, והנה מבואר במדרש כי השר של מצרים היה נדמה לפרעה כמין סוסים, והיינו אשירה להי אף שהוא בחו"ל, כי גאה גאה כתרנומו היינו שהשפיל הסמ"א ואין מעכב על ידי בניי לשיר ולהתפלל גם בניכר, סוס ורכבו רמה בים שהשפילם הקב"ה וא"כ הוא המנהיג, ולכך אשירה להי. (ישמח משה)

☆

אשירה להי כי גאה גאה וגו'. ואפ"ל בהקדם דברי הגמ' שהוא דנחית קמיה דרב חנינא, אמר האל הגדול וכו' א"ל סיימתיהו לכולא שבחי דמרך, והקשה ביש"מ דלפ"ז האיד משבחין ומפאריין ומחלליין בהרכה שבחים וקילוסין, וכי מסיימיהו וכו', והתיי ע"פ המד' ואף שבחו של הקב"ה אומרים מקצת שבחו בפניו,

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

מה תצק אלי

עובדא ידענא בעת שהיה בהלו נרו של החתם סופר ז"ל על ראש כל בני אונגארין אירע כי בקהל פעזינג גייר הרב דשם גר צדק, ואחר המילה לא נפסק הדם מזובו והיה לגר יסורים קשים ומרים, וגם היה בסכנה גדולה, ולא היה באפשרות לקרוא לרופא, כי שמה היה חוק שאסור לגייר שום נכרי בלי רשות הממשלה, ולהרב דשם לא היה רשות מהממשלה, והיה פחד גדול לכל היהודים הסמוכים לישוב הנ"ל אם ימות הגר צדק ויתוודע הדבר, שלא יתהווה מזה סכנה לכל היהודים היושבים בערים הללו, ונסע הרב דפעינג להחת"ס, ואמר הגאון ז"ל שאין שום עצה רק שהוא והגר יקחו עגלה ויסעו לנהר דונא, ושניהם יפלו לנהר על קידוש השם, הרב והגר שמעו והסכימו לעצה זו, ובהיותם כבר באמצע הדרך סמוך לנהר פגע בהם איש זקן אחד ושאל אותם, היכן הם נוסעים כאן, והלא כאן הוא סכנה מחמת הנהר השוטף וסוער, ולרוב ההפצרות סיפרו לו עצת הגאון ז"ל, וענה להם הלה, כי הוא מוהל מומחה ויש לו עפר שזורקים על מקום המילה ויפסוק הדם, וכך עשה ותיכף נתרפא הגר, ורצו לקחת את הזקן על העגלה ונעלם מתחת ידיהם, והבינו כי הוא היה מלאך הברית אליהו הנביא, ובבואם לבית הגאון החת"ס ז"ל לספר לו הנס, שאל ממנו הרב הנ"ל למה היה צריך לצוות להם לילך ולהשליך עצמם לנהר דונא, והלא היה יכול לשלוח את אליהו הנביא ישר לביתם, כפף החת"ס ז"ל ואמר: וכי בלי מסירות נפש אתה רוצה את אליהו הנביא, זה אי אפשר, רק אחרי שמסר נפשו על קידוש השם אפשר להשפיע את אליהו הנביא, ובזה יובן מה שאמר השי"ת למשה רבינו ע"ה מה תצק אלי, כי בצעקה לבד אי אפשר לבוא לידי נס, רק דבר אל בני ישראל ויסעו, שיהיה להם הבטחון הגדול ומסירות הנפש לילך אפילו לתוך הים, ובזכות זה ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו.

(תומד שלמה)

דבר אל בני ישראל ויסעו

הרה"ק מפאריסאוו זי"ע נסע אחרי פטירת רבו הרה"ק מקאזניץ לבן דודו הרה"ק ר' נתן דוד משידלאווע זצ"ל להסתופף בצל קדשו ונסיעתו היה על שבת קודש קודם ר"ה והיה בדעת הרבי מפאריסאוו להישאר שם על ר"ה והנה פתאום שלח הרה"ק משידלאווע אחרי שיתן לו ברכת הפרידה באמרו כי בביתו ממתנים הרבה אלפי ישראל אנשי שלומם וענה אותו הרה"ק מפאריסאוו בענות רוחו מי אנכי לנהל עדה קדושה צאן קדשים רצוני להישאר אצלכם על ר"ה, אמר לו הרה"ק משידלאווע הנה מצינו שאמר השי"ת למשה מה תצק אלי וקשה וכי למי יצק אם לא להשי"ת, אך הענין כי מרע"ה בענותותו לא רצה לקבל התמנות באמרו מי אני לעשות טובה לישראל, ועז"א אמר לו השי"ת מה (היינו בחינת ונחנו מה) תצק אלי פי' אם בבחי' ענוה

אתה צועק אלי, "דבר אל בני ישראל ויסעו" שכן ינהיג את ישראל, וברכו שיוושעו כל האנשים הדופקים על פתחו ברוחניות ובגשמיות ויסעו אליו בני ישראל. (קדושת היהודי)

ה' ימלוך לעולם ועד

מעשה ביהודי מן התועים פורקי העול במדינת גאליציע, והוא סופר המספר חדשות לקוראיו בכתבי העתים, שנתאוה להכיר את הרה"ק ר' דוד משה מטשארטקוב זי"ע, ונסע לבקר בהיכלו, כשהגיע התחיל הרה"ק לדבר עמו על הא ועל דא, עד שנסתבב שיחתם בענין המגדל "אייפל" שמתנוסס בעיר הבירה פאריז, אמר לו הרה"ק: מגדל זה בנוי בחכמה נפלאה, האם שמת לב מימך לחלון המיוחד שהתקינו במגדל בקומה פלוגית, חלון פלאי ממש, המווסת כראוי את זרימת האוויר וחדירת האור לכל המגדל כולו, לשמע דבריו נתמלא הסופר פליאה וסקרנות, הוא עצמו הספיק בחייו לבקר עשרות פעמים במגדל "אייפל" המפורסם, ומדד בשעלו את כל מוצאיו ומובאיו, אך מעולם לא הבחין בחלון הפלאי שהרה"ק מדבר אודותיו, כשפנה לדרכו לעיר הגדולה ווינא, חיפש בחנויות המתאימות אחרי ניירות הסברה המיועד לאנשים הרוצים לבקר במגדל "אייפל" ויש בו רישומים מדויקים של כל הקומות והחדרים, ואף שרטוט קל לא נעדר, כיון שעלתה בידו לרכוש את הניירות מצא מיד את החלון ששמע אודותיו מהרה"ק מטשארטקוב, ולהפתעתו נוכח לראות כי אמנם יש דברים בגו, החלון ממוקם בזית מתאימה שיש בהם כדי להשיג את המטרות שהזכיר הצדיק מענין וויסות האוויר והאור במגדל כולו, והוא אכן נעשתה מעשה חושב לתפארת ולגאון, נפעמה רוחו של הסופר, השקט לא יוכל מנין לו לצדיק השקוע בד' אמותיו ידיעה זו, ולא נתקרה דעתו עד שחזר כעבור יום אל מסילת הברזל ויצא ברכבת הראשונה לטשארטקוב, חזר ובא לפני הצדיק ושאל בתימה לפני הרה"ק מהיכן ידע את כל מה שסיפר בנוגע לחלון בקומה פלוגית במגדל "אייפל", וכי ביקר פעם ב"אייפל", אמר לו הצדיק בניחותא: הבה ואפרש לך שיחתי, אמנם מימי לא הייתי במגדל בגופי, אלא בכל בוקר כשאני אומר ברכות השחר בשם ומלכות, לפני שאני מוצא מן הפה את המלים "מלך העולם", הריני מתבונן ומשקיף מעל כל העולם שאני ממליך אותו ית' עליי, ובהיטי ראה ראיתי גם את החלון הפלאים אשר במגדל "אייפל", הצדיק דיבר בפשטות כאילו מדבר על ענין טבעי מובן מאליו, שבאומרו "מלך העולם" סוקר הוא וצופה בעיניו הטהורות את כל העולם כולו שעליו ממליך אותו ית'ש בתפילתו, אולם הדברים פלחו כחץ בלבו של הסופר היהודי שנתרחק על כה משרשיו, הוא קרס תחתיו מתעלף, אחרי שעוררו אותו מעלפון והשיבו רוחו לתחייה, אחרי שעה קלה חזר לאיתנו אך בנפשו פנימה התחוללה מהפיכה, הסופר נזח לחלוטין את כל עולמו ונהפך לבעל תשובה.

(לפיד האש)

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

ויהי בשלה פרעה:

איתא במדרש (שמו"ד כ"ו ז) מי צווח ווי, משה צווח ווי, וקשה למה צווח משה ווי, וי"ל איתא (סוטה מ"ז) בשביל ד' פסיעות שלוה פרעה לאברהם נשתעבד בבניו ד' מאות שנה, עוד איתא בילק"ש (שמות י"ג רכ"ו) ויהי בשלה – אין שליח אלא לויה מלמד שפרעה היה מלוה אותם, לכן מובן למה צווח משה ווי אחרי שראה שפרעה לויה אותם פחד שאולי ישתעבדו אצלו עוד בזכות שליוה כמו שנתשעבדו בזכות שליוה את אברהם. (ברית שלום)

☆

דבר אל בני ישראל ויסעו:

י"ל ע"פ הילקוט (בשלה י"ד רל"ד) הס"מ קטרג לא עבדו ישראל ע"ז ואתה עושה להם נסים, היינו שבט דן שהיה פסל מיכה עמם אבל קשה הלא אוליין אחר רוב ורוב ישראל לא עבדו ע"ז, אבל י"ל שהוא קבוע וקבוע כמחצה על מחצה דמי (ויטא פ"ד) אבל אם נדיי (נעים מקומם) אז אין להם דין קבוע והולכים אחר הרוב לכן בכדי שלא יהיו קבועים אמר הכת' "דבר אל בני ישראל ויסעו" ויהיו נידים ואוליין בתר רוב.

☆

וישב הים לפנות בוקר לאיתנו:

איתא במדרש (ב"ר ה' ז) אמר רבי יוחנן תנאי התנה הקב"ה עם הים שיהיה נקדע לפני ישראל הה"ד וישוב הים לאיתנו לתנאו שהתנה עמו, וקשה הרי התנאי היה שיהיה הים נקדע לפני ישראל א"כ למה רמזה התורה התנאי הזה רק בחוקת הים וישוב הים לאיתנו, וי"ל איתא בגמרא (ב"ב ע"ה) בשעה שהליתין צמא עושה תלמים תלמים בים אמר ר' אחא בר יעקב ואין תהום חוזר לאיתנו עד שבעים שנה, הוציא לפני זה שהאפיקורסים יכולים להגיד שבשביל זה שהליתין שותה עכשיו מן המים לכן נבקע המים אבל עכשיו שחזר לאיתנו אי אפשר לומר שזה מהליתין כי אז היה צריך לחזור רק אחרי שבעים שנה וזוהי שחזר מיד מוכח שזה היה בגלל התנאי שהתנה הקב"ה. (כנסת יחזקאל)

☆

מת על שפת הים:

איתא במכילתא ובתרגום יונתן "מתים ולא מתים" י"ל, אמרו חז"ל (סנהדרין צ"א) שביות הים היה תשלומין על שבר עבודה במצרים והדין הוא (קדושין י"ז) גוי יורש את אביו מן התורה, וקו"ל (כתובות פ"ה) מטלטלי דיתמי לא משתעבדי לבע"ח אבל אם תפס מחים לא מציאימם ממנו, לכן עד אחר הביזה היו צריכים להיות בחיים בכדי שיהיה תפיסה מחיים. (פנים יפות)

☆

ויושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וירא ישראל את מצרים מת, אז ישיר משה: איתא (ב"ר נ"ה ח) בשכר ב' בקיעות שבקע אברהם אבינו עצי עולה זכה להבקע הים לפני בני ישראל שנא' ויבקע עצי עולה ונאמר

להלן (שם יד) ויבקעו המים, ובמקום אחר (שמו"ד כ"ב ז) איתא בזכות האמונה זכו לבקיעת הים, והחילוק בין ב' העמים הוא שאם בזכות אברהם לא היו ראויים לראות במפלת מצרים כמו שנאמר ללוט "אל תביט אחריך" בגלל שניצל בזכות אברהם אבל אם היה בזכות עצמם יכולים לראות במפלת המצרים עוד חילוק יש כמו שנאמר לחזקיהו המלך (ברכות י) שראוי היה לומר שירה אלא שלא נענה אלא בזכות דוד, לכן אם היה נבקע בזכות אבהם לא היו ראוי לומר שירה, וז"ש הכת' "ויושע ה' את ישראל וכו' וירא ישראל את מצרים מת" מוכח מזה שניצל בזכות עצמם בזכות האמונה וממילא יכולים גם לומר שירה לכן "אז ישיר משה ובני ישראל". (מדרש יחזקאל)

☆

על אשר ילקטו יום יום:

מסורה: כאן ילקטו יום יום, יום לשנה יום לשנה, ואותי יום יום ידרושון, יש לפרש ע"פ דאיתא (יומא ע"ז) שאלו תלמידיו את רשב"י למה לא ירד המן פעם אחת בשנה לכל השנה אמר להם משל למלך שנתן מוזנותיו לבנו פעם אחת בשנה ולא היה מקבל פני אביו אלא פעם אחת בשנה עמד המלך ונתן לו מוזנותיו כל יום היה הבן מקבל פני אביו כל יום כך ישראל מי שיש ארבעה וחמשה בנים ודואג שמא לא ירד מן למחר נמצאו כלם מכוונים לבם לאביהם שבשמים וזה פירוש המסורה "אשר ילקטו יום יום" שהמן ירד כל יום ולמה לא "יום לשנה יום לשנה" פעם בשנה לכל השנה בכדי "ואותי יום יום ידרושון". (עמוד העבודה)

☆

שים באוני יהושע:

וקשה כיוון שהקב"ה צוה למשה לכתוב בספר תורה למה היה צריך לאמר לו גם בעל פה, וי"ל איתא (ב"ב כ"א) כששלח דוד את יואב להסיר את עמלק יואב הרג את הזכרים שאל אותו דוד הלא כתיב "תמחה את זכר עמלק" אמר לו שרבו למדו וזכר בקמץ, משמע מכאן שאפשר לבא לכלל טעות משום שבספר תורה אין נקודות לכן היה צריך לשים באוני יהושע היינו באמירה שצריך לקרא וזכר בצדי.

☆

ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא והלחם:

קשה למה אמר ליהושע להלחם ולא לחם הוא בעצמו כמו שלחם בסיוחו ועוג, וי"ל ע"פ מה דאיתא (סנהדרין צ"ט) תמנע בת מלכים היתה ובאה להתגיר ולא רצו האבות לקבל אותה הלכה והיתה פלגש לאלפיזו וילדה את עמלק שציער את ישראל, והטעם שלא רצו לקבלה משום שקשים גרים לישראל כספחת לפי זה בדין עשו שלא קבלו אותה עמלק שלא כדן בא להלחם עם ישראל אבל משה שקבל הערב רב א"כ אינו סובר שקשים גרים לישראל כספחת א"כ היו צריכים לגייר ולקבל את תמנע ממילא עמלק בדין בא להלחם משום כך לא היה יכול משה להלחם עם עמלק ושלח את יהושע. (ילקוט הגרשוני)

עניינים נפלאים, בסוגיות ובפלאולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ורדת והקרת

בדין איסור תחומין בשבת ויו"ט

הראשונים דאפי' במלאכות שאינן מהאבות מלאכות ג"כ איתא מ"ע דתשבות עיי"ש באריכות.

ובעצם הא דאמר' דבכל מלאכה בשבת איכא גם מ"ע דתשבות, כתוב להדיא בשבת בתוס' (טז) בד"ה דידע וכו', וכן בתוס' בדף (ע) ועוד מקומות בש"ס והוא דבר מוסכם, אמנם המהר"ם מלובלין במס' שבת (קלב ע"ב) בד"ה האי עשה וכו' כתב דהא דאשכחן כמה מצוות עשה דכתיבי גבי שבת, לאו לענין איסור מלאכה איירי אלא לקדשו בשאר מיני קדושות עיי"ש.

וכבר תמחו עליו רבים האיך נעלמו ממנו דברי התוס' שהבאנו לעיל שכתב להדיא דהמ"ע דתשבות אתיא לאיסור מלאכה, ובשו"ת ערוגת הבושם (ס' ע"ה א"ח) תמה עליו בתמיהה נשגבה האיך קס"ד לומר הכי, וסותר כל ראיותיו, ובסוף מדחיק עצמו לתרץ את ד' המהר"ם מלובלין בכמה אופנים עיי"ש.

ובאגלי טל (בפתיחה אות ב') עלה ונסתפק בזה אי בתחומין יש העשה דשבתון לר' עקיבא דתחומין דאורייתא יהי' מ"ע דאורייתא דשבתון, ולדידן מדרבנן יהי' ג"כ מ"ע דתשבות מדרבנן, וכתב להביא רא' ממתני' בר"ה (לב): דתני שופר של ראש השנה אין מעבירין עליו את התחום ואין מפקחין עליו את הגל, ואין עולין באילן, וטעמא מבוואר בגמ' משום דהוי עשה ול"ת, ואין עשה של שופר דוחה ל"ת ועשה ומשמע להדיא דאיכא ג"כ עשה דשבתון לגבי תחומין.

ומביא ד' הרבנו חננאל בפסחים (ה) שמבאר דלמ"ד הבערה לחלק יצאת נחא דאיכא ביו"ט עשה ול"ת, אבל למ"ד ללאו יצאת הואיל ואין שם מלאכה עליה אין בה עשה דשבתון, עיי"ש, וא"כ תחומין נמי דלאו מלאכה הוא אין בה עשה דשבתון, אך לפי' תיקשי המשנה הנ"ל מר"ה (ס) דמשמע להדיא דאיכא עשה דשבתון אפי' בתחומין.

ובשו"ת אבני נזר (ס' קל"ג אות ג') רצה חכם א' להשיב על הקושיא מהמשנה בראש השנה דבעצם מה"ת אין מ"ע דשבתון אלא לאבות מלאכות, אמנם אפ"ל דמדרבנן איכא אפי' על דברים שאינם אבות מלאכות, וה"ה תחומין, והאבני נזר דחה דבריו דמדאורייתא לא קאי שבתון רק למלאכה, א"כ גם מדרבנן לא קאי שבתון רק לדברים הדומין למלאכה, או שיכול לבוא לידי מלאכה אבל תחומין לא נאסרו משום מלאכה רק משום אסמכתא דקרא דאל יצא איש ממקומו, וכן משמע להדיא בר"ן (ריש מס' שבת) גבי רדיית הפת שאף

בפרשתן (בשלה טו, כט) אל יצא איש ממקומו ביום השביעי, פירש"י אלו אלפיים אמה של תחום שבת, ולא במפורש שאין תחומין אלא מדברי סופרים וכו'.

הנה איסור תחומין של אלפיים אמה לכו"ע מדרבנן הוא, ואיכא ראשונים כגון הרמב"ם (פכ"ז משבת ה"א) וכן עוד כמה גאונים דמן התורה איכא איסור תחומין של שנים עשר מיל (מיל הוא אלפיים אמה) אבל דעת החינוך וכן עוד ראשונים דמה"ת אין איסור בשום ענין רק מדרבנן.

והנה לאו זו דתחומין אינו נמנה בכלל לאו דלא תעשה כל מלאכה, אלא נמנה כלאו בפני עצמו, דבהלאו דלא תעשה כל מלאכה נכלל רק האבות מלאכות שנמנו במשנה במס' שבת (עג) שהיו במשכן, דהתם במזיד חייב סקילה וברת ובשוגג חייב חטאת, משא"כ הכא בלאו דתחומין לוקין ארבעין ואין מיתת בי"ד עליה ולא כרת ולא חטאת, כדמובא ברמב"ם (שם) ובחינוך (מ' כ"ד).

והנה בכל מלאכה שעושה בשבת, חוץ ממה שעובר על הל"ת דלא תעשה כל מלאכה ג"כ עובר על המצוות עשה דתשבות, ומחדש המנחת חינוך (מ' כ"ד) דהיינו דווקא במלאכה שנכללת בלא תעשה כל מלאכה, הוא גם נכללת במ"ע דתשבות, אבל לאו שאינו נכלל בהל"ת דלא תעשה כל מלאכה כגון תחומין (כאמור לעיל) ג"כ אינו נכלל במ"ע דתשבות.

ויסוד דבריו מבוססין ע"ד הרשב"א שמתרץ קשיית התוס' (שבת קיד: ד"ה נ'גמר וכו') שהקשה הרי בלאו דמחמר אחר בהמתו בשבת איכא עשה ול"ת, ותי' הרשב"א דעשה ליכא דתשבות איכא דייקא באבות מלאכות, עיי"ש, והיינו דבמחמר ליכא מ"ע דתשבות כיון דלא הוי מהאבות מלאכות, אלא לאו דמלקות וא"כ ה"ה בלאו דתחומין דהוי ג"כ רק לאו דמלקות ג"כ אינו עובר בעשה.

ובעצם הוא מחלוקת הראשונים אי המצוות עשה דתשבות שייך דווקא באבות מלאכות דהרשב"א (כדמובא לעיל) וכן הריטב"א ביבמות (ה) מביא בשם הר' יונה דהמ"ע דתשבות שייך דווקא באבות מלאכות דחמירי, אבל הרמב"ם (בפכ"א מהל' שבת ה"א) כתב להדיא: נאמר בתורה תשבות אפי' מדברים "שאינו מלאכה" חייב לשבות בהן, ודברים הרבה הן שאסרו חכמים משום שבות וכו' עיי"ש, וכ"כ הרמב"ן בפר' אמור (כג, כד) וכן דעת התוס' בשבת (קף ע) ועיין בצפנת פענח (ריש הל' שבת) שהביא כמה ראיות ממקומות בש"ס כשיטות

(שם) וכן בעוד דוכתי דאיירי שעושה המלאכה בהאובל נפש ואעפ"כ אסור ביו"ט.

ובאמת הרעק"א בחי' לפסחים (צג:) עמד ע"ד התוס' שמביא בשם הירושלמי דאליבא דר' עקיבא דתחומין דאורייתא, אינו יכול לבוא לירושלים מחוץ לתחום ביו"ט, כדי לאכול הפסח, עיי"ש והקשה רעק"א דיהא מותר לבוא לירושלים משום דהוי אוכל נפש וכשם שהותרה כל מלאכה מחמת אוכ"נ ה"נ תחומין, ומנחי בצ"ע.

והאחרונים ביארו דבריו דלכא' מה קושיתו הרי הוא משנה מפורשת בביצה ועוד כמה דוכתי דתחומין אסור אפי' לצורך אוכ"נ ומה הקשה על התוס', וביארו דקושיתו על תוס' דכתב שהוא אסור מדאורייתא, ואה"נ שהוא אסור מדרבנן ידע כדמובא להדיא, אבל התם איסורו רק מדרבנן.

ועצם קושית רעק"א אפ"ל כד' הקרני ראם דהתם בפסחים אינו עושה מלאכה בדבר הנאכל, אלא בהגברא כדי שיבוא ויגיע ויוכל לאכול ע"כ מובן טפי שזה אסור, וכמו שכתבו המפורשים במחל עיניו דאסור ביו"ט משום דהוי רק מכשירי אוכל נפש, שע"ז שמתרפא עינו יוכל לאכול וע"כ אסור, אבל מהולכת אוכלין מחוץ לתחום שעושה המלאכה בהאובלין גופא לקרבו להאדם שיוכל לאכול, ע"ז קשה אמאי אסור, וכן להדיא בביצה (לט.) במשנה מי שהיו פירותיו מחוץ לעיר וכו' מבואר להדיא דאסור להביאם ביו"ט מחוץ לתחום, אע"פ שהוא לצורך אוכל נפש, (ועיין בקה"י עמ"ס עירובין סי' ט"ז).

והחת"ס בתשו' (או"ח סי' קמ"ט) מתרץ ומחדש דאיסור תחומין אינו משום מלאכה, אלא איסור אחר הוא שאסרה תורה ביו"ט כדרך שאסרה חמץ בפסח, וע"כ דווקא מלאכה הותרה לצורך אוכל נפש אבל איסורין לא הותרה אפי' לצורך אוכ"נ.

אלא דלפי' תיקשי אי נימא דתחומין אינו בכלל מלאכה, א"כ מנלן דתחומין אסור ביו"ט והרי קרא דאל יצא איש ממקומו בשבת איירי, וביו"ט לא כתיב רק איסור מלאכה, ובביצה (שם) מבואר דגם ביו"ט איכא איסור תחומין מה"ת, ותי' החת"ס דכיון דאיסור תחומין נאמר בפרשת המן, וכל הפרשה קאי גם על יו"ט דהא איסור הכנה דכתיב במן ילפי' ממנה גם ביו"ט, וכמ' שכתב התוס' בריש ביצה דגם ביו"ט לא ירד מן, ע"כ ילפי' מינה גם איסור תחומין ביו"ט דאסור מה"ת בחת"ס.

אמנם הקהילת יעקב (ביצה סי' כ) העיר הערה נפלאה ע"ד החת"ס דדבריו נכונים וקיימין דווקא לשיטת תוס' (בתירוצ' הא' בביצה) דביו"ט לא ירד מן אבל לתירוצ' השני בתוס' (שם) דגם ביו"ט ירד מן נמצא דכל הפרשה לא איירי גם ביו"ט, א"כ הדרא קושיין מנלן דתחומין אסור ביו"ט אם נימא כד' חת"ס דאינו בכלל מלאכה, ואי נימא דלשיטת התוס' הוי תחומין בכלל מלאכה, א"כ הדרא קושיא קמיתא אמאי אינו מותר לצורך אוכל נפש, עיי"ש.

חכמים בשבותין שלהם לא אסרו משום מ"ע דשבתון דבר שהוא חכמה ואינה מלאכה וא"כ ה"ה תחומין, עכ"ד.

ובלקוטי סופר (מצווה כ"ד סוג אשה בסוד"ה ולא זה וכו') מביא ד' האבני נזר ותמה עליו שלא זכר שבעצם הענין נחלקו גדולי הראשונים הרשב"א והתוס' לגבי מחמר שהוא הדין ג"כ לענין תחומין כדביארנו לעיל באריכות, ובפרט התמיה רבתה שהאבני נזר בעצמו מביא פלוגתא הרשב"א והתוס' באגלי טל (מלאכת חורש ס"ק י"ג) ועיי"ש.

והנה בין הראשונים איכא פלוגתא גדולה ביו"ט האם יש איסור תחומין אם לאו כיון דהרי הוא אינו מלאכה, א"כ אינה בכלל מלאכות שאסרה תורה ביו"ט, אלא דבשבת איכא גזירת הכתוב אל יצא איש ממקומו, אבל ביו"ט ליכא איסורא אמנם רש"י בחגיגה (דף י"ז:) סברי דגם ביו"ט איכא איסור תחומין דאורייתא.

והמנ"ח (שם) מביא ד' הבית יוסף (בס' תצה) שמביא פלוגתא אי מחמר ושבייתת בהמה נוהג ביו"ט ודעת הבי"י נוטה דנוהג ביו"ט כמו בשבת, והפרי חדש פליג וסבר דלמען ינוח שורך נצטוו בשבת ולא ביו"ט וא"כ ביו"ט ליכא לאו דשבייתת בהמה, ולגבי מחמר סבר דשייכא אף ביו"ט עיי"ש, וא"כ ה"ה איסור תחומין נוהג ביו"ט תלוי במחלוקת זו.

ומחדש המנ"ח דאפי' לשיטות הסוברין דביו"ט ליכא איסור תחומין מה"ת, מ"מ לפי שיטת הרמב"ם המובא לעיל דהמ"ע דשבתון איכא גם על דברים שאינם נכללים בלא תעשה כל מלאכה וגם על דברים שאינם אבות מלאכות, א"כ אפ"ל דבתחומין ביו"ט אה"נ דליכא איסורא דאל יצא איש ממקומו מ"מ אפשר דאסור ביו"ט מטעם מ"ע דשבתון, עיי"ש באריכות. ובאמת כדבריו מובא ג"כ בשו"ת יהודה יעלה

(חאו"ח סי' ע') דביו"ט אסור תחומין משום מ"ע דשבתון גרידא. אמנם במנחת סולת (מצווה זו אות א') העיר על ד' המנ"ח

הנ"ל דבתוס' בביצה (דף כג.) בד"ה ע"ג חרס מותר וכו' כתבו שם דמשום הכי מותר להדליק נר של בטלה ביו"ט משום דביו"ט מותר הבערה שלא לצורך, ולכא' תיקשי לפי' ד' המנ"ח דעכ"פ מכה העשה דשבתון תיאסר ביו"ט אפי' אם לא הוי מלאכה, ומשמע לא כדבריו אלא אפי' מ"ע דשבתון ליכא ככהא גוונא עיי"ש בדבריו.

ובגוף הנידון אי איכא איסור תחומין ביו"ט וגדרה איכא בראשונים ואחרונים שהעירו מד' הגמ' בביצה (כה.) דאמר' נכרי שהביא דורון לישראל וכו' חוץ לתחום אסור ומבואר שם דלא התירו איסור תחומין אפי' לצורך אוכל נפש.

ורבים תמהו והקשו לדעת אמאי לא התירו, הרי לצורך אוכל נפש הותרה אפי' מלאכה גמורה ביו"ט ומאי שנא איסור תחומין משאר מלאכות, והמהרש"א (בכתובות דף 61) בד"ה מתוך וכו' עמד בזה, והקרני ראם תירץ (שם) דכיון דכשעובר על איסור תחומין הוא רק מקרב עצמו להאובלין ואסור דהוי רק כמכשירין, אבל עדיין הקשו דהרי בביצה

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על שחרת הקודש

פרשת בשלח

מנ"ה הערשל שווארטץ גי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מנ"ה יואל רובינשטיין הי"ו

המלמדים: הר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

מנ"ה וואלף גרובער גי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מנ"ה יואל ראטה הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מנ"ה אלחנן טויב הי"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מנ"ה בנציון ליכטענשטיין הי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

מנ"ה אלכסנדר יקותיאל לאנדא הי"ו

המלמדים: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

והר"ר חיים הירש שליט"א

מנ"ה יודא הערש בערגער הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

כמר שמואל שטיינבערג גי"ו

המלמד: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א

מנ"ה יואל ברוינער גי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מנ"ה שמואל מאיר לעווי הי"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מנ"ה אברהם יעקב מאשקאוויטש גי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מנ"ה מאיר נתן גרינפעלד גי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מנ"ה יושע וואלף שווארטץ גי"ו

המלמד: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

מנ"ה יודא אלישע הורוויץ הי"ו

המלמד: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א

מנ"ה שלמה זלמן ווייס הי"ו

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מנ"ה משה שמואל שטיין הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מנ"ה יחזקאל שרגא כץ הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

מנ"ה נתן דוד שפיטצער הי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, וכמה היתה הגדה חיום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהו". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

פניני התורה

פנינים והידושים בגמרא מס' פסחים
הנלמד במסגרת חבורת "סודי התורה"

איך אזלינן בסנהדרין אחר הרוב, הרי כל קבוע כמחצה על מחצה דמי

כל קבוע אמרינן רק ברוב שהיא הנהגה, ולא ברוב
שהיא בירור

א. דסתם רוב אינו בירור גמור, וגם אחר שאזלינן בתר הרוב, עדיין לא יצא מגדר ספק, כדאיתא בתוס' הרא"ש (ב"מ ו:): בסוגיא של קפץ אחד מהמנויים, דרוב נחשב לספק, אף דלמעשה הולכים אחר הרוב, מ"מ הוה בגדר ספק, ולפיכך במקום שיש מיעוט מיוחד, כגון מעשר בהמה דאמרה התורה 'עשיר' וודאי ולא עשירי ספק, אז גם אם יש רוב לחיוב עדיין הוי ספק, ונתמעט ממעשר בהמה עיי"ש. הרי לנו שאף שאמרה תורה להכריע את הספק ע"י רוב, מ"מ אינו 'בירור' אלא 'הכרעה' למעשה לנהוג לפי הרוב, משא"כ בסנהדרין ההלכה של 'אחרי רבים להטות' הוא 'בירור' גמור משום שאנו מקבלים שההלכה כהרבים, לפיכך רוב כזה מועיל גם בקבוע, דהדין שכל קבוע כמחצה על מחצה, דמי נאמרה רק על סתם רוב, משא"כ רוב שהוה בירור ולא נשאר שום ספק רוב כזה עדיף מקבוע.

הטענות של הדיינים נחשבים כפריש

ב. באופן אחר תל' (סו) וז"ל ועוד דאין עושין מעשה בגופו אלא אחר הדיבור הנבדל והנפרש מפייהם, והוה כבשר הנמצא דאמרינן ביה כל דפריש מרובא פריש עכ"ל. ופירשו האחרונים כוונתו דבסנהדרין אינו נחשב 'לקבוע', אלא 'כפריש' דאמרינן כל דפריש מרובא פריש, משום דאין דנים על הדיינים עצמם אלא על הטענות שלהם אם נכונות, והטענות נחשבות כדבר היוצא מהם ונפרד מהם, ודינו כפירוש דאמרינן כל דפריש הלך אחר הרוב.

מיעוט הדיינים בטלים ברוב

ובקובץ ביאורים (קונטרס דברי סופרים סימן ה' אות כו' ל') כתב ליישב ע"פ דברי הראשונים במס' חולין (פרק גיד הנשה) דהיכא דהאיסור אינו ניכר לא שייך קבוע מן התורה, [רק מדברין בחמירו היכא דהאיסור הוא דבר חשוב שאינו בטל ואז הוי קבוע], מטעם דאם אינו ניכר האיסור הוא בטל ברוב ונהפך להיות היתר, וממילא אין כאן איסור כלל, מוכח מזה שהיכא דהרוב בכוחו לבטל את המיעוט ולעשותו כאילו אינו קיים כלל, באופן כזה לא אמרינן ההלכה של קבוע, וההסבר דההלכה של כל קבוע נאמר רק היכא שיש גם רוב וגם מיעוט, וזה רק באופן שהמיעוט אינו בטל כגון שניכר, אבל במקום שהרוב מבטל את המיעוט להחשב כאילו אינו, בזה לא נאמר ההלכה של כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, כיון דאין המיעוט קיים, וא"כ ה"ה בסנהדרין דקיי"ל דהמיעוט דיינים דינם כמי שאינם כמ"ש התוס' (ב"ק תחילת פרק המניח), לפיכך לא שייך בזה קבוע..

בגמרא (דף ט:) "תשע ציבורין של מצה ואחד של חמץ, ואתא עכבר ושקל" [נטל פרוסה מאחת הערימות והכניס אותה אל תוך בית בדוק], ולא ידעינן אי מצה שקל [ולכן אין צריך לבדוק את הבית שוב], אי חמץ שקל [וחייבים לבדוק שוב את הבית], היינו תשע חניות [הרי זה דומה למקרה של תשע חניות המובא לקמן]. פירש [אך אם פירשה פרוסה מאחת הערימות למקום אחר, ואין אנו יודעים מאיזה ערימה פירשה הפרוסה], ואתא עכבר ושקל [הפרוס והכניסו לבית בדוק], היינו סיפא [מקרה זה דומה להמקרה הגידון בסופה של אותה ברייתא].

דתנן תשע חניות כולן מוכרין בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה, ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח [אם מהחנות שמוכרת בשר שחוטה, או מהחנות שמוכרת בשר נבילה] ספיקו אסור [לפי שאין הולכים בספק זה אחר הרוב, ורוב חניות מוכרות בשר שחוטה, שהאיל ולקח את הבשר מתוך החנות שהיא מקום הקביעות של הבשר, דנים את הספק כספק השקול, כי הכלל הוא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, ומכיון שהוא ספק איסור דאורייתא נידון לחומרא, והבשר אסורה באכילה], ובנמצא [אמנם אם נמצא הבשר ברחוב מחוץ לחניות ואינו ידוע מאיזה חנות בא] הלך אחר הרוב [וכיון שרוב החניות מוכרות בשר שחוטה הבשר מותר באכילה, שהרי במקרה זה נולד הספק על הבשר שנמצא מחות לחנות אחרי שפירש ממקום קביעותו, ולכן נוהג לגביו הכלל של "כל דפריש מרובא פריש", ולכן אזלינן בתר רוב חניות המוכרות בשר שחוטה ומותרת באכילה].

[מקור דין דכל קבוע כמחצה על מחצה היא בגמ' (סנהדרין עט.) דכתיב (דברים י"א) "וארבע לו קסם עליו", עד שיתכוון לו, ורבנן אמרי דבי ינאי פרט לוורק אבן לנו, היכי דמי, אלימא דאיכא תשעה כותים ואחד ישראל ביניהן, תיפוק ליה דרובא כותי נינהו, אי נמי פלגא ופלגא ספק נפשות לחקל, לא צריכא דאיכא תשעה ישראל וכותי אחד ביניהן, דהוה ליה כותי קבוע, וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי].

והוא הדין בנידון דידן, אם נטל העכבר פרוסה מן אחת הערימות והכניס אותה לבית בדוק, כיון שניטלה הפרוס ממקום קביעותה, יש להחמיר ולהצריך בדיקה נוספת. אולם אם נטל העכבר הפרוסה שכבר פירשה ממקומה, הולכים אחר הרוב, ואומרים שהפרוסה פירשה מאחת הערימות המצה, שהרי רוב הערימות הן של מצה, ולכן אינה צריכה שוב לבדוק את הבית.

קושיית המרדכי

המרדכי (חולין יא) הקשה איך אזלינן בסנהדרין אחר הרוב, והלא המיעוט הדיינים הרי הם קבועים במקומם, והדין דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי, ותיריך שם ב' תירוצים.

לקט חידושים ופלאפולים במסכת פסחים
מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

משולחן גבוה

תירוצים על קושיית כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

שהשמיע לתלמידי ישיבה"ק ביום א' שמות העל"ט - טרם נסיעתו לפאלם ספרינגס

אכמ"ע מערכת קול התאחדותינו הנכבדה:

בפשטות אמרתי ליישב הקושיא שהקשה מרן רבינו שליט"א, על פי מה שכתב הריטב"א (פסחים ז.) אמר רב יהודא אמר רב הבודק צריך שיברך, משום דעיקר המצוה היינו ביעור, ואין הבדיקה אלא כתיקון והכשר, ואע"ג דודאי בדיקה מן התורה וישנה בכלל השבתה, דלא סגי בלאו הכי, מכל מקום קס"ד שלא יברך אלא בשעת ביעור קמ"ל, עכ"ד. ומבואר מדבריו כי הבדיקה אינו אלא הכשר מצוה, וכן כתב הפני יהושע (דף ד. ד"ה וכו' תימא) דבדיקה הוה רק מכשירי מצוה, עי"ש.

ולפי זה יש לומר, דעד כאן לא חילק רבינו תם אלא אם עצם עשיית קיום המצוה נמשכת לאיזה זמן, אבל כאן הרי עצם המצוה הוא בבוקר בשעת שריפת חמץ, וכל הבדיקה אינו אלא הכשר מצוה, נמצא דהמצוה עצמה אין לה שיהיו זמן, ולכן שפיר מברכין "על" ביעור חמץ.

ס. ד. ט"ב
קריית יואל יצ"ו

♦ ♦ ♦

בגליון פרשת וארא העל"ט נדפס תירוצי על קושיית רבינו שליט"א, ורצונו לחלק דדוקא מצוה שיש בה שיהיו אחר עשיית המעשה כגון הנחת תפילין או ישיבה בסוכה וכדומה מברך ב-ל', ושפיר הקשה דבשופר ליכא שיהיו אחר עשיית המעשה רק הפסקה בין הפרקים.

ושם כתב ליישב דבשופר עיקר המצוה הוא תקיעות דמעומד על סדר התפילה, ועל כן הברכה עולה על זה, ואיכא הפסק בין הברכה להמצוה, ולהכי מברכין ב-ל'.

ולא הבנתי דבריו מתרי טעמי, ראשון דכתב הרא"ש בשם ר"ת דמברך ב-ל' דהלשון מורה רק על להיות מעוטרת בתפילין ולהיות עטוף בציצית וכו', דהא דמברך ב-ל' לאו משום דאיכא שיהיו

בדבר אלא דאיכא שיהיו בהמצוה עצמה להיות בדבר זה ודו"ק, וא"כ מאי מהני הא דיש שיהיו קודם עשיית המצוה דיברך ב-ל'. ושנית מעיקרא דדינא פירכא, דהרי ודאי הברכה עולה גם על תקיעות דמיושב, דהרי פסק הרמ"א סי' תקצ"ב דאם הפסיק בין תקיעות דמיושב לתקיעות דמעומד א"צ לחזור ולברך, וע"כ דהברכה עולה כמו"כ על תקיעות דמיושב. וחוצ' מזה לא נתיישב עדיין הא דבהלל מברכין לקרוא את ההלל, דבזה אין שיהיו אחר עשייה ולא קודם העשייה.

וע"כ צריך לומר דהנפק"מ הוא היכא דעושה דבר אחר באמצע קיום המצוה שלא מגוף המצוה אבל א"א בלא מעשה זו, או ששוהה ואינו עושה כלום אבל גם זה קשור להמצוה, ונבאר דבהנחת תפילין עושה מעשה ומניח תפילין, ואח"כ אינו עושה כלום, ומקיים מצוה, ע"ז מברך 'להניח' ב-ל', וכמו כן ציצית וסוכה וכדו', ובתקיעת שופר, תוקע בשופר ומתפלל שהתפילה אינו מעצם מצות תקיעת שופר אבל תקיעת שופר הוא דוקא על סדר התפילה א"כ יש שיהיו במצוה זו, היינו שיש להמצוה עוד חיוב להיות בדבר זה גם כשאינו עושה מעשה המצוה, כגון כאן שמתפלל, וזה מקושר להמצוה, וכמו כן בהלל שאומרים פסוקי הודו לה' שאינו בנוסח המזמור אבל זה חלק מההלל, על כן מברך 'לקרוא' ב-ל', משא"כ בביעור חמץ אף דמקיים חלק מזה בלילה ומשלים ביום, אבל אין בו שיהיו להיות עומד ומתעסק בדבר זה, דמשהשלים הבדיקה השלים המצוה, ולמחר צריך לשרוף ולבטל, ואין בו שיהיו חוצ' מחיוב המצוה שמקושר להמצוה, רק כיון שהבדיקה ילפינן שצריך להיות לאור הנר ע"כ בודקין בלילה, אבל שיהיו הזמן עד למחר אינו שייך לגוף המצוה, ועל כן מברכין 'על ביעור חמץ'.

ובזה יש לבאר גם מה שהעיר רבינו שליט"א דלכאורה לדברי ר"ת צריכין לברך 'לאכול מצה' כיון שאיכא שיהיו משום כורך, אי לאו משום דכתיב על

ואינו מברך על דברים שבלב לפיכך מברך ב-'על'
דאי ב-'ל' הוי סובר דעשה עכשיו מצוה כולה, ע"כ.
עוד יש לתרץ ד'על' אין הכוונה מיד ממש,
אלא הכוונה דאחר עשית המצוה אין לו מצוה
לעשות אח"כ עוד, ותדע לך דהא מברכין 'על מקרא
מגילה' אף שנמשך זמנה, וא"ת אמאי מברכין
'להדליק נר חנוכה' הלא ליכא שום מצוה אחר
עשייתו, ו"ל דהדלקה עושה מצוה וכבתה זקוק לה
ומקיים המצוה בהדלקה ואח"כ כל החצי שעה
עושה מצוה פרסומי ניסא, וא"ת הוי זמן שיעור חצי
שעה, אפשר לתרץ דתפילין נמי כל היום זמנו,
ולילה לאו זמן תפילין, ובנר הוי זמן חצי שעה כל
רגע ורגע מצוה אחרת.

מ. צ. ה.
מחברי קהל יטב לב ד'סאטמאר
מאנסי יע"א

♦ ♦ ♦

ב"ה, יום ד' בא תשע"א לפ"ק

לכבוד מערכת קול התאחדותינו הע"י

בהיותי מעיין בגליון העבר בקושיית כ"ק מרן
רבינו שליט"א, והתירושים, עלה ברעיוני לתרץ
בדרך אגדה וחזיון, ואם ימצא חן בעיניכם אסכים
להדפיסו.

ונ"ל דהנה ביעור חמץ חוץ מפשטות המצוה
לבער החמץ הגשמי, הלא הוא מרמז ג"כ על ביעור
חמץ הרוחני, היינו היצר הרע והעוונות הנקרא חמץ,
כמבואר בתשובות הרדב"ז וכן מבואר בכל הספרים
הקדושים, והביעור היינו לעשות תשובה, והנה
תשובה יכול להיות ברגע ממש, בלי שה' כל,
כדמצינן בגמ' בקידושין (דף מו:) ע"מ שאני צדיק
גמור מקודשת שמא עשה תשובה, ועל כן תקנו
חז"ל הברכה על ביעור חמץ דוקא, לרמז כנ"ל על
תשובה שהוא מצוה בלא שהיה כלל, ואם מבער
החמץ (העוונות) ברגע, אזי נגמרת המצוה תיכף ומיד
בלא שהייה.

החזותם בברכה

מ. פ.

פה קרית יואל מאנארא יצ"ו

תשובות, הערות והארות,

יתקבלו בברכה

בפעקס: 011-9723-6168833

או בפעקס 011-9723-6194389

מצות ומרורים יאכלוהו כמוש"כ החק יעקב. אכן
הרא"ש כתב להדיא דלר"ת מברך על אכילת מצה
כיון דנעשית מיד, ולפי הנ"ל יובן דבמצות מצה אין
בו שיהיו בעצם המצוה, רק דאיכא שני פעולות,
אכילת מצה וכורך, ובאמת י"ל דגם זה אינו, דהרי
כורך הוא משום ספק דשמא זו עיקר המצוה, וא"כ
ברכת על אכילת מצה עולה או על אכילת מצה או
על כורך ואין בו שיהיו כלל.

וכמו"כ מש"כ הש"ה דלא יפסיק עד אחר
האפיקומן דהאפיקומן לא תלוי בהפסק הסעודה
דנאמר שיש בה שיהיו רק דאסור לאכול אחר
אכילת אפיקומן ואם רוצה יכול לאכול האפיקומן
מיד ולא יאכל אח"כ, וע"כ לא מיקרי שיש בה
שיהיו.

ואסיים בברכה יה"ר שיפוצו מעיינותיכם
חוצה ותזכו להגדיל תורה ולהאדירה.

אלי' לאנדא
פה בני ברק יצ"ו

♦ ♦ ♦

יום ה' לסדר בא תשע"א

כבוד חברי המערכת "קול התאחדותינו"

בענין הקושיא שהקשה רבינו שליט"א בענין
'על' או 'ל' דצריך לברך לבדוק חמץ דהא ר"ת אמר
דמצוה שיש בה שיהיו זמן מברך ב-'ל' ומיד ב-'על'
דהא יש שיהיו זמן, ועוד דהא הרא"ש סובר כתוס'
דבדיקה משום הפקר, וצריך לברך בבדיקתו.
י"ל על פי מה שאנו לומדים בשיעור שאחרי
התפילה על ידי הגה"צ אבד"ק סאטמאר מאנסי
שליט"א בשולחן ערוך או"ח ח"א, בהל' ציצית סי'
ח', דאיתא שם בדרכי משה, הטעם למה מברך 'על'
מצות ציצית, דהא יש שיהיו זמן, ומתיר דחששו
לשיטות הפוסקים שאין יוצאים בטלית קטן לכן לא
מברכין להתעטף או להתלבש, דאז הוי משמע
שמקיים עכשיו המצוה כדבעי, לכן מברכין רק על
עצם המצוה ולזה מברך ב-'על'.

ובזה יש לתרץ קושיית רבינו שליט"א דלהכי
מברך ב-'על' דכיון דספק הוא מברך על עצם מצוה
שציונו על ביעור חמץ, על עצם המצוה.

ועל הקושיא השני' אפשר לתרץ גם זה דספק
אם עי"ז מקיים מצות תשבית, וגם יש ספק כי האין
מברך על דברים שבלב, לפיכך מברך על עצם הדבר
שמ"מ ציוה לבער חמץ משום תשבית, ולזה מברך
'על ביעור חמץ', ע"כ.

עו"ל דכל זה לפי סברת הפני יהושע דאי
בלמ"ד הוי סובר דזהו המצוה של ביעור ואינו כן

ובכן צדיקים יראו וישמחו

באותות כבוד הערכה והוקרה, ומתוך לב מלא שמחה ושירה, נשגר ברכת מזלא טבא, אל מול פני מעלת כבוד האי גברא רבא, רב פעלים לתורה ולתעודה במסירות רבה, פאר מקדושים, מרבה צדקה וחסד לכל דורשים ומבקשים, משליך עצמו מנגד לבוא בעזרתינו, נושא בעול במשא הקודש יומם ולילה בהתמסרות עצומה למען הרמת והחזקת כוללינו,

כבוד שמו תפארתו, על ישראל הדרתו

הרב הגה"צ

רבי **שלום אליעזר טייטלבוים שליט"א**

רב קהל יטב לב ד'סאטמאר 15 עוו.

נשיא כוללנו הק' צדקת רבי מאיר בעל הנס

בנו חביבו ויקירו של מרן רביה"ק זי"ע מייסד כוללנו

לרגל השמחה באהלי צדיקים באירוסין נכדתו הכלה החשובה בת"ק תחי
בת בנו החשוב חריף ובקי שלשלת היוחסין

הרב הגאון רבי סיני טייטלבוים שליט"א

עב"ג הבחור החשוב והמופלא כמור יצחק יהושע גי"ז

בן הרב נפתלי צבי האראוויטץ שליט"א מעיה"ב לאנדאן יע"א

בנו של הרב הגה"צ אבד"ק ראחוב שליט"א פה בני ברק יצ"ז

וזאת הברכה, יצו השם ככה, שמשמחה זו יושפע לו רב ברכות ושובע של שמחה, ובזכות מעשיו הכבירים למען הפרט והכלל, ילווה אותו ברכה והצלחה על כל צעד ושעל, ואלקא דמאיר יענהו בכל משאלות לבו לסובה, בשכר פעולותיו הטובים לענני ארה"ק, וזכות קיום רצון קדשו והמשכת דרכו של אביו כ"ק מרן רבינו זי"ע יגן בעדו להתברך בכל מיילי דמיטב.

החותמים למען שמו בכבוד והערכה

הנהלת הכולל בארה"ק הנהלת הכולל בארה"ב

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

חוקים להורותם

כמה פרטי דינים בחל' שבת המצויים

שבקדירה עדיין חמה במקצת ולא נצטננה כל צורה (דאי לא הרי יש בזה משום בישול אחר בישול).

וצריך ליהדר בשעה שמעביר הקדירה שלא להורידה מידו (דכל ההיתר להעבירה הוא משום צירוף כמה טעמים: א. דיש סברא דכיון שהאש נתכבתה מאלהי ולא עשה מעשה בידים, לא חשיב כהניחה על גבי הקרקע, ב. דיש לסמוך על דעת הר"ן דאיסור חורה הוא רק כשסילקו מערב שבת ולא בשבת, ולכן לטעם הב' היה מקום לומר דכיון שצמילא הקדירה אינה מונחת כבר על האש שנתכבתה הגו, שוב מותר להורידה מידו, אולם לטעם הא' היתר הוא דוקא כשלא עשה מעשה בידים, אבל להניח מידו הרי הוא עושה בידים מעשה של היסח הדעת וזה אסור).

ונכון הוא להעביר הקדירה בעוד שדלקה האש לפני שסתמו את הגז (פשוט, דכזה מותר לכתחילה להעביר למקום אחר).

לעטוף את הקדירה בכיסוי בכדי שישאר חם

הרוצים לעטוף הקדירות בכיסוי בכדי שיאר חם (שלא היה להם להיכן להעביר הקדירות) - הקדירה עצמה שהיתה מונחת מעל האש אסור לעוטפה לגמרי בכיסויים (דהוי הטמנה בדבר שאינה מוסיף הכל שאסורה בשבת).

ורק אם העביר התבשיל לקדירה אחרת אזי מותר לכסותה לגמרי.

לסגור את כפתור הגז לאחר שסתמו את הגז

לאחר שסתמו הגז ונתכבה האש - היו שרצו לסובב את כפתורי הגז שיהיו במצב של כיבוי, מחשש שאם יפתחו את צינורי הגז יוכל לצאת דרכם ריח גז.

הנה כפתורי הגז נחשבים בשבת למוקצה, מחמת ב' טעמים, א. נחשבים לכלי שמלאכתו לאיסור, כיון שהם מיוחדים לצורך פעולת הדלקה וכיבוי שהם מלאכות אסורות, ב. כפתור ששייך לגז שדלק בשבת נחשב למוקצה מחמת גופו, דכיון שבין השמשות לא יכלו לסובבו, מחמת איסור הבערה (כשסובבו בכדי להגדיל האש) ומחמת איסור כיבוי (כשסובבו בכדי להקטין האש), וממילא נאסר משום מיגו דאיתקצאי בין השמשות איתקצאי לכלי יומא.

ולכן אסור לסובב כפתורי הגז בשבת משום טלטול מוקצה, ורק באופן שיש חשש סכנה או היזק כגון אם שנכבה בשבת ויש ריח של גז, יש היתר לטלטל מוקצה ולסובב הכפתור לסגור.

ובעידון דידן שנסתם הגז בענין שהיה נשאר סתום בוודאות במשך כל השבת לא הותר לסובב הכפתור, אלא כלאחר יד דמותר לטלטל מוקצה כלאחר יד (ועדיין יש מקום לדון בזה משום טלטול מוקצה המחובר לבנין, דיש סופרים שלא נחשב לטלטול ויש חולקים ולמעשה בפשטות אסור).

בנוגע העובדא שאירע בקריתנו בשבוע שעבר בליל שבת קודש, שדלף גז [געז] מוזהבית הנמצא בחצר בנין ואנשי הפייש-לעשער באו וסתמו את החבית שלא יצא ממנו געז במשך כל השבת, וכמה שאלות נתעוררו בענין זה, ונפרטם:

לקרוא לאנשי המצילי אש (או מתקני הגז)

היות ויודעי דבר אמרו שיש חשש סכנה בדליפת הגעז - לכן הותר לקרוא בשבת למכבי האש שיתקנו הדבר, ומותר להזמין דרך הטעלפאן (דפיקוח נפש דוחה שבת).

ואף בענין שידוע שעם קריאת המכבי האש יבואו גם אנשי הפאליציי (יהודים מחללי שבת ר"ל) בכדי לשמור ולחקור סיבת הדבר, והם רושמים שלא לצורך פיקוח נפש, עם כל זה מותר (כמבואר בסי ש"ח סעי' י"ג דמותר לחלל שבת בשביל סכנה אפילו אם ע"י פעולת ההצלה נעשית גם מלאכה אחרת שלא לצורך, כגון להעלות תנוק מהנר אף שע"י צד עמו דגים). ונכון לבקשם שישתדלו שלא לעשות מלאכה שלא לצורך פיקוח נפש.

להזמין ע"י יהודי או לחזר אחר גוי שיוזמין

בחל' שבת (סי' ש"ח סעי' י"ג) פסק המחבר דשומחלים שבת לצורך פיקוח נפש אין לחלל אלא ע"י ישראל גדול ולא ע"י גוי או קטן (משום דחשש דלפעמים כשיהא צורך לחלל השבת לצורך חולה, ולא יתא מצוי גוי לפניו או לא יחלל ויבוא לידי סכנה, או משום שישראל יעשהו בריזות יותר).

והרמ"א הביא דעה שאם אפשר לעשות ע"י גוי בלא איחור כלל, ואין חשש שהגוי יתעצל בזה, אז יש לעשותו ע"י גוי, וכתב שם דכן נוהגין, והט"ז כתב דמכל מקום אם יש ספק הצלה ויש סכנה בבידור, הזריז הרי זה משובח ויעשהו הישראל בעצמו כיון דהוא יעשהו בריזות יותר.

ולכן למעשה בכל פיקוח נפש עדיף לעשותו ע"י ישראל שהוא עושהו בריזות, אולם בעידון דידן שלא היה סכנה בבידור מיד, ורק היה חשש להשאירו כך בתוך השבת, וכמו כן לגבי עצם ההזמנה בטעלפאן אין הבדל לגבי הזריזות ביניהם, ולכן ההזמנה בטעלפאן יש לעשות ע"י גוי.

להעביר הקדירה לשכן

היות שע"י שסתמו את הגז נתכבה לכולם האש באמצע השבת והוצרכו להעביר הקדירות לצורך שבת לאש אחר המכוסה בבלע"ך או לפלטה המחובר ללעקטע"ר, ודוקא כשיש בה ב' תנאים: א. שהתבשיל שבקדירה נתבשלה כבר כל צורכה (דאם לא תבשלה כל צורה יש בזה איסור בישול), ב. שהתבשיל

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההיכלות אשר בשמותם נקובים

היכלות הצדיקים

הגה"ק רבי מרדכי בן הגה"ק רבי נח זי"ע מלעכאוויטש

יזמא דהיכלות י"ג שבט (תק"ט)

י' שבט

רבי יוסף יצחק מליובאוויטש ב"ר שלום
דובער - תשי"י

י"ג שבט

רבי מרדכי מלעכאוויטש ב"ר נח - תק"ע

י"ד שבט

רבי יעקב יהושע אביד פפ"ד ב"ר צבי
הירש (פני יהושע) - תקט"ז

ט"ו שבט

רבי גדליהו אהרן מליניץ ב"ר יצחק
יואל (חן אהרן) - תרל"ח

ט"ז שבט

רבי דוד מקאלמייא ב"ר שלמה (תלמיד
הבעש"ט) - תק"ס

י"ז שבט

רבי משה מקיטוב ב"ר שלמה (תלמיד
הבעש"ט) - תרח"צ

רבי יחזקאל מקאומיר ב"ר צבי הירש -
תרט"ז

רבי חיים פלאגי מאומיר ב"ר יעקב -
תרכ"ח

רבי שלום מרדכי הכהן שבאדרון
מבערזאן ב"ר משה הכהן (שרת
מהרש"ם) תרע"א

הרה"ק ר' מרדכי מלעכאוויטש זי"ע נולד בשנת תק"ב לאביו הרה"ק ר' נח זי"ע, ונקרא שמו בישראל על שם זקינו הרה"ק ר' מרדכי יפה בעל הלבושים זי"ע, בנערותו נתייתם מאביו, ויחמלו עליו בני העיר, ושכרו לו מלמד שילמוד עמו, אבל הוא מיאן ללמוד, ויצא אל היער אשר הי' סמוך לעיר, ושהה שם שעות ארוכות בהתבודדות בינו ובין קונו, אבל נפלאות יסופר שבהיותו בן י"ב שנה דרש בבית הכנסת הגדול שבויילנא פלפול נפלא שהפליא כל שומעיו.

מתחלה נסע להרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, והרה"ק מבארדיטשוב זי"ע חיבבו מאד, ואמר "על ר' מרדכי"ע שלי עומד שלוש עולם", והוא לא הי' יכול לסבול את זה, ובא אל הרה"ק ר' שלמה מקארלין זי"ע, כשדרך על מפתן ביתו של הרה"ק ר"ש מקארלין אמר לו אברך שהרה"ק מבארדיטשוב אמר ששליש עולם עומד עליו אל ידורך על מפתן ביתי, אמר א"כ כאן המקום שלי, ונתדבק מאד אליו, ועיקר מדרגותיו במעלות העבודה והיראה קיבל מרבו מובהק זו, לאחר פטירת רבו התיישב בליטא בעיר מלעכאוויטש והתחיל לנהוג עדת ישראל, והעמיד תלמידים רבים שנודעו ביראתם ובצדקתם הגדולה, והוא אשר הפיץ ופירסם את תורת החסידות בליטא, כאשר גילה תלמידו הגדול הרה"ק ר' משה מקאברין זי"ע, כי הרבה נשמות גבוהות ירדו למדינות ליטא, ולא הצליחו לפעול מאומה, עד שבא הרה"ק מלעכאוויטש ובכח קדושתו הגדולה הפיח רוח חיים בעצמות היבשות.

בשנת תק"ע השיא את נכדו שנתגדל בביתו ה"ה הרה"ק ר' שלמה חיים מקודניוב זי"ע בן לבנו הרה"ק רבי אהרן זי"ע (חתן הרה"ק ר' אשר בן הרה"ק ר' אהרן הגדול מקארלין זי"ע) שנלב"ע בדמי ימיו, החתונה היתה אמורה להתקיים בעיר סטאלין אצל המחנות אבי אמו של החתן, ביום ה' י"ב שבט הגיע אגרת להרה"ק מלעכאוויטש אשר שגר הרה"ק מקארלין זי"ע לפני פטירתו, (שנסתלק ימים מספר קודם לכן ביום ד' שבט) אשר כל תוכנה היתה "מחר תהי' אתי עמי במחיצתי"... ואכן למחר ביום החתונה יום ועש"ק י"ג שבט, כשהגיש הרה"ק מלעכאוויטש כי קרב עת הסתלקותו, לקח את ציציתיו בידו האחת ובשניה אחז בוקנו, ואמר בניגון: "אל חי חלקנו צורנו צוה להציל ידידות שארנו משחת למען בריתו אשר שם בבשרנו", פעמים רבות, עד שהחזיר את נשמתו ליוצרה באמרו מלים "אל חי", לדאבון לב חסידיו שהגיעו להשתתף בשמחת רבם.

כל עצמותיו תאמרנה

עבודתו שכלב זו תפילה הי' בכח רב ובקיל חוצב להבות במסי"נ ממש, וכל מי שהי' שומע תפלתו הי' נמש לבו כמים ומתעורר לתשובה שלימה, קולו הי' צרוד כל היום כי ניהר גרונו בעת התפלה, ובעת התפילה הי' ניתז על הקיר שממול טיפות דם מגרונו שהתאמץ לצעוק.

פ"א נועדו יחדיו הרה"ק ר' נתן משידלאוועז עם הרה"ק ר' אברהם מסלאנים זי"ע, ושאל מוהרנ"ד את ר"א מה הוא הדרך של מלעכאוויטש השיב לו כשאומר דבור יוצא מתחת עקביים עד כל עצמותי תאמרנה, וסיפר הוא בעצמו שבצעירתו התייגע מאד בברכות השחר, במלים וכופ את יצרנו להשתעבד לך, והי' מאריך בזה כמה שעות, וסיים ועכשיו אני עושה את כל זה בכהרף עין.

פ"א הי' בעיר לעמבערג, אמר, נודע לי שיש ציפור המזמרת ומשוררת להשי"ת בהתלהבות כה רבה עד שגופה מתפקע ומתה, אני מתפלל להקב"ה ונשאר בריא ושלם, אם כן מה ערך יש לתפילה שכזו, למחרת קידש וטיהר את עצמו, וערך את תפלתו בכוחות על אנושים עד שמרוב התלהבות נסדקה הראי' שלו, והי' בסכנה גדולה, והרופאים ייאשו אותו, טען לפני השי"ת וכי רצוני הי' שאתפלל רק תפלה אחת כזו, אני רוצה להתפלל עוד, ועזרו השי"ת וחזר לאיתנו, לימים נודמן עוד פעם ללעמבערג, והי' אצלו המון רב חסידים, ועבר הדאקטער שייאשו או, וראה שם אנשים רצים, שאל אותם לאן הם רצים, אמרו לו כי הצדיק מלעכאוויטש הוא פה, תמה הדאקטער ואמר העוד הוא חי, נשבע אני שהוא חי בלי ראי'.

פזר נתן לאבינוני

גדול ה' כחוד במדת הצדקה, אמר כל לילה לפני השינה אם נשאר אצלי פרוטה אחת שלא חלקתי לצדקה לא אוכל לישן כל הלילה, "ער ריבט מיד אפ די זייטן א גאנצע נאכט" אמנם בשכבי על מטתי ולא נשאר אצלי אפי' פ"א אז אשכבה ואישן במנוחה. פ"א ה' רעב גדול במדינת ליטא והוא חילק מכיסו לאנשים הרבה, ויתמחו אנשים מאין תמצא לו כל הכסף, כידוע להם שמעולם אין ת"י מעות מוזמן, ויאמר אליהם תדעו כי אצלנו מתגוללים זהב תחת הספסלים לרוב, אך אנחנו מקבלים לעת הצורך כפי ההצטרכות ולא יותר.

הצנע לכת

שנא מאד את הפרסום והרעש ועשה כל דבר בהצנע לבל יודע מזה שום איש, והי' רגיל לומר פרסום הם המלים פיר' ס"ם, הגורל של הס"ם, אמר עליו תלמידו הרה"ק מהר"מ מקאברין זי"ע: שהוא בקי נפלא בכל חלקי התורה, בבלי, ירושלמי, תוספתא, ספרא, בספרי פוסקים ראשונים ואחרונים וכל כתבי הארז"ל, וביקש מהשי"ת שלא יתוודע הדבר, ורצון יראיו יעשה, עד שנחשב בעיני מתנגדיו לעם הארץ, ואמר, שלא גדול הוא הדבר, שהמתנגדים דברו עליו שהוא עם הארץ, ושכחו את דרשתו שדרש בוילנא בהיותו בן י"ב שנה, ובוודאי זה היא כח תפלתו.

אחד מאנשיו ה' עובד ביער ע"י לעכאוויטש בנסירת עצים, פ"א נפל אילן על רגלו ונשבר לו הרגל לגמרי, והיסורים והכאבים ה' עד אין לשער, והביאו אותו על מיטה אל רבו, וקהל רב ליוו אותו, אמר הרה"ק מלעכאוויטש למשמשו שיגרש את כולם, וישכבוהו על מטתו, ועמד על ידו וחזר לפניו את הברכה שני' של שמונה עשרה "מכלכל חיים בחסד", וכל מילה ומילה תירגם לו באידיש, עד שבא להמלים "דופא חולים", וגם זה תירגם באידיש, ואמר לו שיענה אחריו, ואח"כ שאלו אתה מאמין בזה, וענה כן, אמר לו, דובר שקרים לא יכון, והתחיל לומר עוד פעם הברכה ושאל עוד פעם אתה מאמין, וצעק בקול אני מאמין, שוב אמר לו עדיין אינך מאמין כמו שצריך, וחזר פעם שלישית, עד שצעק בקולי קולות בבכי רבה ואמר רבי אני מאמין, אמר לו אי"כ למה אתה שוכב, קום, וירד מהמטה בריא לגמרי, ואמר לו תן מכה חזקה על הארץ, ונתן מכה גדולה כמו לפני השבר, אמר לו עכשיו תשכב במטה ג' ימים בגלל עין הרע, ולא יתפרסם שהי' נס, ואמרו צדיקים על מעשה זו, שגדול ה' הנס האחרון יותר מן הראשון, כי כולם שכחו מזה, כרצונו שלא יתפרסם הנס, וכן ה', כי מקודם ותהום כל העיר, וכולם שכחוהו.

מלאך הברית

ה' נודע למוהל מומחה, ומאד ה' מהדר במצוה זו, והשתדל לקיימו בכל עת, ולא דחה שום אדם שבא לכבדו במהולות, והתבטא עליו תלמידו המובהק הרה"ק ר"מ מקאברין זי"ע שהוא ה' מלאך הברית באמת, והוסיף לומר:

ראוי ה' לבוא משיח בימיו, אך נתעכב בגלל הדור שלא ה' ראוי.

פ"א התכבד בערב שב"ק בשתי בריתות בשתי כפרים זה בדרומו וזה בצפוניו, והבטיח לשניהם שיבוא, למחרת כאשר חזר מהב"מ, ה' עיף מאד מן הדרך, חסידיו שראו זאת תמחו אם הדבר כל כך קשה לא ה' צריך לקבל רק ברית אחד, השיב להם בזה הלשון "כל ילד שהנני מל, מובטח לו שישמר מן החטא", ופלא היא הדבר שעל קברו גדל עץ הדס, אשר רומז למלאך הברית הנקרא 'הדס' כמובא בזה"ק על הפסוק "והוא עומד בין ההדסים".

מעות ארץ ישראל

אהבה רבה שררה בינו ובין הרה"ק הכהן הגדול מאחיו ה"ה ר' אברהם מקאליסק זי"ע, על אף שמעולם לא ראו זה את זה, היו קשורים זה לזה, עד כדי כך ששרה"ק מלעכאוויטש ה' מצייר את דמות דיוקנו של הרה"ק מקאליסק, קומתו ותואר מראהו, וגם את המלבושים אשר הוא לבוש בהם, ומאידך ה' הרה"ק מקאליסק מצייר דמות דיוקנו של הרה"ק מלעכאוויטש, הרה"ק מקאליסק הרבה לדבר אודות גדולתו של הרה"ק מלעכאוויטש, יסופר שפ"א שמע רבי אברהם את תפילתו של אחד מבאי בית הכנסת, נענה ואמר: מן הנראה ביקר הלה בלעכאוויטש, ובדקו אחריו ומצאו שכן הוא הדבר... הרה"ק מקאליסק זי"ע (שהוא ה' מנהיג החסידות בטבריה על מקומו של הרה"ק ר' מענדל מוויטעפסק זי"ע) מינה אותו לממונה על מעות של החזקת ישוב ארץ ישראל, הרה"ק מלעכאוויטש קיבל את המשימה בכל נפש, ועסק בכך במסירות נפש עצומה, בכל עת ובכל זמן, כפי שמתאר זאת בנו הרה"ק רבי נח מלעכאוויטש זי"ע באגרת קדשו וז"ל: ובפרט מאאמור' ז"ל נ"ע אשר ידוע לכל, מעת אשר צדיקי הדור העמיסו עליו משא השם בעול מצוה זו אשר יט שכמו לסבול משאם באהבה וחובה, בחבת הקודש להחזיק את יושבי... ולא התחיל שום מצוה בתורה ובתפלה בלתי לדי' לבדו, לייחד ביחוד מצוה זו... כמו שנאמר והתפללו אליך דרך ארצם' ארץ החיים סלה, ויום ולילה לא ישבות, ולא הונח לו כי אם להעיר לבות בני אדם להרגילים ולהחזיקם במצוה זו, וכמעשהו בחול, מעשהו ה' בקודש אשר לא שבת ממלאכתו בשבת ויו"ט, ואפי' ביוה"כ ה' דורש ומקיים להוכיח תמיד את ירושלים על ראש שמחתו, וכפי חכמת אלקים אשר ה' בקרבו לקרב לבבות בני אדם ביראת אלקים, ובפרט במצוה זו, יותר מכדי יכלתם ה' עומס עליהם מעשה השם, כפי שורש נשמותיהם, ושתל ונטע מצוה זו בתעלומות חכמתו, וקבע עתים לנתינתם בכל עת אשר יבוא את הקודש פנימה, קודם תורתם ותפלתם ליחד בייחוד מצוה, ואפילו למי שאין לו פרוטה לפורטה, ה' מזהירם שיהי' זה קודם לקידוש היום של שבת... והרבה שמענו ממנו סודות התורה ורזין דאורייתא במצוה זו אשר קצה הדיעה לאין קץ לדבריו הק'...

בי יתואר תקופת אותו האיש ותעלוליו ואחריתם המר

מי האיש

ב

[ד]

כשראו חכמי ישראל כי עמי הארץ מאמינים בישו, עשו עצה ביניהם לתפשו ויוליכוהו לפני המלכה הילני שהיתה הממשלה בידה, וזה היה שבעים שנה קודם חורבן הבית השני, ואמרו לפניה זה האיש שטו ישו הוא ממור ובידו כשפים גדולים ומטעה בהם את הבריות שהוא בן אלקים והוא המשיח, לכך תפשנו אותו להביאו לפניך לעשות בו משפט, כי בן מות הוא, אז פתח ישו פיו ואמר, גבירתי המלכה כבר נבאו עלי הנביאים ויצא חוטר מגזע ישי ונצר משרשיו יפרח (ישעי' יא, א), ואמי הוא מזרעו ומשרשו, ועליהם אמר הכתוב אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים (תהלים א, א) "האיש" בגימטריא ישו, אז ענו החכמים ואמרו, גבירתנו המלכה חלילה לך להאמין לדבריו, ועליו אמר הכתוב ארור האיש אשר יעשה פסל וגו' (דברים כו, טו) והאיש אשר יעשה בודון וגו' (שם יז, יב) ועל נביא שקר נאמר והנביא ההוא וגו' (שם יח, ט) ובערת הרע מקרבך (שם יט, יט). אמרה להם המלכה היש בתורתכם מה שאמר זה, אמרו יש בתורתנו אבל אל נאמר על זה, כי הוא אינו בן אלוה ולא משיח וחייב מיתה בב"ד, ומשיח שאנו מקוים לו כתיב בימיו תושע יהודה וישראל ישכון לבטח וזה שמו אשר יקראו ה' צדקנו (ירמיה' יא, ד) ואין בישו האותות האלה, אמר ישו להמלכה, גבירתי אני הוא המשיח ובן אלקים ואני אחיה המתים, ואם תשלח עמי אנשים יראו המופת, ותשלח המלכה עמו אנשים נאמנים והחיה מת אחד על ידי שם המפורש, והביאו האיש חי לפני המלכה, באותה שעה נבהלה המלכה ואמרה זה אות אמת, ויצאו החכמים מלפניה בנוזפה ונכלמים והיה להם צער גדול, והוסיפו הפירצים להתחבר עם ישו בכל יום והיית בישראל מחלוקת גדול.

[ה]

מירושלים הלך ישו לגליל העליון, והיהודים באו לפני המלכה הילני ואמרו גבירתנו המלכה יש לך לדעת כי האיש ישו הוא כשפן וידיעתו רבה בכשוף והוא עושה מעשה תענועיים ומטעה את הבריות בגליל העליון ואומר שהוא בן אלוה, והמלכה שלחה פרשים לתפשו ולהביאו לפניה עוד הפעם, וכאשר באו הפרשים השלוחים אצלו ורצו לתפשו לא הניחום אנשי הגליל והתגרו בהם מלחמה, אז אמר להם ישו, אל תלחמו עמם, והראה לפניהם אותות ומפתים שעשה הכל במצות אביו שבשמים והוא בנו, ויאמר הביאו לי צפרים של טיט וכן עשו, והזכיר עליהם שם המפורש וחיו ועמדו על רגליהם והיו פורחים באויר, ועם כל זה לא האמינו אותו

השלוחים, וכדי להבחינו עשו כל אחד בביתו צורות שור וחמור ושה של טיט והיו מביאים אותם לפניו, וישו החיה אותם בהזכירו את השם, וכשראו ההמון כל המעשים האלה היו כורעים ומשתחווים לפניו והאמינו בו, עוד גזר ישו שיקחו אבן גדולה של רחים וישליכו אותה לתוך המים ויעשו כן, והזכיר עליה את השם וצפה על פני המים כקליפת אגוז או ביצה, והוא עלה עליה וישב בה והלך על המים במרוצה, וכשראו השלוחים כך נבהלו מאד, אמר להם ישו לכו אתם ביבשה ואני אלך בים, ותגידו לגבירתנו המלכה את אשר ראיתם בעיניכם, ונשא הרוח לישו והלך בים, והשלוחים חזרו ביבשה למלכה ויאמרו עשינו ככל אשר צויתנו, וראינו בעינינו אותות ומפתים שעשה ישו, ויספרו לה כל אשר ראו.

[ו]

וחכמי ישראל הזקנים נועצו איך לסכל את מעשה ישו שעושה על ידי שם המפורש שהשיג בתחבולה, ויבחרו איש משכיל מביניהם שמו יהודה אסקירטו שהיה פקח גדול וחרף, ויאמרו לו כך וכך תעשה גם אתה, והכניסוהו לבית המקדש אצל אבן השתיה ולמדו שם המפורש שכתב על הקלף וחתך את בשרו וישם את הקלף מתחת לעורו ותפרו ע"י שם המפורש ואחר שיצא הוציאו מבשרו ולמדו היטב והיה עושה גם הוא נפלאות כרצונו.

אח"כ באו החכמים לפני המלכה ואמרו, גבירתנו המלכה אל תאמיני בישו בשביל האותות שעשה, כי הם מעשה כשפים, וכתיב בתורה כי יקום מקרבך נביא או חולם חלום ונתן אות או מופת לא תשמע אל דברי הנביא ההוא כי מנסה ה' אלקיכם אתכם וגו' (דברים יג, ב-ד) ואם בן אלהים הוא ישו כמו שאומר יתחבר נא עמנו ונגלה חרפתו.

מיד שלחה המלכה אחרי ישו ויבוא לפניו עם כל מאמיניו, והמלכה הושיבה אותו לפניו ועשתה לו כבוד גדול ולסייעתו, וגם חכמי ישראל והזקנים באו לפניו ועמם היה יהודה אסקירטו, וכשראה ישו את הזקנים התחיל לומר למלכה: "ידוע תדעי כי זקני דוד ע"ה אמר על העת הזאת סבבוני כלבים רבים עדת מרעים הקיפוני (תהלים כב, ז), ועדיין הנביא אומר אלי: אל תירא מפניהם כי אתך אני נאם ה' להצילך" (ירמיה' א, ח) והחכמים והזקנים דברו נגדו.

וכשראה ישו עצמו בדוחק אמר, אלי התנבא זקני דוד כי יקחני סלה (תהלים מט, מז), ועתה אבי קורא אלי ואני רוצה לעלות השמים, וכשגמר ישו לומר דבריו הרים זרועותיו ככנפי נשרים ופרח בין השמים ובין הארץ, והיו הבריות תמהין עליו, וכיון שראו החכמים כך אמרו ליהודה אסקירטו לעשות

המלכה גזרה אומר למסור את ישו ביד היהודים להרגו מפני שהיה מתעב את העם ומטעה את העולם בשקריו באמרו שהוא בן אלקים ומשיח, והיו מתחברים אליו אנשים רשעים ופריצים, ותאמר, אם יש כח אלהות בידו יציל עצמו מהריגה, אז נהפך לישראל מיגון ואבל לשמחה ויום טוב.

[ז]

ויקחו היהודים את ישו וביאורו לטבריא לפני פתח שער בית הכנסת ויקשרו ידיו ורגליו וישליכוהו לארץ ויכוהו מכות גדולות כל אחד כרצונו, וכראות ישו שלא יכול להציל את עצמו, אמר לזקנים הלא כתוב בתורה כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וגו' עזוב תעזוב עמו (שמות כג, ה), ועתה תנו לי דבר לאכול ולשתות, וביאו כוס מלא חומץ ויתנו לו לשתות, וישעם החומץ, ויאמר ישו לתלמידיו כבר נתקיים בי הפסוק ולצמאנוני ישקוני חומץ (תהלים סט, כב), אח"כ שמו החמון על ראשו עטרה של קוצים וברקנים מלוכלכים לצחק בו, ויאמר לתלמידיו, ראו כי נתקיים בי ג' ויתנו בברותי ראש (שם).

ויקומו הפריצים והמאמינים בו ויתחברו עם שלש מאות ועשרה תלמידיו ויקחו כלי זין והכינו עצמם לקרב להמית את הילדים, ותהי המלחמה גדולה עד מאוד, האב היה הורג את בנו והבן הורג את אביו, ולאחרונה גברה יד ישראל, ויאמר ישו לתלמידיו, אל תתגרו במורדים בי, כי כן גזר אבי שבשמים ואני צריך לקיים מה שאמר הנביא את גוי נתתי למכים ולחיי למורטים, פני לא הסתרתי מבלימות ורוק (ישעיה ג, ו). בכל זאת אני מוחל להם וסולח לעונם בחמלתי עליהם, כי כל זה התנבא עלי הנביא, והיסורים אני מקבל באהבה, ואני רוצה לדבר עמם ואמר להם כי עלי נאמר הפסוק הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאוד (ישעיה נב, ג) וגו' עד סוף הנבואה, ורוח ה' עלי יען שם אותי לבשר עניים לחבוש לנשברי לב וגו' (שם סא, א). וכל מה שתתעצו לעשות לי כבר ידעתי מאבי שבשמים קודם בואי לעולם, גם אמר לי אבי שבשמים, כל מה שיעשו לך יסוריו של מיתה אל תעשה חשבון עמם, וכל מה שתעשו לי הוא כמו שתעשו באבן שאינה מרגשת, והנביא אמר עלי, אל תשמוחי אויבתי כי נפילתי קמתי (מזכיה ח, ז) ואסורו היהודים את ישו ושימוהו בבית האסורים, והפריצים כשמעם כן נתחברו כלם ויבכו ונשמע קולם למרחוק, ויקומו אח"כ וירגמו את היהודים באבנים ויכום בחרבות ויורו עליהם חצים, והיתה מהומה גדולה ביהודים ויברחו מפניהם, ותקף הלכו הפריצים לבית האסורים וישברו הבריחים והוציאו את ישו מבית הסוהר וביאורו עם תלמידיו לעיר אנטוויכא.

[ח]

מה עשה ישו, אמר לתלמידיו המתונו כן כי אבי קורא לי ואנכי אשוב אליכם, וזה עשה בתחבולה, כי בראותו שלא היה לו עוד יכולת לעשות מופתים באותיות השם המפורש כי נטמא, הלך למצרים ללמוד כשפים, וישב שם ימים רבים ולמד הרבה כשפים ואח"כ חזר לאנטוויכא והיה רוכב על חמור,

כמוהו ולעלות אחריו בשם המפורש ולהורידו לארץ, ואם אי אפשר להשפילו יטמאו במי רגלים מיד עשה יהודה כן ועלה אחריו, ולא היה יכולת זה על זה מפני ששניהם שמשו בשם המפורש, אז סינף יהודה את ישו במי רגלים ונטמאו שניהם ואבדו כחם ונפלו לארץ כאחד, כי ברחו מהם האותיות משם המפורש ושכחו אותו ולא יכלו להשתמש בו עוד, והמקרה הזה יודעים כל חכמי הנוצרים ומקללים ומחרימים את יהודה אסקרטו, וכשיש להם קטטה ומריבה אומרים זה לזה יעשה לך כמו שעשה יהודה אסקרטו לישו, ועל זה המעשה בוכים במשך ליל הולדת ישו.

וכשראו היהודים כי פס כוחו וגבורתו של ישו התנפלו עליו ותפשו בו, אז ראתה המלכה כי אמת בפי החכמים, ותשאל המלכה לישו, איזה הם מעשיך ונפלאותיך אשר היית עושה ומדוע לא תוכל לעשות כן עתה, ענה ישו ואמר, גבירתי המלכה כבר התנבא עלי הנביא חלק לבם עתה יאשמו הוא יערוף מזבחונם ישדד מצבותם, כי עתה יאמרו אי מלך לנו כי לא יראנו את ה', והמלך מה יעשה לנו (הושע י, ב), ויודע אני שיש לי לקבל יסורים ומיתה בידי אדם כדי להציל להמאמינים מדינה של גיהנם, כמו שאמר הנביא והוא חטא רבים נשא ולפושעים יפגע (ישעיה נ"ג י"ב), ואני אומר עליהם העל אלה לא אפקוד נאם ה' ואם בגוי אשר כזה לא תתנקם נפשי רעה תבא עליהם (דברים ח' ט').

ויענו החכמים ויאמרו למלכה, כתוב בתורתנו לא תאבה ולא תשמע אליו ולא תחוס עינך עליו ולא תחמול ולא תכסה עליו (דברים יג, ט) ומדבר שקר תרחק (שמות כג, ז), אם תאבי למסור אותו אלינו נסתם עינינו ונכה אותו, ונראה אם יודע מי הכהו וביאורו דבר הוכה, אז תהיה הרשות בידך לשלחו חפשי, ואם לא ידע תהיה הרשות בידינו לעשות בו כטוב בעינינו, ותען המלכה ותאמר, כן יהיה וכך תעש, ויקחו חכמי ישראל בגד צמר לח ויכסו בו ראשו ויקשרוהו היטב על צוארו שלא יראה, ולקחו עמם מהשרים הגדולים של המלכה ועשו עגולה משבעים הזקנים ושמו את ישו באמצע העגול, וכל אחד מהזקנים לקח מקל בידו, זה מרמון וזה מזית וזה מתאנה ומאילנות אחרים, ונגש אחד ושמו שמעון הכהו במקל רמון ויגלה אחר פניו ושאלו מי הכהו ובמה הכהו הראשון, ויאמר שהכהו אדם ושמו נפתלי במקל של תאנה, ויגש השני ושמו לוי ויכהו במקל זית לעץ כולם, וישו לא ידע מי הכהו ובמה הכהו, ויאמרו לו השרים שקר דברת וכל מעשיך כזב.

וכשראה ישו את עצמו בדוחק ובצרה וביסורים מהמכות הבין שהוא עתה בידי היהודים ויכולים לעשות בו כרצונם, והיה בוחר במות וקץ בחייו, והיהודים ירקו בפניו והגשים הכו אותו בסנדליות, אז נשא ישו את עיניו למעלה ויאמר, אבי שבשמים, הצילה מחרב נפשי ומיד כלב יחידתי (תהלים כב, כא), כשמוע הפריצים המאמינים בו את דברו צעקו מר ויבכו הרבה והיו מטרטים שער ראשם וזקנם,

פיו, וכאשר ראו הפריצים דבר זה רצו לעשות מלחמה עם החכמים להציל אותו כבראשונה ולא יכלו מפני שהיו שם היהודים רבים כמנהגם בזמן הרגל, וכאשר ראה ישו שלא יוכל להמלט אמר לתלמידיו כבר אמרתי לכם כי כן היה עתיד להיות, ועתה למד תלמיו עמדם, ועלי כתיב כי עלך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבח (תהלים מד, כג), והמקרא צועק עלי לפני אבי שבשמים: ואת נביאך הרגו בחרב (מ"א יט, י) ויבכו התלמידים בכיה גדולה ויעשו כשפים ולא יכלו להצילו מיד היהודים. וישו ידע כי מיתתו בסקילה ואח"כ בתליה על העץ לכן בזמן שהיה לו הכתב של שם המפורש השביעי כל האילנות שבעולם בין הנושאים פירות ובין אילני סרק שלא יקבלוהו לתליה ואותו היום ערב שבת היה ואמרו החכמים לתלות אותו תיכף לקיים מה שנאמר ובערת הרע מקרבך (דברים יג, ו) ולקחו אותו ועקדוהו בידי ורגליו והביאו אותו תחלה לבית הסקילה וסקלוהו באבנים ומת, ולעת ערב תלוהו על העץ ולא קבל העץ את הפגר מפני שהיה מושבע, וכן עשו שאר העצים כי נשברו תחתיהם, וכראות התלמידים האות הזה שהעצים לא יאבו לסבול אותו נתחזקה אמונתם בישו ואמרו כי זה למעלתו ומורה כי הוא בן אלהים.

והיה שם זקן אחד ר' יהודה איש ברתותא ונקרא יהודה הגגן שהיה לו בית וגן ובתוך הגן קלח אחד של כרוב עב מאוד אך לא נחשב לעץ ולא חל עליו השבועה, ויכרות יהודה הקלח של כרוב הזה ותלו לישו עליו ולא נשבר הקלח, והיה תלוי עליו עד שעת המנחה, והבחרים והנשים היו מעפרים אותו בעפר ומשליכים עליו אבנים, ובערב שלחו הזקנים להורידו מן הקלח לקיים הצוי לא תלון נבלת על העץ כי קבור תקברנו, (דברים כא, כג) ויקברוהו מחוץ לעיר, והיו הפריצים ותלמידיו בוכים על קברו.

המשך יבוא א"ה

ומצא תלמידיו אשר קבלו אותו בשמחה וכרעו והשתחוו לו, ויאמר להם, כן צוה עלי אבי שבשמים וכך נבא עלי הנביא גיל מאד בת ציון הריעי בת ירושלים הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא עני ורוכב על חמור (זכריה ט, ט) וטיכס עצה האיד להכנס עוד הפעם לקדשי קדשים, כי רצה ללמוד את השם המפורש כדי שיוכל עה"פ לעשות מופתים, והכין את עצמו ללכת לירושלים בזמן שישראל עולים לרגל ונקהלו רבים מישראל לבוא לבית המקדש ויתערב ביניהם שלא יכירו בו, ויצו ישו לתלמידיו שילבשו כלם מלבוש של צבע אחד, וילך כלם בחבורה לירושלים כעולי רגלים, וכל אחד קבל עליו בשבועה שלא לגלות הסוד מי הוא ישו, והוא הבטיח להם שיעשה שם אותות ומופתים גדולים.

ובין תלמידיו היה איש אחד שנקרא פאפא בן רציצתא והיה רואה כל פעולות ישו שהם הבל ותרמית שקר וכזב, ונלוה עמו לבוא לירושלים ערב פסח, ובבואו שמה הלך זה הפאפא לחכמים וגלה להם מעשי ישו ותחבולותיו, ורצו החכמים שימסור את ישו בידם והבטיחו לו לעשותו גדול וחשוב בין החכמים, ויאמר להם, עתה הוא בבית המקדש, והוא עשה חרם ושבועה בין תלמידיו שלא לגלותו לשום אדם בדבור פה, אך פאפא אמר כי הוא ישתחוה לפני ישו וברמיזה זו יכירו אותו, וכן היה, ויתקבצו החכמים בבית המקדש בדרך עולי רגלים הבאים לחוג את חג הפסח שאננים ושקטים וישאו עיניהם ויראו את כת הפריצים כולם לבושים בגדים בצבע אחד ולא ניכר איש מאחיו.

אך פתאום ראו את פאפא בא והשתחוה לפני ישו, ואז תיכף שמו החכמים את ידיהם עליו ויאמרו אתה הוא ישו המסית ומרמה את הבריות לומר כי אתה בן אלהים ומשיח, איה הם אותותיך ונפלאותיך ? באותה שעה רעדה אחתו לישו ועמד מבהיל וכחרש לא ישמע וכאלם לא יפתח

לעילוי נשמת האשה החשובה והצנועה

מרת מרים בת ר' מרדכי ע"ה

נלב"ע י"ב שבט תשס"ט

ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י בנה ידידינו

הרה"ח ר' משה אהרן הלוי מאשקאוויטש הי"ו

מונכדי אב"ש בבארא פארק יע"א

לעילוי נשמת

האה"ח מרת שיינדל ווייס

ב"ר צבי יהודה ע"ה

נלב"ע כ' טבת תשע"א לפ"ק

ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

הרה"ח צבי יהודה זינגער

ב"ר אהרן ז"ל

זו"ה האה"ח מרת רייצל ב"ר שמעון ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

דבר בעתו

אמירת תהלים בימי השובבי"ם (ד)

בפסוק זה, יזכו הבנים לשוב ולהתקשר עם הראשונים בשורש האבות למעלה.

(ברך משה)

סגולת

ואפשר לבאר מה שאמר יעקב אבינו ע"ה (בראשית מח כב) אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי, וביאר בתרגום אונקלוס בצלותי ובבעותי, ביאור הענין דהנה בספרי הקודש מבואר שנקרא זמירות מלשון זמיר ערצים, שמכרית הקליפות, ועל כן כיון שעמד יעקב בתפלה, ומקודם פתח בדברי שבח ותהלה לפני מלך אל חי וקם, הכרית בזה כל החיצונים, ומה יצא לנו גודל מעלת מזמורי תהלים שאומרים בכל יום יום, ונהיג ברוב עם לאמרם אחרי התפלה, ויש לנו לידע המעלה הגדולה שיש בזה, כי בכח קדושת פסוקים הללו משרשו של דוד המלך ע"ה, כל אחד וזכה להכרית כל המבדילים בינו לבין קונו, ותפילתו תעלה למעלה לפני ה' ברצון, וזהו ביאור הכתובים באלהים הללו כל היום ושמן לעולם נודה סלה, ועל ידי זה כי הושעתנו מצריו ומשנאיו הבישיותה, מכח זה נכרתו כל המשטינים למעלה, שזכינו להפיל כל שונאיו העומדים עלינו מלמטה.

סגולת

הנה ידוע דברי הרד"ד בספרו אור דוד שכותב דלמה נקרא ספר תהלים תהלים לשון תהלה הלא ספר תפילות ה' צריך ליקרא, וביאר כי דוד המלך ע"ה ה' בתוקף בטחון, שבעת צרה ה' בוטח בהתשועה ועלה בלבו כאלו כבר נושע, וה' שמח בצרתו כאלו כבר נושע וה' משורר כאילו כבר הגיע אליו התשועה, ולכן נקרא תהלים כי גם בעת התחננו ה' משורר, כי אמונה ה' תקוע בלבו שיושע ועלה בלבו השירה, ומסופר ששאלו את הרה"ק ר' שמעון מיערסלוב זי"ע, במה הארכת ימים, והשיב שסגולה לאריכות ימים שלא להקשות על הנהגת השי"ת, שאם יקשה יאמר לו הקב"ה עלה אלי ותראה שהכל היא בחשבון והכל היא בהשגחה וליכא שום קשיות, ע"כ, וזהו שהכריז הרוכל מי האיש החפץ חיים שרוצה לזכות לאריכות ימים, הוציא ספר תהלים, דווקא תהלים להראות למה נקרא תהלים לשון תהלה, שאפי' אם אדם הוא בעת צרה, שח"ו לא יתרעם על הקב"ה, אלא נצור לשונך מר"ע, שלא יהי לך קשיות על הנהגת הבורא אלא תיכף בעת הצרה יהלל להקב"ה כמו שכבר יש לו הישועה.

(מורינו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א)

רביה"ק בעל ייטב לב זי"ע ביקר פעם אחת בעיר אויברווישא וראה באשמורת הבוקר שהעולם אומרים תהלים ושופכים נפשם ביחידות, דרש להם בשבת קודש שישדרו לומר תהלים בציבור דייקא, בחורף באשמורת במעלי יומא שבתא קדישא, ובקיץ בשבת קודש אחרי הצהריים.

(ילקוט שפע טוב)

סגולת

והעיקר היא המעשה ולתקן לגמור תהלים פעם אחד בכל שבוע ושבוע בציבור כי הוא תיקון ויסוד גדול לירידת השפע וזהו הדרך ישכון אור באור החיים לאחוז האדם דרכו לעשות תקנות לגמור תהלים פ"א בשבוע בציבור והיינו באשמורת ליל ו' שהוא תיקון גדול מאד כידוע מספה"ק וזהו הזכות יעמוד לכל בית ישראל לישועה במהרה בדבר ישועה ורחמים בשפע ברכות ממקור עליו לטוב.

(קדושת יו"ט)

סגולת

ידוע שאחד מהתקנות שעשה רבינו לבית מדרשו הראשון בעיר סאטמאר ה' לסיים תהלים בעשרה ביום ו' כאור הבוקר בכל שבוע והיא לו נדפסה בדברי יואל מכתבים ח"א מ"א, וכמו"כ בשו"ת דברי יואל תש"ז.

סגולת

הנה ידוע מה שכתב דר"ז זלה"ה בדברי יחזקאל בפרשתו, ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, דהר"ת של שמו"ת בני ישראל ה'באים מצרימה', הוא "השבים", וסופי תבות "תהלים", כי מסוגל לחטא זה רח"ל ובפרט בימי השובבי"ם לומר תהלים, ואמרו משמו של הרה"ק מוהר"ר מרדכי מטשערנאביל זלה"ה, שסגולה לזה להתענות בערב שבת קודש, ובשבת קודש יאמר תהלים, וטוב לתקן החטא הזה, עכ"ל, ובטעם הדבר י"ל כי מאחר שעל ידי חטא הידוע נכרת האדם משורש הקדושה, על כן התיקון לזה הוא באמירת תהלים אשר סגולתו נשגבה לחזור ולקשר את האדם אל שורש האבות למעלה, וכמאמרנו בתפילת ראש חודש, "ובשיירי דוד עבדיך הנשמעים בעירך אהבת עולם תביא להם וברית אבות לבנים תזכור", ולזה רמז הכתוב ואמר, ואלה שמות בני ישראל, ואלה מוסיף על הראשונים, כי על ידי אמירת תהלים הרמז

עניני שבת שירה

מזונותיהם נזרקים למעלה על גגותיהם והוא רמו נכון, ואולי ישמעו רוב בני תמותה הנבוכים בארץ על המח' ועל הכלכלה ויקרבו לבם לעבודתו יתברך.

(אור פני משה)

סגור

י"ל טעם למנהג ישראל של פיזור כוסמת לצפרים בשבת שירה יבואר בדרך משל למלך גדול שהיה לו ארמון גדול והיכלות גדולים מיוחדים לשרי המלך והסגנים, כל אחד לפי כבודו, והמלך בעצמו היה לו היכל מיוחד אשר רק ציפור המצפצף בקולו הנעים עמד שם ומענג המלך בנועם צפצופיו, ולא יערוך כל כלי שיר וזמר כקול הבריה הקטנה הלז המיטיבה לנגן, והנמשל הוא, כי כנס' נקראת ציפור, כדכתיב גם צפור מצאה בית ובשעת יציאת מצרים וקרי"ס כל המלאכים ושרפים היו אומרים שירה לפני השי"ת, ולא ערב לו ית' בזה כקול הצפור היינו כנס', שהיתה מנגנת ואומרת שירת הים, וכל זה אנו רומזים במנהג הנ"ל, להראות שהיתה חביבה לפני ית' המנגינה של הצפור הקטנה יותר מכל שיר.

(נר ישראל)

סגור

טעם המנהג לתת מזון לציפורים ולעופות בשבת שירה י"ל עפי"מ דאיתא במדרש על הפסוק והמים להם חמה מימינם ומשמאלם כתיב חמה חסר ללמד ששרו של מצרים קטרג עליהם שגם הם עבדו עבודה זרה, וניצלו בזכות מימינם ומשמאלם בזכות התורה שיש בה בחינת ימין ושמאל, ואם אין ישראל אין תורה ואין בית המקדש ולא מקום לשכינה בארץ, וזאת בא הרמז ה"דינא קשיא" שנותנים לציפורים ועופות, והוא כינוי לשכינה לתורה ולנשמת ישראל, ל"שכינה" כמו שאיתא בתיקונ' (תיקון ו') "תורה" כמו שאמרו חז"ל אין עוף אלא תורה (בדכות ה.) "נשמה" בתיקונ' הנ"ל שקול ציפור הוא הנשמה ע"ש, וגם ציפורים אותיות צירופים והם צירופי האותיות שבתורה, וגם על ידי השירה נמחלו להם לישראל והשיר נרמו בציפורים. (ספר מטעמים)

סגור

יש לומר רמו למנהג זה לשטוח פירורין לציפורים בשבת שירה שמטבע הציפורים המזמרים, שכל זמן שהם רעבים אינם משוררים בקול שיר רק בצפצוף, כיון שבעת השירה עומדים במקום אחד, ובזמן שהם מבקשים מזון הם נעים ונודים, ולכן בשבת שכדי שנוכל לשיר להשי"ת צריכים שישפיע לו פרנסה וכל צרכינו ולא נהיה צריכים להיות נע ונד, רק לכל אחד יהא פרנסתו בביתו.

(חמרא טבא)

מנהגן של ישראל לתת מזונות לציפורים בשבת שירה וטעם המנהג הבאתי לעיל כיון שהעופות אמרו שירה על הים, וכן ראיתי כ' בשם המהר"ל מפראג שקבע מנהג בשבת פ' בשלח וצוה על כל מלמדי דרדקי ועל כל אבות הילדים לאסוף בשבת שירה כל הילדים לחצר ביהמ"ד, והיה המהר"ל אומר להם "היום הוא שבת שירה", ואמר להמלמדים לספר להילדים תשב"ד סיפור קריעת ים סוף, האיך שהצפרים היו מזמרים ורדקו בעת שמשו רבינו וכלל ישראל אנשים ונשים אמרו שירה אז ישיר, והילדים הקטנים לקטו פירות מהאילנות שבים והאכילו את הצפרים המזמרים, והמהר"ל היה אומר לתת להילדים קאשע שהם יתנו ויזרקו להעופות ולהצפרים.

(אור השבת)

סגור

טעם הדבר שנהגו לפזר פירורין וגרעינין לציפורים בשבת שירה מתאמרא בשם הגה"ק הרבי ר' מנחם מענדל מרימינוב ז"ע לאשר מקובל כי דתן ואבירם רצו ברשתם להכחיש דברי נביאות משה רבינו, וכאשר הגיד משה כי בליל יום השביעי לא ירד המן כי שבת קודש הוא, המה עשו בתחבולתם וקמו בלילה ופזרו מהמן שנשאר להם ולכל אחד מע"ש (לחם משנה על יומים) על הארץ כדי שיוכלו להראות לפני העם שירד המן בלילה ליל שבת קודש, והצפרים לקטו זאת קודם אור היום, וכאשר רצו הרשעים דתן ואבירם בבוקר ש"ק להראות לפני העם המן שהניחו בשקרום לא מצאו מאומה כי אכלוהו כבר הצפרים, ופי' בזה ויהי ביום השביעי יצאו מן העם (איזה המיוחדים הנ"ל הע"ד) ללקוט (מה שהניחו אתמול) ולא מצאו (כי אכלום כבר הצפרים טרם בואם), וע"ז נאמר עד אנה מאנתם לשמור מצותי ותורתי (דקא' על הרשעים הנ"ל והממאנים ומסורבים) וזהו הטעם בפ' בשלח שקורין פ' המן ע"כ נותנים להצפרים חלקם קצת ממאכלי שבת זכר לנס.

(נימוקי אור"ח)

סגור

הטעם להמנהג של זריקת פירורין לציפורים בשבת שירה י"ל ע"ד הפסוק (שמות ט"ז ל"ב) למען יראו את הלחם וכו' היינו למען ידעו ויראו הדורות איך אשר בוטחים בישועתו יתברך בלב שלם הוא ממציא מזון להם כאשר המציא לישראל במדבר, ונודע מאמר חז"ל (עין ברש"י בראשית ט"ז י') שישראל נמשלו לצפור, ועתה בעוונותינו חרב בית המקדש ונגזזה צלוחית המן, לכך נהגו שבשבת שירה אשר שם נאמר פרשת המן, וזרקים מזונות לצפרים, להורות שאם ישראל הנמשלים לצפור יפנו את עצמם מעסקיהם ויעסקו בתורה ומצות, אז ימציא השי"ת להם מזונות בלי עמל ויגיעה וירד להם המן למעלה כאשר הצפרים מוציאים

עניני המשה עשר בשבט

וזכרתי את בריתי יעקב עיי"ש, וע"כ בט"ו בשבט שהוא ר"ה לאילנות עושים זכר בפירות, וברא מזכי אבא, ועי"ז נפקדים האילנות לטובה, ובעצרת מתפללים על הפירות ע"י זכירת האילנות, והבן.

ויש רמז לדבר במה שכתוב בתורה (ויקרא כ"ג) אך בחמשה עשר באספכם את תבואת הארץ וסימנא מילתא הוא. (אבן ישראל)

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זצ"ל היה רגיל לערוך שלחנו בכל שנה ביום ט"ו בשבט ליד השלחן, הסיבו חסידים רבים והרבי חלק להם פירות, קרה פעם שהתרבו האורחים, ולמרות שהיו פירות רבים על השלחן, לא הספיקו לצבור הגדול, קם הרבי ואמר: אם פירות אתם מבקשים הבה ואגידה לכם איה איפה תמצאו אותם: שנינו במשנה: "אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה ותלמוד תורה כנגד כולם" לכו ועסקו בתורה, ותמצאו בלי דוחק פירות הרבה, מלבד הקרן הקיימת לכם לעוה"ב. (שיחות קודש)

יש לרמז מה שקבלה מרבנותינו להתפלל בט"ו בשבט על אתרוג כשר יפה ומהודר שימין השי"ת בעת המצטרך למצוה בחג הסוכות כי הנה זה היום אשר עולה השרף באילנות והיא כפי הזכות של כל א' מישראל הנה מה טוב ומה נעים שיתפלל האדם ביום ההוא ראשית יסוד הצמיחה שיודמן לו השי"ת לעת המצטרך את הפרי עץ הדר והנה תפלתו תעשה פירות וזהו שרמו התנא (במשנה) באומרו לשון יחיד לאילן להורות על האילן המיוחד המבואר בתורה למצוה.

ויש שכתבו שמי שאוכל אתרוג בט"ו בשבט יזכה להשלים שנתו. (אוהל ישכר)

ומסופר על הגה"ק רבי נפתלי הירצקא מראצפערט זי"ע שהיה נוהג לגמור כל ספר תהלים ביום ט"ו בשבט ולהתפלל על אתרוג נאה ומהודר. (זכרון נפתלי)

ומקובל מצדיקים שביום הזה הוא הזמן שמסוגל להמשיך בנים כי האדם עץ השדה. (שער יששכר)

והיו נהוג בכמה צדיקים ללבוש ביום הזה בגדי שבת ושהיו אומרים שיום זה הוא מנהג טוב ויפה לפרוש צ"א פרושות לצדקה כמניין אילן וכמניין מים (עם הכולל) ובזכות הצדקה יוציאו האילנות פירות טובים. (מעשה הצדקה)

חמשה עשר הוא אותיות שער שמחה רמז שביום הזה נפתחו לבני ישראל שער שמחה והשפעות כל טוב ולכן הוא ראש השנה לאילנות כי אילן עולה מאכל שנמשך לבני השפעת מזוני וכל טוב בזה"ו אמן.

והענין הוא למה אז דוקא ראש השנה לאילנות לפי שהצירוף של החודש הזה חודש שבט יוצא מהפסוק ה'מר י'מירנו ו'היה הוא ונדע בכל צירוף הק' שיוך קדמה לה"א וכן הוא"ו קדמה לה"א אז החסדים והרחמים גוברים בחודש ההוא ואם ח"ו להיפך שהשני ההי"ן קודמין אל י"ו אז תגבורת הדינין רחמנא ליצלן ומחמשה עשר בשבט שאו מתחיל להאיר החצי הצירוף האחרון היה כסדרן ומאז אין תגבורת הדינין ונעשה רחמים. (ישמח ישראל)

ויש מרמזין ע"ז מש"כ (תהלים קכ"ב) שבטי יה עדות לישראל להודות לשם ה' שבטי יה היינו י"ה שבט ט"ו שבט מיועד לישראל להודות לשם ה'. (תולדות יצחק)

ובחודש שבט מחמשה עשר שבו ר"ה לאילנות מתרומם קרן הקדושה. (עבודת ישראל)

טעם למנהג שטועמין בחמשה עשר יום לחודש שבט מכל מיני פירות שאז הוא ר"ה לפירות וזכות הוא להם כשמברכין עליהם. (ספר מטעמים)

וגם כדי שיזכרו ע"י זה שהיום ר"ה לאילנות ויתפללו עליהם שיתברכו הפירות. (אדני פז)

ולזאת המנהג ישראל לאכול פירות ביום זה לשבח ולקלס להשי"ת על העבר על הפירות שגדלו אשתקד וביום זה נתחדש והשרף באילנות שיוציאו את פרים בטוב טעם הפירות ושימנן ועליו ופריחו פירות טובים ושמינים ומתוקים לצרכי האדם. (תורת אמת)

ויש שרמזו מנהג אכילת פירות ביום זה עפי"מ"ש (תהלים א') והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו פלגי מים רמז לחמשה עשר בשבט כי שבט מזלו דלי והוא כלי המיועד למלאות בימים ופלגי הוא חצי דהיינו חצי חודש שבט אשר פרו יתן בעתו אשר ביום זו יתן האדם על שלחנו פירות. (עטרת ישועה)

ואפ"ל רמז למנהגן של ישראל, על מה שבחמשה עשר בשבט שהוא ראש השנה לאילנות, עושים זכר באכילת פירותיהם כדי שיתפללו עליהם, ובעצרת שנידונים על הפירות כתב המג"א (סימן תצ"ד) נוהגים להעמיד אילנות בבהכ"ס ובבתים, לזכר שבעצרת נידונו על פירות האילן, ולכאורה הסבירא נותנת להיפוך שבעצרת שהפירות נידונים יעשו זכר בפירות, ובט"ו בשבט באילנות. אולם יש לומר דרמז גדול יש בו דכשהאבות נידונים בב"ד של מעלה, מסתכלים גם במעשה הבנים לראות איך נתחנכו על ידם, ואם העמידו זרע ברך גידולי קודש לתורת ה' ועבודתו, ובערך זה דנים אותם, וכשהבנים נידונים מסתכלים במעשה אבותיהם, ובערך זה המה נידונים, כמ"ש השלה"ק עה"פ

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קנ — בלתי מוגה

ביקור אצל כ"ק אדמו"ר מסקולען שליט"א פאלם ספרינגס יע"א

יום ג' פרשת וארא תשע"א לפ"ק

רבינו: דער תנא דבי רבי ישמעאל זאגט (בבא קמא פאה). מכאן שניתנה רשות לרופא לרפא, מ'לערנט עם ארוים פון די פסוק 'ורפא ירפא' (שמות כא, יט), ווען נישט דער פסוק וואלט איך ווען געזאגט אז מ'טאר נישט גיין צו א דאקטער, נאר אז ס'איז דא א פסוק איז ניתנה רשות¹. אבער ער האט נאר רעכט צו היילן און נישט מער...

האדמו"ר מסקולען קודם את פני רבינו בכבוד

ואמר: ברוך השם, ברוך השם אז מ'זעהט זיך, ס'איז א נחת רוח, מ'זאל זיך שוין זעהן ווי מ'גיט אנטקעגן דעם מלך המשיח אין ירושלים עיר הקדוש.

*

רבינו שאל בשלום האדמו"ר מסקולען

ודיברו אודות מעלת המקום ששם השמש זורחת

רבינו: דער ישמח משה איז קינמאל נישט געווען ביי קיין דאקטער, לעת זקנותו האט ער זיך נישט גוט געשפירט, האט ער געזאגט אז ער וועט זיך ארוים זעצן אויף די זון 'שמש צדקה ומרפא' (מלאכי ג, כ), דאס איז גענוג.

בנו הגה"צ ר' ישעי' יעקב שליט"א רב דביהמ"ד מאור הגולה במאנטריאל: דער רמב"ן שרייבט (פר' בחוקותי עה"פ ונתתי) אזא לשון ז'מה חלק לרופאים בבית עושי רצון השם, וואס מוט א דאקטער ביי א ערליכער איד.

1

כ"כ ברש"י (בבא קמא שם ד"ה נתנה) וז"ל: 'ולא אמרין רחמנא מחי [הקב"ה הכה אותן] ואליהו מסי [הוא הרופא]. וכ"כ התוס' (שם) בדשמרפא נראה כסותר גזירת המלך, קמ"ל דשרי, עיי"ש. ועי' בפ"י המשניות להרמב"ם (מס' פסחים ס"ז מקום שנהג) שאין חסרון בבקשת הרפואה, וכמו האדם שירעב ילך אל הלהם ויאכל ממנו וסר רעבונו, ויודה להשם שהמציא לו מה שישביע אותו ויחיה ויתקיים, כן ניתנה רשות לחולה לבקש רפואה, ויודה להשם שהמציא לו רפואה לרפא הלוי, עיי"ש. [ועי' בזה דברים נחמדים בדברי יואל פ' האזינו (עמ' 188)]

על הקודש

שקל הקודש

רבי מאיר בעל הנס פושקע

1-888 REB-MEIR 732-6347

א פאר זיכערטע סגולה אייד

בני חיי ומזוני

צו שטיצן

"צדקת רבי מאיר בעל הנס"

כולל עצי חיים

האדמו"ר מסקולען: צדיקים האבן דאך א כח מהפך צו זיין, ס'איז געווען א פוילישער איד א קאלאמייער איד – נאך א יונגערמאן – ביי אונז אין ראמעניא, וואס איז זייער קראנק געווארן, און די דאקטורים האבן אים אויפגעגעבן, און מ'האט געברענגט א פראפעסאר פון וויען צו אים, און ווען מ'האט אים געברענגט און האט אים אנגעקוקט, האט ער געזאגט, צו וואס האט מען אים געברענגט, מען זעהט דען נישט אז ס'איז נישטא וואס מ'זאל קענען עפעס טוהן. דעמאלטס איז דער אלטער ברוהשער רבי זצ"ל אנגעקומען קיין קאלאמיי, בזמן שהצדיק בעיר... איז מען שוין געלאפן צו א צדיק, און מ'איז אריינגעקומען צו אים און דערציילט געבעד פון די מעשה, און מ'האט געזאגט אז די דאקטורים האבן אויפגעגעבן, האט דער ברוהשער רבי געזאגט 'פון וואו האבן די דאקטורים א רעכט אויפצוגעבן? ס'שטייט ז'רפא ירפא מכאן שנתנה רשות לרופא לרפא, אבער אויף אויפצוגעבן האט מען דאך נישט געגעבן קיין רשות...! און ער האט אנגעוואונטשן.

א שטיק צייט דערנאך, איז דער איד שוין געגאנגען אין גאס געזונטערהייט, און עס דאכט זיך אים אז פון דערווייטנס זעהט ער דעם פראפעסאר פון וויען – ווייל ווען דער פראפעסאר איז געווען ביי אים איז ער געווען ביים דעת, נאר ער איז געווען זייער שוואך – אבער ער איז נישט געווען זיכער, איז ער צוגעגאנגען צו אים, און אים געפרעגט אויב ער איז נישט דער פראפעסאר פון וויען?, זאגט ער יא, און פרעגט אים, פון וואו קענסטו מיך?, האט ער דערציילט אז אמאל האט מען גערופן דעם פראפעסאר ער זאל אים באזוכן, האט זיך דער פראפעסאר אנגערופן 'דו ביסט נאך בין החיים?', האט ער געזאגט אז ער איז געווען ביי א רבי'ן און ער האט אים אנגעוואונטשן, האט זיך אנגערופן דער פראפעסאר 'ס'שטייט נישט אין די ביכער אז א רבי קען היילן...!'

בנו הגה"צ רש"י: ס'איז דא א ווארט פון צדיקים 'מכאן' שנתנה רשות לרופא לרפאות, 'מכאן' פון דא, פונעם צדיקים מיש, באקומט דער רופא רשות לרפאות.

קפ"ח-קפ"ט, ובדברי יואל ליוהב"פ (עמ' תמ"א) ובברך משה פ' כי תבוא (עמ' קצ"א).

רבינו: אין ייטב פנים (ד"א מאמר שוב אשוב אות ל"ה) ברענגט ער אז ער האט געהערט פון רבי אייזיקל זידיטשויבער ז"ל אז צדיקים לערנען, און ווען זיי לערנען זענען זיי מכוון די כוונות, און דורך דעם זענען זיי משפיע ישועות און רפואות.²

האדמו"ר מסקולען: ס'שטייט אז עס קומט דורך לערנען תורה, מ'דערציילט טאקע פון חוזה או אינמיטן געזעגענען האט ער מפסיק געווען, און איז אריין צו זיך אין די אינעווייניגסטע שטוב, אזוי האט ער געמאכט פלוצלינג א הפסקה, און שפעטער איז ער צוריק ארויס געקומען, און האט געזאגט אז ער האט געשפירט אז ער פארלירט דעם כח (לברך את בני ישראל) האט ער געמוזט לערנען.

רבינו: דער הייליגער דברי חיים איז געווען אלס קינד אין לובלין ביים רבי'ן פון לובלין, און איז געשטאנען אין די זייט און צוגעקוקט ווי אזוי דער רבי פון לובלין פראוועט דעם עולם. אינמיטן האט דער רבי פון לובלין געזאגט אז ער הערט אויף, און געזאגט אז יעדער זאל ארויס גיין פון שטוב. דער דברי חיים וואס איז נאך געווען א יונגל, האט באשלאסן אז ער וויל זעהן וואס דער רבי טוט, איז ער אריין געקראכן אין א שאפע און פון דארט געוואלט זעהן וואס דער רבי טוט. יעדער איז ארויס געגאנגען פון שטוב, און דער רבי פון לובלין איז געבליבן אליינס אין צימער, און דער רבי פון לובלין האט דאך געהאט הייליגע אויגן, האט ער דאך אוודאי געווען אז דער דברי חיים איז באהאלטן אין די שאפע, האט ער זיך אויפגעשטעלט פון פלאץ און

2

וול"ק: אמר רבי יוחנן לא שנו [שאין מפסיקין לתפילה אלא לקריאת שמע] אלא כגון רבי שמעון בר יוחאי וחבריו שתורתן אומנתן, אבל כגון אנו מפסיקין לקריאת שמע ולתפילה, ושמועתי פירוש הדבר מפי מחו' הרב הקדוש מו"ה יצחק אייזיק זללה"ה מו"ד שו"ב על דרך דאיתא במד"ר וכו' אמר תורה אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה וכו', כמו כן רשב"י וחבריו התורה אומנתן, שעי' יהודים וצירופי שמות שבתורה הם פועלי ישועות בקרב הארץ, ואינם צריכים לתפילה, ובוה פירש בדרך צחות מה שאמר משה לבני ישראל 'עמדו ואשמעה' (במד' ט' ח) שכבר אמרו חז"ל (ברכות ו') אין עמידה אלא תפילה, והיינו ואתם עמדו, כלומר התפללו, ואני אשמעה, כלומר אקרא קריאת שמע, ופטור מתפילה, עד כאן דבריו הק.

געקענט איינדרייטן קיין מונקאטש, האט זיך דער בעל עגלה איינגעדרייט אויף דעם וועג - מ'האט דאך אים באצאלט פאר דעם - אבער דער ישמח משה האט אים אפגעשטעלט און געפרעגט 'וואו פארסטו?', איז ער אזוי שטיין געבליבן, און געמוזט אויסזאגן דעם אמת אז ער פארט קיין מונקאטש, ווייל מ'האט אים באצאלט אויף דעם, און נאכדעם האט ער געפרעגט דעם ישמח משה 'פון וואו האט דער רבי געוואוסט אז איך פאר דעם וועג קיין מונקאטש?'

האט אים דער ישמח משה געזאגט, אז אמאל איז ער געפארן קיין לובלין צום רבי'ן פון לובלין, און דער רבי פון לובלין איז געפארן אויפן וועג, און א שטעטל האט אויך געבעטן אז דער רבי פון לובלין זאל אנקומען צו זיי, האבן זיי באצאלט פאר'ן בעל עגלה ער זאל פארן צו זיי אין שטעטל, ווען מ'איז אנגעקומען צום פרשת דרכים און ער איז געפארן וואו מ'האט אים געבעטן, און דער רבי פון לובלין האט אים אפגעשטעלט, און זאגט אים 'דו פארסט נישט גוט!', זאגט דער בעל עגלה 'פון וואו קען דער רבי די וועגן?!, האט דער רבי פון לובלין געזאגט, אז ווען ער פארט זעהט ער דעם שם הוי"ה לייכטן אויפן וועג, און ווען ער קומט אן צו א פרשת דרכים זעהט ער וואו דער שם הוי"ה לייכט, ווייסט ער וואו מ'דארף פארן, 'און יעצט האב איך געזעהן אז דו פארסט דעם אנדערן וועג - נישט וואו עס לייכט דער שם הוי"ה - האב איך פארשטאנען אז דו פארסט נישט גוט!'⁴

בנו הגה"צ רש"י: מ'זאגט נאך (ע"י תפארת שלמה ליקוטים שמואל ב א) אויפן פסוק (דברים יז, יט) וקרא בו כל ימי חייו, אז אין די תורה זעהט מען אלעס פונעם לעבן.

רבינו: יא, אזוי שטייט אויך אין התם סופר.

דער קול ארי' ז"ל (תובא בקצה המטה סימן תרי"ט סקכ"א) האט אמאל ביי כל נדרי נאכגעזאגט וואס דער ארי' הק' מיינטשט 'וכל מעשיך בספר נכתבים (אבות פ"ב מ"א), אלע מעשים ווערן אריין געשריבן אין די ספר תורה, די מצוות ווערן

צוגעגאנגען צו די שאפע און אויפגעעפנט די מיהר און האט אים ארויס גענומען.

דער רבי פון לובלין אז ער האט איינעם געגליכן האט ער אנגערופן יודאלע, כאטש ער האט נישט געהייסן יודל, האט דער רבי פון לובלין אים געזאגט 'יודאלע, דו ווייסט פארוואס כ'האב ארויס געשיקט דעם עולם?', זאגט ער 'ניין', זאגט אים דער רבי פון לובלין 'קום און איך וועל דיר זאגן, דו וועסט דאך אמאל זיין א רבי, און דו וועסט געזעגענען אידן, וויל איך דיר זאגן אזוי, אז ווען איך געזעגן אידן, און מ'פרעגט פארשידענע שאלות, ווי אזוי ווייס איך וואס צו ענטפערן, ווען איך זעה דעם שם הוי"ה לייכטן, ווייס איך וואס צו זאגן, יעצט ווען איך האב געזעגנט האב איך אויפגעהערט צו זעהן דעם שם הוי"ה, וויל איך נישט מער געזעגענען, און וואס טוט מען כדי איך זאל פריש זעהן דעם שם הוי"ה, גיי איך לערנען, און וואס זאל איך לערנען? איך גיי לערנען משניות דעם פרק 'איזהו מקומן', אזוי האט ער געזאגט פאר'ן דברי חיים, און אזוי האט דער רבי פון לובלין געמוהן, און נאכ'ן לערנען דעם פרק משניות, האט ער געזאגט אז אז מ'קען צוריק אריינקומען.³

ווען דער ישמח משה איז אמאל געווען אונטערוועגס, איז אויפן וועג אהיים האט מען אים גערופן ער זאל זיין שבת אין מונקאטש, און ער האט נישט געוואלט. זענען געגאנגען די בעלי בתים פון מונקאטש און זיי האבן אונטער געשמירט דעם בעל עגלה ער זאל פארן דורך מונקאטש, און אז ער וועט שוין זיין אין מונקאטש, וועט מען אים בעטן ער זאל שוין פארבלייבן דארטן אויף שבת. ווען מ'איז אנגעקומען צו א פרשת דרכים, און מ'האט זיך

3

ע"י מה שהאריך מרן רבינו ז"ל בברך משה (פ י"צא) בסגולת עסק התורה שכמוה להמשיך הדבר שכבר היה בכח אין סוף בהבריא, ובה כתב לתת טעם בהסיפור הגל', כי כל עצם הדבר שהצדיק מתפלל על ישראל תלוי בעסק התורה, והוא פי' הכתוב (משלי ט, ט) מסיר אוננו משמוע תורה גם תפילתו תועבה, ולכן הפסיק החוזה הק' באמצע עבודתו הק' בכדי ללמוד תורה, עיי"ש באריכות [ועי' מש"כ בזה מרן רבינו ז"ל בדברי יואל לראש השנה (דף צו: ד"ה מעתה) לפרש לשון המדרש למי נתתי מופתי למי שמוציא משפטי בהם. ועי' בדברי יואל להג הסוכות (אות ע"י) שפרש בזה כמה מאמרי חז"ל בענין זה].

4

ע"י בענין זה בספר מקוה ישראל (נסאה) בשם הרה"ק ר' אייזיקל מקאלוב ז"ל מ"ש לפרש בזה מאמר הכתוב מגדול עוז שם הוי"ה בו ירוץ צדיק ונשגב.

היריעה מהכיל' וואס דער זיידע דער בעש"ט הק' האט געזעהן, נאר איין זאך - זאגט ער - וועל איך שרייבן, אז איינמאל נאך שבת האב איך געזעהן ווי אזוי ער האט געשיקט א בריוו צום שוואגער רבי גרשון קיטעווער (שהי' דר אז באר"י) אז ער האט אים נישט געזעהן דעם שבת אין ארץ ישראל, ער (הבעש"ט הק') איז געזיגן שבת ביים טיש און האט אים נישט געזעהן אין ארץ ישראל, וואס איז דאס?, איז אנגעקומען א ענטפער פון רבי גרשון קיטעווער, אז דעם שבת איז ער געווען אין חוץ לארץ, ווייל א איד האט געמאכט א ברית אין חוץ לארץ, און ער האט אים מכבד געווען מיט 'מוהללות', איז ער ארויס געפארן קיין חוץ לארץ.

רבינו: אין ארץ ישראל אין עכו, איז דא א פלאץ וואס איז חוץ לארץ.

בעל האכמניא: ס'שטייט אז וואו צדיקים זענען איז דא דער אוויר פון ארץ ישראל, און כ'האב נעכטן געזאגט פאר'ן רבי'ן (כ"ק האדמו"ר מסקולען שליט"א) אז די גמרא זאגט דאך (מגילה כט.) עתידין בתי כנסיות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל, האט דער רבי נאכגעזאגט פון קדושת לוי (הובא בספר פתגמין קדישין אות כ"א) וואס מאכט א קל וחומר אז אידישע הייזער וועלן אויך נקבע ווערן אין ארץ ישראל, ווייל א גאנצן מאג מאכט מען דארט א נחת רוח פאר'ן אויבערשטן,⁶ איז וואס וועט מען טוהן מיט די הויז וואס דער רבי איז איינגעשטאנען? נאר מ'וועט דאס ברענגען קיין ערד אין ארץ ישראל וואס דארט איז דא א ענליכע וועטער וואו דאזי.

רבינו: ס'שטייט אז די בתי כנסיות וועט נקבע ווערן אין די בית המקדש אין מוהרש"א (במגילה שם) שטייט שוין אויפן פסוק (תהלים קכב, ב-ג) עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים, ווייל ירושלים הבנויה כעיר 'שחוכרה' לה יחידיו, אז ס'איז צוזאם געשטעלט פון אלע מקומות צוזאמען, דער מוהרש"א זאגט אז אין ירושלים וועט עס נקבע ווערן, און ס'איז דא וואס ברענגען צו אז עס וועט זיין ממש אין מקום המקדש (עי' בדברי יואל פ' פקודי עמ' תכ"ג, ובעוד כמה מקומות).

6

עי' בדברי יואל פ' שמות (דף ז') ובכרך משה פר' ויצא ופ' בלק, מש"כ על דברי הרה"ק מנאדיטשוב ז"ל.

אריין געשריבן אין די ספר תורה, און הלילה די עבירות ווערן אויך אריין געשריבן אין די ספר תורה, אזוי שטייט פון אר"י הק'. האט דער קול אר"י געמיינטשט וואס משה רבינו האט געזאגט (שמות לב, לב) ועתה אם תשא חטאתם ואם אין, צי דער באשעפער וועט מוהל זיין צי ער וועט נישט מוהל זיין, אבער איין זאך בעט איך 'מחני נא מספרך אשר כתבת, די עבירות זאל מען אויסמעקן פון די ספר תורה.

קומט אים אז ווען מ'האט הייליגע אויגן קען מען אלעס זעהן אין די תורה, אזוי זאגט דאך דער אר"י הק', און דאס איז מרומז 'זקרא בו כל ימי חייו' אז אין די ספר תורה קען ער ליינען זיין גאנץ לעבן, אלעס וואס ער האט געטוהן אויף דעם עולם.

בעל האכמניא:⁵ ס'שטייט אין זוהר - אין חק ברענגט ער אזא זוהר - אז אלעס וואס א מענטש דארף טוהן אין יענעם טאג, אויב איז ער זוכה און ער לערנט תורה, ווייזט אים די תורה די וועג וואס צו טוהן.

רבינו: דער בעש"ט הק' האט געזאגט פשט אין דעם וואס רש"י ברענגט (פ' בראשית) אז דער אויבערשטער האט באשאפן ביי די בריאה דעם 'אור הגנוז', נאר ער האט געזעהן אז די וועלט איז נישט ראוי האט ער עס גונז געווען, וואו האט דער באשעפער באהאלטן דעם אור הגנוז? האט געזאגט דער בעש"ט הק' אז דער באשעפער האט עס באהאלטן אין די תורה.

ביי דעם בעש"ט הק' אליינס, ווען מ'איז אים געקומען עפעס פרעגן, און האט געוואלט זאגן עתידות, האט ער געעפנט א זוהר, און ער האט געזאגט.

בעל האכמניא: די גורל הגר"א איז אויך אז מ'קוקט אריין אין א תהלים.

האדמו"ר מסקולען: דער דגל ברענגט עס צו אין פרשת בראשית אויפן פסוק 'זירא אלקים את האור כי טוב', און זאגט בשם דעם בעש"ט הק' אז 'גנוז בתורה', און דער דגל ברענגט אז ער וואלט געקענט אזוי לאנג באשרייבן 'קצרה

5

ה"ה הרה"ח ר' בערל ווייס הי"ו, איש חי ורב פעלים לתורה ולחנוך הטוהר, בנו של הרבני הנגיד ר' משה ווייס ז"ל מתלמידי רבינו ז"ל מעיר קראלי ועמד לימון קדשו של רבינו ז"ל כל השנים.

בנו הגה"צ רש"י: די גמרא רופט דאך אן דארט (מגילה שם) א שוהל 'מקדש מעט' (וודרש בן מהכתוב ואחי להם למקדש מעט, עיי"ש).

וחרו לדרב בענין מה שיספר האדמו"ר מסקולען שליט"א

בגדולת כח הצדיקים לרפא חולים

רבינו: ס'איז געווען אמאל א איד א חולה מסוכן ל"ע נישט ווייט פון סיגעט, און ס'זענען געקומען דארטן דאקטורים און זיי האבן געזאגט אז זיי האבן נישט קיין שום רפואה פאר דעם איד, נאר ס'קען זיין אז אין וועגן וואס דארט איז דא גרויסע דאקטורים זיי וועלן אים קענען אויסהיילן, האט זיך אנגערופן איין דאקטער 'א יא, נאר דער איד איז דאך אבער אזוי שוואך אז ער גלייבט נישט אז מ'וועט קענען טראגן דעם איד ביז וועגן, ס'איז א היפשע נסיעה, ער איז דאך אזוי שוואך'.

איז דער איד געקומען צום קדושת יו"ט פרעגן וואס ער זאל טוהן, האט דער קדושת יו"ט געזאגט 'ביז וועגן גארנאמי איך דיר', ווען דער איד האט געהערט די ווערטער, האט ער זיך אויפגעהויבן און אהיים געפארן, און קיין וועגן איז ער קיינמאל נישט געפארן... און אזוי איז ער געזונט געווארן.

האדמו"ר מסקולען: מ'דערציילט - דאכט זיך מיר - אויפן ייטב לב, אז אמאל איז געקומען צו אים א יונגערמאן אז זיין פאטער איז געבען זייער שלאף און די דאקטורים קענען גארנישט טוהן, האט ער געזאגט פאר דעם זון אז ער זאל אים געבן א סכום פאר צדקה, האט ער זיך אונטער גענומען אז ער וועט געבן. דער פאטער איז צו זיך געקומען, און ס'האט שוין אנגעהויבן בעסער צו ווערן, דערווייל דער יונגערמאן וואס האט געזעהן אז דער פאטער פילט זיך שוין בעסער, האט ער זיך נישט געאיילט אפצוטראגן צום רבי'ן דעם סכום, און דער רבי האט דאך געדארפט האבן דעם סכום פאר צדקה, דער רבי האט זיך נאכגעפרעגט וואס טוט זיך, האט מען אים דערציילט אז דער פאטער דרייט זיך שוין ארויס אין די גאס, און דעם זון זעהט מען נישט...

האט ער צוגעשיקט דעם גבאי צו אים, האט דער זון געזאגט אז דער סכום איז א גרויסער סכום, אויב ס'קען אפשר זיין ווייניגער, און האט געוואלט געבן א קלענערע

סכום פאר'ן גבאי, האט דער גבאי געזאגט אז ער האט נישט קיין רעכט צו נעמען ווייניגער, דער רבי האט דאך אים געזאגט דעם סכום, האט ער געזאגט אז ער וועט שוין זיין ביים רבי'ן... הכלל, אפילו מיט דעם - וואס ער האט געשיקט נאך אים - האט ער זיך אויך נישט געאיילט, און ביז דערווייל איז דער פאטער געבען נאכאמאל נישט געזונט געווארן, אריינגעפאלן אין א שוואכקייט, איז דער זון געקומען צו לויפן מיטן סכום, האט דער רבי געזאגט 'איצט קען איך נישט העלפן', און האט אים געזאגט 'דאמאלטס האב איך געדארפט די געלט פאר א דבר נחוי, האב איך געמוזט צו טרעטן אין הימל, איצט קען איך אבער נישט צוואנגן, איך האב נישט דעם כח צו דעם'. און ער האט טאקע נישט גענומען דאס געלט פון אים.

וסיפר רבינו שאחד בא לפני הרה"ק רבי יהושע מטאמאשאוו ז"ל להתברך בבן זכר, והרה"ק ביקש ממנו סכום כסף, וחלה אמר, שאחרי שילד לו אז יתן הסכום כפי רצון הצדיק, אמנם לאחר שנולד לו בן זכר כברכתו של אותו צדיק, לא רצה לקיים את הבטחתו ליתן הסכום להרה"ק מטאמאשאוו ז"ל, ולא עלתה לו יפה.

*

בעל האכסניא בשליחות האדמו"ר מסקולען כיבר את רבינו

לברך על הפירות

ואמר רבינו להאדמו"ר מסקולען: קודם מאכט דער בעל הבית א ברכה.

האדמו"ר מסקולען: איך בין נישט דער בעל הבית...

ואמר האדמו"ר מסקולען לבעל הבית שיברך תחילה

ואמר: דער מאטע ז"ל (כ"ק אדמו"ר בעל נועם אליעזר ז"ל מסקולען) פלעגט זיך טאקע אזוי נוהג זיין, אז דער ערשטער מאכט דער בעל הבית א ברכה

ואחר שיוברך בעל האכסניא כיבר האדמו"ר מסקולען את רבינו

לברך, ורבינו לא רצה לברך קודם

בנו הגה"צ רש"י: דער זיידע ז"ל (האדמו"ר מסקולען ז"ל) פלעגט איבער צו זאגן פון בארדיטשובער רב אז די גמרא זאגט (ברכות לה) איין פסוק שטייט לה' הארץ ומלואה, און איין פסוק שטייט והארץ נתן לבני אדם, כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה, אז קודם ברכה האט מען נישט קיין

רעכט מכבד צו זיין, נאר לאחר ברכה קען מען מכבד זיין, און ס'האט נישט קיין מקור (בספריו חק, הובא בעשר אורות מערכת ג' אות ל"ז).⁷

רבינו: אין די גמרא (שם) איז עס אנגערופן א ענין פון גזל, און אזוי רופט אן די גמרא אז מ'עסט אן קיין ברכה איז מען גזול...

האדמו"ר מסקולען: גזול להקב"ה ולכנסת ישראל.

*

האדמו"ר מסקולען: דער רבי האט דערמאנט פריער אז א יונגערמאן האט נישט געהאט קודם קיין קינדער, איז געבענטשט געווארן מיט קינדער...

ס'איז א אינטערסאנטער זאך, איך האב עס געהערט פון דער שאצער רבי אין ראמעניא, דער שאצער רבי וואס איז געווען אין לאנדאן (כ"ק האדמו"ר רבי שלום ז"ל משאן, מח"ס דעת שלום) איז זיין שוואגער ווייל ער איז געווען דארטן א איידעם אין שאן (בהיותו חתן דודו הגה"ק ר' מאיר ז"ל משאן – אבי האדמו"ר משאן בראמעניא) און ער איז געווען זיין ממלא מקום דארטן.

האט ער (האדמו"ר משאן) דערציילט פון רבי ר' מאיר'ל [מפרעמישלאן] זי"ע ועכ"ו וואס האט פוקד געווען איינעם מיט קינדער, און האט דערציילט אזוי, אז פאר די מלחמה האט ער געוואלט קענען די גדולי פולין, איז ער געפארן קיין פולין, און האט געזעהן צדיקים און גדולים, איז ער געווען ביי רבי מאיר אריק דער טורנער רב, צו אים איז ער אויך געפארן, ער האט אים אויך געוואלט קענען. ווען ער איז אנגעקומען צו רבי מאיר אריק, האט ער אים זייער מכבד געווען, ער האט אים געוואלט אוועק געבן די שטוחל, און ער האט זיך נישט געוואלט זעצן אויפן שטוחל, און רבי מאיר אריק האט נישט נאכגעגעבן נאר אז ער זאל זיך זעצן אויפן שטוחל, און ער האט נישט געוואלט, האט

7

עיי"ש דכשהיה הרה"ק מבארדיטשוב ז"ל בפרעשבורג אצל הגאון מהר"ם ברבי, צוה שיביאו דברי מאכל ומשתה לכבד את הגה"ק מבארדיטשוב, והמהר"ם ברבי העמיק את עצמו בלימודו, והרה"ק מבארדיטשוב לא טעם מאומה, לאחר זמן שאלו, ולמה לא יטעם כבודו, וע"ז השיב דקודם שהבעל הבית מברך אינו יכול לכבד עפ"י הגמרא הג'ל שקודם ברכה אינו נחשב כשלו, מיד בירך המהר"ם ברבי ושתה מעט, ואח"כ אכל ושתה הרה"ק מבארדיטשוב ז"ל, ועיי"ש עוד. וכן כתב בבאר היטב (או"ח סי' ר"ג סק"א).

אים רבי מאיר אריק געזאגט, זעצט אייך וועל איך אייך זאגן פארוואס איך היים אייך זיצן, ווען נישט אייער זיידע רבי מאיר'ל וואלט איך נישט געווען קיין מאיר אריק, און האט דערציילט אז די עלטערן זיינע האבן אין די ערשטע יארן נישט געהאט קיין קינדער, דער פאטער און די מוטער זענען ארום געפארן צו רבי'ס און דאקטורים, און שפעטער איז דער פאטער שוין נישט געפארן, אבער די מוטער האט זיך נישט געלאזט, וואו זי האט געהערט אז עס איז דא א רבי, א ערליכער איד, און אידן זענען געפארן איז זי געפארן. און זי איז אנגעקומען קיין פרעמישלאן, זי איז געגאנגען צו די רעביצין, און די רעביצין איז אריין געגאנגען מיט איר צו רבי ר' מאיר'ל, און זי האט זיך געבעד אויס געוויינט, און רבי מאיר'ל האט איר אנגעוואונטשן, און ער זאגט פאר די רעביצין, זי זאל איר פאררופן אויף שבת, ווען ס'איז אנגעקומען פרייטיג צונאכט'ס ביי קידוש, האט ער געזאגט פאר די רעביצין זי זאל געבן פאר די פרוי אביסל קידוש-וויין. נאך שבת איז די פרוי נאכאמאל אריינגעקומען צו רבי מאיר'ל זיך צו געזעגענען, און האט איר נאכאמאל געוואונטשן 'דו זאלסט געהאלפן ווערן מיטן אויבערשטנס' הילף מיט א בן זכר, און דו זאלסט אים א נאמען געבן 'מאיר', ווייל ער וועט זיין א מאיר עיני חכמים בחלכה,⁸ האט רבי מאיר אריק אויסגעפירט 'און דאס בין איך אליין'.

רבינו: ביי רבי מאיר'ל פרעמישלאנער האט מען געזעהן רוח הקודש, עפעס אפענע רוח הקודש איז געווען ביי אים.

האדמו"ר מסקולען הודה לרבינו בברכת יישר כח על ביקורו
אצלו ונפרדו לשלום

וליוה האדמו"ר מסקולען שליט"א את רבינו בכבוד ובהערצה

8

לשון מושאל מדברי הגמרא (עירובין יג) שדבריו ממעלת התנא רבי מאיר, וז"ל: תנא לא רבי מאיר שמו, אלא רבי יהוראי שמו, ולמה נקרא שמו רבי מאיר, שהוא מאיר עיני חכמים בחלכה.

דברי חיזוק והתעוררות

בעת רעוא דרעוין פרשת וארא תשע"א לפ"ק

מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

מלאכים, דאך זאגט די תורה הקדושה, די תורה הקדושה געבט התחזקות לא תירא מהם.

ס'דארף אבער האבן אביסל א ביאור לא תירא מהם כי ה' אלקיך עמך, אבער ס'קען זיין דאס ענין, דער פעטער ז"ל אין דברי יואל די וואך פרשת וארא, אויך אויף דעם פסוק וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם, ברענגט ער צו מענק לענין באתו ענין, ברענגט ער צו א מהרש"א, דער מהרש"א זאגט בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, בדרך שאדם רוצה לילך אז מ'האט בלויז א מחשבה ווערט שוין פון די מחשבה באשאפן א מלאך המשחית, דער מלאך טוהט שוין זיין פעולה ער זאל מוצא זיין מכוח אל הפועל, בדרך שאדם רוצה לילך דאס איז מוליכין אותו, דער מלאך וואס ער האט באשאפן פון די מחשבה רעה דאס איז מוליכין אותו, דאס פירט איהם ער זאל מוציא זיין מכח אל הפועל די עבירה, דער פעטער ז"ל איז זיך מתאונן וואו איז דא מציאות א בשר ודם זאל קענען מלחמה האלטן מיט אוזיפיל פינצטערע כוחות מיט אוזיפיל מלאכים משחיתים, אתה יודע את כל המפעל גם כל היצור לא נכחד ממך, זאגט ער גם כל היצור מיינט מען די אלע מלאכים וואס איז באשאפן געווארן פון די עבירות פון א מענטש, לא יכחד ממך אלע הש"ת זעהט דאס, ס'כאפט אן אימה און א פחד אז א איד וויל תשובה טוהן, א איד וויל זיך מקבל זיין מהיום והלאה צו טוהן דעם רצון ה', מהיום והלאה אוועק צו גיין פון די דרכים לא טובים וואס ער איז געגאנגען ביז היינט, ער איז זיך מקבל מהיום והלאה נזהר צו זיין אין אלע דברים הטובים, אלע מצוות לא תעשה און אלע מצוות עשה, ס'זאל זיין סור מרע ועשה טוב, כאפט אבער אן א אימה און א פחד, ווי איז דאס איז א מציאות ער זאל קענען תשובה טאן, ער זאל זיך קענען שלאגן מיט אוזיפיל כוחות אזעלכע כוחות עילאים א פשוטער בשר ודם, ס'איז דאך כמעט מן הנמנע מיט די אייגענע כוחות אז א מענטש א בשר ודם, ער דרייט זיך ארום אויף עולם הגשמי ער זאל קענען מיט זיינע שווארצע כוחות, ער זאל זיך קענען א עצה געבן, ער זאל קענען מכניע זיין,

מיר געפינען די וואך און די סדרה וגם אני שמעתי את נאקת בני אשר מצרים מעבידים אותם ואזכור את בריתי, הקב"ה זאגט פאר משה רבינו וגם אני שמעתי ער האט צוגעהערט את נאקת בני ישראל די ווי געשריי פון די אידישע קינדער, אשר מצרים מעבידים אותם וואס די מצרים האבן משעבד געווען, ואזכור את בריתי און דער אייבישטער געדענקט דעם ברית, השי"ת געדענקט דעם ברית, וואס מיינט מען ואזכור את בריתי.

עס קען זיין שטייט אין אור החיים הק' פר' שופטים כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך, טייטש דער אוהחה"ק כי תצא למלחמה על אויבך גייט ארויף די מלחמה על אויבך מיינט מען דעם יצה"ר, וראית וועסטו זעהן, סוס ורכב די כוחות הקליפה די כוחות הטומאה פון דעם יצה"ר סוס ורכב, עם רב ממך אזיפיל געוואלדיגע כוחות וואס איז מער פון דייע כוחות, ס'דאכט זיך דיר ווי איז דא א מציאות אז א בשר ודם ער זאל קענען מכניע זיין, ער זאל קענען מלחמה האלטן קעגן אזיפיל כוחות, כוחות הקליפה פון די סט"א, זאגט דער אוהחה"ק הק' אז די תורה הק' זאגט, לא תירא מהם כי ה' אלקיך עמך המעלך מארץ מצרים. לא תירא מהם כי ה' אלקיך עמך.

דער זרע קודש דער הייליגער ראפשיצער רב ז"ל איז דאס נאך אביסל מער מסביר אביסל מער מבאר דאס ענין, כי תצא למלחמה על אויבך מיינט מען דעם יצה"ר, וראית וועסטו זעהן סוס ורכב עם רב ממך די גרויסע קליפות, עם רב ממך דאס איז פון דיר וואס דו האסט דאס באשאפן, א איד האט די זכיה ער איז מקיים א מצוה ער טוהט דעם רצון ה' באשאפט ער א מלאך טוב, א מלאך טוב דאס איז די מצוה גוררת מצוה, טאמער חלילה איז ער עובר א עבירה, פון א עבירה ווערט באשאפן א מלאך המשחית, אזיפיל מלאכים משחיתים אזיפיל מלאכים פון די כוחות פון די סט"א, זאגט דער זרע קודש סוס ורכב עם רב דאס איז ממך דאס איז פון דיר, וואס דו האסטו דאס געמאכט דו האסט דאס באשאפן, מיט דייע עבירות וואס דו האסט חוטא געווען קעגן דעם בורא כל עולמים איז גברא געווארן אזיפיל

ער זאל קענען מצליח זיין אין דעם מלחמה, כי תצא למלחמה על אויביך פון יצה"ר וכת דילי'.

טיישט ער אויס דעם פסוק וגם אני שמעתי את נאקת בנ", דער אייבישטער האט געהערט את נאקת בנ" אשר מצרים מעבידים אותם, די מצרים וואס איז געווען אין ערות הארץ אידן זענען געווען אן גלות מצרים אין תוקף הטומאה, די מצרים האבן מכשיל געווען אידישע קינדער די מצרים האבן מטמא געווען כלל ישראל, ס'איז געבוירן געווארן פון די עבירות איז געבוירן געווארן משחיתים מלאכים, אידן האבן געקערצט, אידן האבן געוויינט, ווי איז דאס א מציאות אז מ'זאל זיך קענען א עצה געבן מיט די מלאכים, וגם אני שמעתי את נאקת בנ" דאס איז געווען זייער ווי געשרי, אשר מצרים מכח די טומאת מצרים מעבידים אותם, ולא שמעו אל משה מקוצר רוח, דער מדרש זאגט שקשה להם לפרוש מעבודה זרה, אשר מצרים מעבידים אותם די טומאת מצרים, די טומאה פון מצרים מעבידים אותם מעביד איז א לשון מפעיל ער האט זיי מכשיל געווען אזעלכע עבירות חמורות, אידן ס'איז געקומען צו יציאת מצרים וירא אלקים את בני ישראל וידע אלקים, זאגט דער מדרש וואס מיינט מען וידע אלקים אפילו בינונים עשו תשובה, כלל ישראל איז טאקע געווען אין שוואכן מצב, כלל ישראל איז געווען ערום ועריה, איז געווען נעבעך זייער אין א שפלות'דיגן מצב, דאך ס'איז געקומען צו יציאת מצרים כלל ישראל האט תשובה געטוהן צום בורא כל עולמים, כלל ישראל האט משיג געווען דעם מצב ווי זיי שטייען, כלל ישראל האבן פארשטאנען זייערע כוחות הדלים קעגן די כוחות המצרים, כלל ישראל האט זיך אויסגעוויינט פארן הייליגן באשעפער זיי ווילן תשובה טוהן זיי ווילן זיך מקבל זיין דעם עול התורה והמצוות, זיי ווילן איבער לאזן די דרך לא טובים וואס זיי זענען געגאנגען ביז היינט, כלל ישראל האט פארשטאנען אז מיט אייגענע כוחות קענען זיי דאס נישט, השי"ת האט דאס געהערט וגם אני שמעתי את נאקת בנ" דאס איז געווען זייער געשרי זייער ווי געשרי אשר מצרים מעבידים אותם.

כ'האב געקלערט ס'קען אפשר זיין ס'איז דאך טאקע אן אימה און א פחד, אז מ'מאכט זיך א חשבון הנפש מיט אביסל התבוננות, מ'געפינט זיך אין די ימי השובב"ם וואס דער אר"י הק' האט מגלה געווען אז דאס איז די וואכן וואס איז מסוגל פאר תשובה, די קריאה וואס מ'ליינט די פרשיות פון גאולת ישראל ממצרים, די פרשיות פון מתן תורה, האט אין זיך א ספציעלע סגולה, אז אין די זעקס וואכן נתעורר ווערן צו תשובה, השי"ת איז מקבל די תשובה פון כלל

ישראל, אדער מ'מאכט זיך א חשבון הנפש ווי מ'האלט אויף די וועלט, ווי דאס לעבן איז א דורך געגאנגען בדיבור במעשה ובמחשבה, יעדע מעשה, יעדע דיבור, יעדע מחשבה קלה, חז"ל האבן זאגן הרהורי עבירה איז נאך קשה מעבירה, בדיבור ובמעשה ובמחשבה, פאלט אן אימה און א פחד פון יעדע מעשה פון יעדע דיבור פון יעדע מחשבה, זאגט דאך דער מהרש"א בדרך שאדם רוצה לילך אפילו בלויז פון א מחשבה רעה א הרהור אסורה וואס איז אסור איז באשאפן געווארן א מלאך המשחית, דער מלאך המשחית פירט איהם ווייטער.

ס'קומט אין די ימי השובב"ם א איד וויל זיך אביסל משים זיין אל הלב, אביסל התבוננות, אביסל ער מאכט זיך א חשבון הנפש, החי יתן אל לבו, מ'טראכט אביסל אריין מ'זעהט ווי מ'האלט אויף דעם עולם, כאפט דאך אן אן אימה און א פחד מ'ווערט צובראכן כחרס הנשבר, כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, לב יודע מרת נפש, יעדער איינער ווייסט ביי זיך ווי מ'האלט אויף דעם עולם ווי מ'דארף מתקן זיין די כתמי הנפש, וואס מ'דארף זיך מתקן זיין די חטאים וואס מ'האט חוטא געווען פאר בוכ"ע, ס'כאפט אן א אימה און א פחד ווי איז דאס מעגליך אז א בשר ודם זאל מלחמה האלטן, ער זאל תשובה טאן, ער זאל זוכה זיין צו א אמת'דיגע תשובה, דער זוה"ק איז דאך אזוי מפליג, איין פלאץ שטייט אז ס'נישט נישט קיין תשובה, אין איין פלאץ שטייט אז ס'נוצט יא נאר תיבתא סגי א שטארקע תשובה, בעווה"ר עדיין לא זכינו אפילו צו א תשובה קלה א תשובה תתאה, כל שכן א תיבתא סגי מ'זאל זוכה זיין וואס דער זוה"ק זאגט א תיבתא סגי.

ווערט דאך אביסל שווער אויפן הארץ מ'קען חלילה אריין פאלן אין יאוש, זיך דאכטן אז מ'האט שוין נישט קיין תקומה, ער האט שוין נישט קיין תקנה פאר זיין נשמה, אזויפיל מלאכים משחיתים באשאפן אויף דעם עולם, די מלאכים משיחים לאזן נישט צו, דאס איז דאך טאקע די סיבה אז ס'קומט יעדעס יאר די זמנים ס'קומט די וואכן אידן ווערן אביסל נתעורר, אידן ווייסן די סגולות הימים מ'האט אביסל התעוררות, אדער ס'קומט נישט צו קיין מעשה גמורה, צו א אמת'דיגע תשובה קומט דאס נישט, דאס איז ווייל די כוחות היצר די כוחות הקליפה די מלאכים וואס איז באשאפן געווארן פון די עבירות, די שטערן די לאזן נישט דאס איז מוליכין אותו, דאס פירט שוין דעם מענטש דער מענטש איז שוין נישט בעל בעה"ב אויף זיך די כוחות היצר בעל בית'ווען אויף איהם זיי טוהן מיט איהם שוין מה שלבם חפץ.

ווערט דאך א מענטש צובראכן, סוף כל סוף יעדער איד שעמדו רגליו על הר סיני, האט א הרהור תשובה,

איז א מצווה ועושה גרעסער, די שכל איז דאך אז אינו מצווה און דאך טוהט ער זעהט מען פון דעם די גרויסע אהבה רשפי אש בער בקרבו. דער זיידע ז"ל איז מסביר עפ"י דברי פון דעם אוה"ח הק', א מצווה ועושה האט השי"ת געהייסן איז דא דער כח המצווה, איז דא א כוח הקדושה פון דעם הייליגן באשעפער, משא"כ א אינו מצווה ועושה איז נישטא קיין מצווה איז נישטא קיין כוח הקדושה פון השי"ת פון הייליגן באשעפער.

וכבר מילתי אמורה וואס די גמרא זאגט און ר"ה למה תוקעין בר"ה, למה תוקעין רחמנא אמר תקעו, נאר זאגט די גמרא למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ולמה תוקעין ומריעין כשהן עומדין לעררב השטן, שטעלט זיך דאך די קשיא ווי איז א מציאות א בשר ודם זאל גיין בלאזן שופר מערב זיך א שטן וואס איז דאך א מלאך, ווי קען יעדער בשר ודם מיט זיינע תקיעות שופר מערב זיין דעם שטן, נאר אז השי"ת האט געהייסן בלאזן למה תוקעין בר"ה רחמנא אמר תקעו, אז השי"ת הייסט בלאזן ער איז א מצווה ועומד פון הייליגן באשעפער, קומט אריין א תכונה קדושה פון דעם משלח פון השי"ת, די תכונה קדושה פון דעם משלח, השי"ת איז אין סוף, די קדושה איז אין סוף, אז איד באקומט די קדושה ער ווערט א שליח מצווה, א שליח פון דעם הייליגן באשעפער צו בלאזן שופר, האט ער אין א תכונה קדושה פון דעם משלח, דער כח הקדושה האט נישט קיין שיעור און האט נישט קיין גבול, מכא די כח הקדושה וואס ער האט אין זיך, דורך דעם קען ער מערב זיין דעם שטן, אפילו ס'איז דא אזא כח א שווערער שטן, א איד טוהט, ער בלאזט שופר, דער אייבישטער האט איהם געהייסן אשר קדשנו במצוותיו וצונו לשמוע קול שופר אשר קדשנו במצוותיו וצונו, השי"ת אשר קדשנו במצוותיו, דער טאטע ז"ל זאגט אשר קדשנו במצוותיו, השי"ת האט אונז געהייליגט מיט זיינע מצוות, וצונו מיט דעם וואס ער האט אונז געהייסן ער האט אונז באפוילן, באקומען אונז א כח הקדושה פון דעם הייליגן באשעפער, מיט דעם קענען מען מערב זיין דעם שטן.

דאס געבט א נחמה פאר א איד, וויאזוי קען א איד זיך מתגבר זיך אויפן כח היצר תשובה צו טוהן פאר בוכ"ע, לענינינו יעדן טאג גייט ארויס א בת קול, שובו בנים שובבים, שובו בנים שובבים, השי"ת רופט אידישע קינדער תשובה צו טוהן, יעדער איד הערט יעדן טאג א בת קול, יעדען טאג ווערט ער א מצווה ועומד תשובה צו טוהן, יעדען טאג קומט אן איהם אריין א כוח הקדושה פון השי"ת פון דעם הייליגן באשעפער, די כח הקדושה

אזווייז דער תולדות ברענגט אראפ פון בעש"ט, בכל יום יום בת קול יוצאות מהר חורב גייט יעדען טאג ארויס א בת קול, אוי להם לבריות מעלבונה של תורה זאגט דער תולדות בשם בעש"ט ק, הערט דאס קינדער נישט צו וואס גייט ארויס דער בת קול, הערט מען דאס יא ווערט הערט דאס, האט דער בעש"ט געזאגט יעדער איד הערט דעם בת קול, יעדער איד האט יעדען טאג - איין שעה אין טאג - כאפט איהם אן א הרהור תשובה, דאס קומט ארויס פון דעם בת קול, ווייל יעדער איד הערט דעם בת קול פון באשעפער, אוי להם לבריות מעלבונה של תורה. **דער** זוה"ק זאגט אז דער לשון הבת קול איז אביסל אנדערש, דער לשון הבת קול איז שובו בנים שובבים, דאס זאגט דער בת קול, דער בת קול רופט אידישע קינדער תשובה צו טוהן פאר הייליגן באשעפער, ס'קען זיין ס'איז נישט קיין סתירה, א גאנץ יאר גייט טאקע ארויס דער בת קול אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, אדער ווען ס'קומט די זעקס וואכן די ימי השובבים"ם, די וואכן וואס איז מסוגלים פאר תשובה, גייט ארויס דער בת קול בנוסף צום דעם בת קול שובו בנים שובבים"ם, אין די ימי השובבים"ם זאגט דער בת קול מעורר אידישע קינדער צו תשובה, שובו בנים שובבים, השי"ת רופט אידישע קינדער זאלן תשובה צו טוהן אויף אלע חטאים וואס מ'האט חוטא געווען פארן בוכ"ע.

כהאב געקלערט דאס קען זיין, דאס העלפט צו פאר אידישע קינדער זאלן נתעורר ווערן צו תשובה מלחמה צו האלטן מיט די אלע קליפות, ס'איז ידוע דער אור החיים אין פרשת שלח איז מסביר דאס ענק פון די מרגלים, פרעגט ער ווי איז דאס א מציאות באותו שעה כשרים היו זאגט דאך רש"י, זיי זענען נתהפך געווארן אזוי שנעל אזוי פארדארבן געווארן ווי איז דאס א מציאות אויף די מרגלים, זאגט דער אוה"ח הק' אז ס'קומט אריין א תכונה פון דעם משלח קומט אריין אין שליח, יעדער שליח באקומט א תכונה פון משלח, דאס וואס די מרגלים זענען נהפך לאיש אחר, זיי זענען אזוי פארדארבן געווארן, דאס אליינס איז געווען די חסרון פון כלל ישראל, ווייל ס'איז געווען א חסרון אמונה אין די משלחים דאס האט גורם געווען א תכונה רעה אין דעם שליח, אזוי זאגט דער אוה"ח הק', פונקט אזוי ווי ס'איז דא שלוחי מצוה איז דא לטובה עזו, איז דא א תכונה קדושה פון דעם משלח אין דעם שליח, דער אוה"ח הק' איז אונז מגלה אז דורך דעם משלח קומט אריין א תכונה קדושה אין דעם שליח.

דער זיידע ז"ל אין עצי חיים איז מסביר פארוואס איז גדול המצווה ועושה מאינו מצוה ועושה, פארוואס

ניתנה, אברהם אבינו האט מקיים געווען כל התורה כולה עד שלא ניתנה, די ספרים הקדושים זענען דאס מסביר אברהם אבינו שתי כליותיו איז געווען נובעות חכמה, דאס האט מגלה געווען אלע ענינים כאטשיג דער אייבישטער האט נישט געגעבן די תורה פאר כלל ישראל, איז מעצמו האט ער משיג געווען כל התורה כולה, פרגעט דאך די וועלט די קשיא אויב אזוי אז ער האט משיג געווען כל התורה כולה, פארוואס האט אברהם אבינו געווארט מיט מצות מילה פארוואס האט ער געווארט, פארוואס האט ער זיך נישט מל געווען תיכף ומיד ווען ער האט משיג געווען מצות מילה, פונקט ווי ער האט משיג געווען כל התורה כולה. וניחא להו די מפרשים אלע זאגן, יעדע מצוה קען מען מקיים זיין איינמאל און נאכאמאל און נאכאמאל, האט ער געקענט מקיים זיין ווען ער איז געווען א אינו מצווה ועושה, און שפעטער אז מ'וועט איהם מצווה זיין האט ער דאס געקענט נאכאמאל מקיים זיין, מצוות מילה איז א מצוה וואס מ'קען נאר איינמאל אק לעבן קען מען דאס מקיים זיין, ווען ער וואלט דאס מקיים געווען פריער וואלט ער דאס מקיים אין א בחינה פון אינו מצווה ועושה, האט אברהם אבינו בוחר געווען צו ווארטן מיט מצוות מילה ביז מ'וועט איהם מצווה זיין, כדי ער זאל קענען מקיים זיין די מצוה באופן גבוה ונעלה אויף א העכערע בחינה, אויף א בחי' פון א מצווה ועושה, וועגן דעם האט ער דאס נישט מקיים געווען פריער.

נאר דאס אליינס דארף דאך האבן א ביאור פארוואס איז א מצווה ועושה גרעסער, די שכל איז דאך אז א אינו מצווה ועושה איז עדיף, אזוי ווי ס'איז געווען טאקע די סברא פון רב יוסף האט געהאט א הווה אמינא אז אינו מצווה ועושה איז עדיף, נאר איז דאך דאס ענין ווי דער זיידע ז"ל איז דאס מסביר, אז דער מצווה ועושה האט אין זיך א כח הקדושה פון דעם מצווה ממילא איז עדיף. דאס קען זיין דאס זכרות עמו הברית, וואס מיינט דאס זכרות "עמו" הברית, אז אברהם אבינו האט געווארט מיט מצות מילה ביז ער איז נצטווה געווארן, האט ער באקומען א כח הקדושה פונעם הייליגן באשאפער אין א בחינה פון מצווה ועושה, איז איהם אריינגעגאנגען א כח הקדושה פון הייליגן באשאפער, דאס איז זכרות עמו הברית מיט איהם הייסט עמו, מיט די כח הקדושה וואס הקב"ה האט מצווה געווען אברהם אבינו, האט ער באקומען א געוואלדיגע כח הקדושה.

דאס קען זיין ביי אברהם אבינו שטייט אין פרשת וירא, וירא אלי' ה' והוא יושב פתח האוהל כחום היום, זאגט דער מדרש פתח טוב פתחת לעוברים ושבים, רש"י

איז געוואלדיג גרויס ס'איז בכח מנצח זיין די אלע כוחות הקליפות, די אלע מלאכים משחיתים וואס איז באשאפן געווארן פון די עבירות, די כוח הקדושה וואס דער אייבישטער רופט איהם שובו בנים שובבים, דאס איז א געוואלדיגע כח אז ער זאל קענען זוכה זיין תשובה צו טוהן, זוכה זיין מנצח זיין די אלע מלאכים משחיתים וואס איז מעכב תשובה צו טוהן, וואס זיי שטערן איהם זיי לאזן נישט צו ער זאל אמת'דיג תשובה טוהן צו השי"ת, אבער די כוח הקדושה פון הייליגן באשאפער וואס איז אזוי גרויס א געוואלדיגן כח, געוואלדיגע כוחות הקדושה, זה לעומת זה, מדה טובה מרובה.

ממילא קומט אויס דאס זאגט דער פסוק, כי תצא למלחמה על אויבך וראית וועסט זעהן סוס ורכב ווי דער זרע קודש זאגט, עם רב ממך עם רב ממך פון דיר פון דיינע כוחות וואס דו אליינס האסט דאס באשאפן פון דיינע עבירות האסטו גורם געווען אז ס'איז באשאפן אזויפיל עבירות, זאגט דיר די תורה חזק לא תירא מהם כי ה' אלקיך עמך, ס'איז דא די כח הקדושה וואס השי"ת זאגט שובו בנים שובבים, הערט מען פון הייליגן באשאפער שובו בנים שובבים, דאס איז א געוואלדיגע כח כי ה' אלקיך עמך, דו האסטו אין דיר א כח הקדושה פון דעם הייליגן באשאפער א כח המצווה, וואס השי"ת רופט אידישע קינדער תשובה צו טוהן, דער כח איז אזוי גרויס קעגן דעם סוס ורכב עם רב ממך, דאס איז בכח זאל מנצח זיין דעם עם רב ממך.

מען שטייט אין די ימי השובבים וואס יעדער איד ווייסט מ'גלייבט אין דברי נביאים אמת, די דברי קודש פון אר"י הק' וואס זאגט אז די טעג איז מסוגל תשובה צו טוהן, דאס געבט אונז א געוואלדיגע התחזקות, יעדער איד איז זוכה צו הערן אין די וואכן שובו בנים שובבים, פון השי"ת אליינס גייט ארויס בת קול פאר יעדען איינציגן איד שעמדו רגלי על הר סיני איז זוכה צו הערן דעם בת קול שובו בנים שובבים, ממילא קען יעדער איד נתעורר ווערן צו תשובה, ס'זאל זיין וואס ס'נאר נישט אנגעווען וויפיל מ'זאל נאר נישט האבן חוטא געווען פאר בוכ"ע, סוף כל סוף איז דאך יעדער זוכה צו הערן דעם בת קול, ממילא א געוואלדיגע כח הקדושה, איז אין לך דבר שעומד בפני התשובה, קען יעדער איד זוכה זיין תשובה צו טוהן בלב שלם פאר בוכ"ע, אז מ'זאל קענען זיך מתגבר זיין אויף די פתויי היצר, אויף די נסיונות היצר, אויף די געוואלדיגע קלישות וואס דער יצר'ר באשאפט, ער זאל זיך קענען אויף דעם מתגבר זיין זוכה זיין צו א תשובה בשלימות פארן בוכ"ע.

ס'קען זיין אזוי, אונז געפינען מיר שטייט אזוי, די גמרא זאגט קיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא

מקיים געווען כל התורה כולה עד שלא נצטווה, אבער מיט מצוות מילה האט אברהם אבינו געווארט כדי זאל זיין א מצווה ועושה, ס'זאל זיין זכרות עמו הברית, ס'זאל זיין א כח הקדושה פון דעם משלח, אז השי"ת האט איהם געהייסן האט ער געהאט באקומען א כח הקדושה פון השי"ת, ואזכור את בריתי דאס געדענקט השי"ת, ער דערמאנט דאס פאר כלל ישראל אז יעדער איד זאל וויסן ווי אזוי ס'זאל נאר נישט זיין, אז ס'קומען די טעג און ס'גייט ארויס דער בת קול שובו בנים שובבי"ם א בת קול רופט אויס צו אידישע קינדער תשובה צו טוהן, איז לא תירא מהם כי ה' אלקיך עמך, כי ה' אלקיך עמך קעגן דעם סוס ורכב עם רב ממך, כאטשיג אזויפיל געוואלדיגע קליפות ממך וואס מ'האט אליין באשאפן, אדער אז ס'איז ה' אלקיך עמך די כוח הקדושה וואס השי"ת האט גערופן א איד, ער רופט איהם שובו בנים שובבים דאס געבט די געוואלדיגע כוחות צו צובראכען די אלע כוחות הקליפה.

והח' יתן אל לבו אין די ימי השובבי"ם וואס מיר געפינען זיך, ס'גייט ארויס די בת קול שובו בנים שובבים, פאר יעדן איינציגן איד יהיה בכל מקום שהוא, ובאיה מצב שהוא, וואס א מצב ער זאל זיך נאר נישט געפינען, ער מאכט זיך א חשבון הנפש געבט דאס א געוואלדיגע התחזקות, אז ס'איז דא די כוחות הקדושה פון השי"ת וואס די כוחות הקדושה איז איהם מעורר צו תשובה, מיט די כוחות הקדושה קען מען צוברעכען די אלע קליפות אלע כוחות וואס איז מעכט וואס איז באשאפן געווארן פון איהם ער זאל גיין בדרך טובים, ס'איז געווען מה דהוה הזה וואס ס'איז געווען איז געווען, טאקע זוכה צו א רכטיגע חרטה לשעבר, און א קבלה טובה אויף להבא א קבלה טובה להבא מהיום והלאה, ער וועט אכטונג געבן אויף די אויגן, אכטונג געבן אויף די מחשבות, אכטונג געבן אויף דעם דיבור, אכטונג צו געבן אויף די כלי המעשה ער זאל מער נישט חוטא זיין, ער זאל מער נישט זינדן, אפגעהיטענע אברים אפגעהיטענע מחשבות, מ'זאל קענען דינען דעם בורא, מ'זאל קענען לערנען און דאווענען און טוהן דעם רצון ה' בלב שמה, א געוואלדיגע התחזקות אין די טעג וואס מיר געפינען זיך אין די ימי השובבי"ם, זאלן מיר זוכה זיין צו א רכטיגע תשובה, וטהר לבנו לעבדך באמת השי"ת זאל מטהר זיין לבבות בני ישראל לעבדך באמת צו דינען דעם הייליגן באשעפער באמת ובלב שלם, זאל דער אייבישטער העלפן מיר זאלן זוכה צו התרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

זאגט לראות אם יש עובר ושב ויכניסם לביתו, אברהם אבינו איז געזעצן פתח האוהל לראות אם יש עובר אז א איד האט חלילה עובר געווען אן עבירה, ושב און ער וויל תשובה טוהן, ס'דאכט זיך איהם א ער קען נישט תשובה טוהן, די כוח די קליפות היצר ס'איז נישט מעגליך פאר א בשר ודם זאל קענען מנצח זיין די קליפות היצר, איז אברהם אבינו געזעצן ביום שלישי למילתו, אז ער האט געווארט מיט מצות מילה כדי ער זאל ווערן א מצווה ועושה א כח הקדושה, האט אברהם אבינו געוויזן פאר די וועלט מיט דעם וואס ער האט געווארט מיט מצוות מילה, צו זיין א מצווה ועושה וואס דעמאלט'ס באקומט א כח הקדושה פון דעם מצווה ממילא נוצט פאר יעדן איד תשובה ווי אזוי ס'זאל נאר נישט זיין, אין וואספארא מצב, השי"ת רופט אויס שובו בנים שובבים באקומט מען א כח הקדושה פון דעם הייליגן באשעפער, ממילא קען מ' תשובה צו טוהן, מ'איז זוכה צו תשובה בלב שלם, לראות דורך דעם אם יש עובר איינער האט עובר געווען א עבירה, ושב ויכניסם לביתו ווערט ער מכניס זיין אין די בית שבקדושה, דאס איז פתח טוב זאגט דער מדרש פתחת לעוברים ושבבים, פתח טוב האט אברהם אבינו געעפנט לעוברים וואס זיי האבן ל"ע עובר געווען א עבירה, ושבבים זיי ווילן תשובה טוהן, זיי זאל זיך נישט מייאש זיין זאלן וויסן אז ס'נוצט פאר יעדעם איינעם נוצט תשובה בכל מצב שהוא וואס ס'זאל נאר נישט זיין, די כח הקדושה פון הייליגן באשעפער איז אזוי גרויס איז אזוי מעכטיג, אזא געוואלדיגע כח, קול ה' שובר ארזים דאס איז קול ה', דאס צוברעכט אלע קליפות, דאס צוברעכט אלע כוחות הטומאה וואס איז מעכט א איד זאל נישט תשובה צו טוהן, דאס געבט די געוואלדיגע התחזקות פאר יעדן איד.

דאס זאגט דער פסוק וגם אני שמעתי את נאקת בנ"י אשר מצרים מעבידים אותם, השי"ת האט געהערט את נאקת בנ"י אשר מצרים מעבידים אותם, דער פעטער ז"ל אין דברי יואל זייער וויי געשריי איז געווען אשר מצרים מעבידים אותם, די געוואלדיגע קליפה פון די עבירות פון די מצרים וואס האבן מכשיל געווען אידישע קינדער, אזויפיל משחיתים איז באשאפן געווארן, זיי האבן געפילט אז זיי האבן נישט קיין כח ס'איז נישטא קיין מענטשליכע כוחות וואס זאל קען דאס קענען מנצח זיין, זאגט אבער דער אייבישטער, השי"ת התחזקות, ואזכור את בריתי השי"ת געדענקט את בריתי, אז אברהם אבינו האט געווארט מיט ברית מילה, כאטשיג ער האט

דברי חיזוק והתעוררות

בעת רעוא דרעוין פרשת בא תשע"א לפ"ק

מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

די עבירות וואס מ'האט חלילה חוטא געווען זאל נתהפך ווערן מ'זאל קענען אריינשרייבן אין די ספר תורה זכיות.

היה איך שיהיה דער אר"י הק' זאגט וכל מעשיך בספר נכתבין, וואס איז די "וכל" מעשיך, יעדע כל איז דאך א ריבוי, וואס קומט ער דא מרבה זיין "וכל" מעשיך בספר נכתבין.

נאר די גמרא זאגט העין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים, העין די אויג זעהט, והלב חומד קומט דאס צו תאוות הלב, נאכדעם קומט די כלי המעשה זענען ליידער גומר די עבירה, איז וכל מעשיך בספר נכתבין נישט נאר די מעשים איז נכתב, די כלי המעשה וואס איז גומר די מעשים, וכל מעשיך, כל איז מרבה פון פריער וואס האט זיך אנגעהויבן דער עין רואה והלב חומד, ס'איז שוין אריינגעשריבן אין ספר תורה דער פגם פון העין רואה ולב חומד, די כל איז מרבה דאס וואס האט איהם געברענגט צו די מעשה, דעם עין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים, אלעס איז בספר נכתבין.

אין האב געקלערט דער פעטער ז"ל אין די תורות דא אין די ימי השובבי"ם, זאגט ער אז די ביטערע חטא ווערט אנגערופן חטא הידוע ס'איז ידוע, וואס הייסט עס וואס איז דאס ידוע. לענינינו קען מען זאגן וואס איז ידוע אז ס'איז אריינגעשריבן דער ביטערער חטא, דאס איז די כלי המעשה גומרים, דאס איז וכל מעשיך בספר נכתבין, דער ביטערער חטא אז מ'געבט זיך נישט אכטונג אויף די אויגן מ'געבט זיך נישט אכטונג אויף די מחשבות, וגשמרת מכל דבר רע, שלא יהרהר אדם ביום ויבוא לידי טומאה בלילה, די הרהורי דיממא דאס ברענגט אויף די ווייטערדיגע מכשולות, דאס אלעס ווערט נאכדעם אריינגעשריבן אין די ספר תורה וכל מעשיך בספר נכתבין, דאס איז דער חטא הידוע וואס איז ידוע, ווען מ'וואלט געהאט הייליגע אויגן האט

אין די וואכעדיגע סדרה, סוף פון די סדרה, והי' לך לאות על ידכה ולזכרון בין עיניך למען תהי' תורת ה' בפייך. קען זיין למען תהי' תורת ה' בפייך, די גמרא דרש'נט אלעמאל, תהי' בהווייתו תהא.

קען זיין ס'שטייט פון אר"י הק' ער טייטשט די מאמר חז"ל וכל מעשיך בספר נכתבין, וכל מעשיך אלע דיינע מעשים, בספר נכתבין, ווערט אריינגעשריבן אין די ספר תורה, אלעס וואס א איד טוהט הן למוטב און אוודאי לרעה חלילה, אויב א איד איז עובר א עבירה ווערט אריינגעשריבן אין די ספר תורה אלעס וואס מ'האט חטא געווען, אלעס קען מען זעהן אין די תורה הק', אזוי זאגט דער אר"י הקדוש.

דער קול ארי' פלעגט נאכצוזאגן די ווערטער פון אר"י הק' דעם הייליגן אויפ'דער'נאכט, און ער האט געטייטשט וואס משה רבינו האט געזאגט, ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, משה רבינו האט געזאגט ועתה אם תשא חטאתם צו וועסט יא מוחל זיין, ואם אין צו וועסט נישט מוחל זיין, אבער די איין זאך בעט איך דיר, מחני נא מספרך אשר כתבת, זאלסט אויסמעקן די עבירות, די ביטערע עבירות וואס איז אריינגעשריבן אין די ספר תורה.

אין האב מיט דעם געטייטשט אמאל, אבינו מלכינו כתבינו בספר זכיות, אז חלילה א איד האט חוטא געווען ווערט אריינגעשריבן אין ספר תורה די עבירות וואס מ'האט חוטא געווען, טאמער העלפט איהם דער אייבישטער ער טוט תשובה א שלימות'דיגע תשובה, תשובה מאהבה וואס פון די זדונות ווערט זכית, ווערט דאך פון די עבירה וואס ס'איז אריינגעשריבן געווארן אין די תורה, ווערט יעצט אריין געשריבן במקומו א מצוה, בעט מען אבינו מלכינו כתבינו בספר, זאלסט אריין שרייבן אין דעם ספר, זכית, מצוות ומעשים טובים, אפילו

אזויפיל צרות, דאס איז מעלבונה של תורה, דאס קומט פון די עלבון התורה, דאס ברענגט צרות ישראל.

האב איך געקלערט אזוי, אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, דער פעטער ז"ל איך דברי יואל ווען ער רעדט דברי תוכחה פאר אידישע קינדער, ער האט אויסגעוואשן אידישע הערצער אין די ימי השובבי"ם, ער האט געזאגט דברות קודש מלהבות אש, בתוך הדברים זאגט ער, דער ביטערער חטא דאס איז גורם אלע צרות ישראל וואס איז דא, אלע צרות און עגמת נפש וואס איז דא אין אידישע הייזער דאס אלעס נעמט זיך פון דעם ביטערן חטא, וואס מ'געבט זיך נישט אכטונג, מ'געבט זיך נישט אכטונג אויף די אויגן, מ'געבט זיך נישט אכטונג אויף די מחשבות, דער ביטערער חטא איז גורם אז תפילות ישראל זאלן נישט נתקבל ווערן לרצון, ס'זאל נישט אויפטוהן וואס זיי דארפן אויפצוטון, דאס וואס איז דא אזויפיל צובראכענע אידישע הערצער, ס'איז דא לבבות נשברות מישראל וואס קוקן ארויס אויף ישועות און זענען מתפלל אזויפיל תפילות, איז דאך א הארבע קשיא, פארוואס ליידער ווערט מען נישט געה, אידישע קינדער קוקן ארויס אויף א ישועה, און די ישועה זוימט זיך מ'זעהט דאס נישט, פארוואס ווערט נישט נתקיים והיה טרם יקראו ואני אענה, השי"ת זאל זיין עונה לעמו ישראל בעת שועם אליו, דער אייבישטער הערט דאך, דער אייבישטער זאל צוהערן אידישע תפילות. דאס איז אבער וועגן דעם, ווייל ליידער מ'געבט זיך נישט אכטונג, נישט אויף די אויגן נישט אויף די מחשבות, מ'ווערט ליידער נכשל אין הרורים אסורים, אין געוואלדיגע מכשולות, וואס דאס איז גורם אלע צרות ישראל, דאס איז גורם אז די תפילות ישראל איז ליידער נישט נתקבל פאר הייליגן באשעפער.

דאס איז אלעס אוי להם לבריות, פארוואס איז דאס אוי להם לבריות פארוואס טוהט אזוי וויי פאר אידישע קינדער, דאס איז מעלבונה של תורה פון די עלבון התורה, ווייל אין די תורה הק' איז אריינגעשריבן געווארן אלע ביטערע חטאים, אוי לה לאותה בושה, ואוי לה לאותה כלימה, ווען מ'וואלט ווען געהאט לעכטיגע אויגן און מ'וואלט אליין געקוקט אין די תוה"ק, וואלט מען ווען געזעהן ווי

מען דאס געקענט זעהן ווי ס'איז אויפגעשריבן אין די תורה די פנים פון די עבירה.

קען זיין דער פסוק זאגט, אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל, משה רבינו האט געזאגט דברי תוכחה בעבר הירדן, הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר - ראש חודש שבט האט משה רבינו געזאגט דברי תוכחה פאר אידישע קינדער, הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר, וואס פארא שייכות האט דאס געהאט צו דברי תוכחה, נאר לעניינו איז דאס מובן מאוד, משה רבינו מיט די הייליגע אויגן האט געזעהן אין די תורה הק' אלע עוונות פון בני ישראל וואס ס'איז אנגעשריבן אין די תורה, וכל מעשיך בספר נכתבין, הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר, משה רבינו האט געוויזן פאר יעדן איד אין די תורה הק' ווי ס'איז אריינגעשריבן די חטאים, און דאס איז געווען די גרעסטע דברי תוכחה וואס משה רבינו האט געזאגט, דער הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר, דאס וואס משה רבינו האט מבאר געווען און געוויזן פאר יעדן איד פון די ס'רבוא נפשות, יעדער איד איז זיין נשמה מקושר אין א אות אחת אין די תורה הק', ס'איז דא ס'רבוא אותיות און ס'רבוא נפשות, יעדע נשמה פון א איד איז דאך מקושר אין א אות פון די תורה הקדושה, דארט אין דעם אות ווי זיין נשמה איז מקושר אין די תוה"ק, דארט איז אויף געשריבן געווארן די עבירות פון יעדן איינציגן איד, דארט אין דעם אות ווי זיין נשמה האט א קשר צו די תוה"ק דארט איז אויפגעשריבן, האט דאס משה רבינו האט געוויזן פאר יעדן איד ווי זיין נשמה איז מקושר ווי ס'איז אויפגעשריבן אלע עבירות און מען קען דאס אפליינען, באר את התורה הזאת, ער האט דאס מבאר געווען ער האט יעדעם איינעם געוויזן זיינע חטאים עוונות ופשעים וואס איז דא אין די תורה הקדושה.

האב איך געקלערט, דער זיידע ז"ל דער עצי חיים האט אמאל געזאגט דעם הייליגן טאג, האט ער נאכגעזאגט די משנה אין אבות, בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, אוי להם לבריות, אוי, דאס איז וואס איז וויי פאר די בריות, דאס וואס איז דא צרות ישראל, דאס וואס מ'קרעכצט אזוי און אידישע קינדער מאכן מיט

ממילא וועט בלייבן די תורה"ק בלי שום שינוי, והי' לאות על דרך ולזכרון בין עיניך למען תהי' תורת ה' בפיך, די תורת ה' איז תהיה בהווייתה תהא, מ'זאל חלילה נישט אריינשרייבן אין די תורה"ק קיין איסורים קיין עבירות וואס מ'האט חלילה עובר געווען, וכל מעשיך בספר נכתבין, דורך דעם וואס מ'טוהט אן די תפילין אויף דעם יד, תפילין של ראש, איז למען תהיה תורת "השם" בפיך, וועט בלייבן תורת ה' בפיך, אזוי ווי דער אייבישטער האט געגעבן די תורה.

וועגן דעם בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב, דייקא פון הר חורב קומט ארויס דעם בת קול, וואס קומט ארויס דער בת קול פון הר חורב, נאר אין הר חורב איז דאך דער הר סיני וואס דער אייבישטער געגעבן די תורה פאר כלל ישראל, האט דער אייבישטער געגעבן די תורה, דער אייבישטער האט געזאגט פאר משה רבינו כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, האט רש"י געזאגט כלשון הזה וכסדר הזה, דער זיידע ז"ל אין עצי חיים שטעלט זיך וואס איז בלשון הזה וואס איז כסדר הזה וואס מיינט כסדר הזה, נאר לעיגן השי"ת האט געגעבן די תורה אויפן בארג סיני האט ער געזאגט פאר משה רבינו, כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל בלשון הזה וכסדר הזה, די תורה"ק זאל זיין למען תהיה תורת ה' בפיך, מיט דעם סדר וואס דער אייבישטער האט געגעבן פאר אידישע קינדער, חלילה חלילה אכטונג זיך געבן אויף די מחשבות און אויף די מעשים אז מ'זאל חלילה נישט אריינשרייבן אין תורה"ק זאכן אשר לא צוה ה', ס'זאל זיין כסדר הזה דער סדר.

ממילא דאס איז די תפילין למען תהיה תורת ה' בפיך, ממילא איז אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, דאס וואס איז אוי להם לבריות, דאס איז מעלבונה של תורה פון דעם עלבון התורה וואס איז אריינגעשריבן ליידער, בעוה"ר האט מען אריינגעשריבן אזויפיל אין די תורה"ק, האט מען גורם אזא עלבון התורה, ס'איז אוי להם לבריות, דורך דעם איז דאך אוי להם לבריות. די הייליגע מצוה פון תפילין וואס דאס איז דאך משעבד צו זיין תאות ומחשבות לבינו, ממילא ס'זאל למען תהיה תורת ה' בפיך, תהיה בהווייתו תהא, מ'זאל נישט אריינשרייבן

ס'איז אריינגעשריבן אין די תורה"ק די פגם פון די עבירות, וואלט מען אריינגעדינקען פאר בושה, אזא צער אזא עגמת נפש, מ'האט גורם געווען אזא עלבון התורה, א איד איז דאס גורם מיט זיינע מעשים, דער אמת דאס איז דאך דער טעם פארוואס אינעם הייליגן טאג איז מען מפיס די תורה הק', דאס איז אויף דעם עלבון התורה וואס זיינע חטאים האט אריינגעשריבן אין די תורה"ק, דארף די תורה"ק האבן א פיוס וואס מ'האט גורם געווען, וכל מעשיך בספר נכתבין.

מיט דעם קען אפשר זיין, אין די מצות תפילין איז דא אין די קשרים דער שם שי"ן דל"ת יו"ד, די מצוה פון תפילין איז לשעבד בזה תאות ומחשבות לבינו לעבודתו יתברך שמו, מ'טוהט אן תפילין, וצונו להניח על יד לשעבד בזה תאות ומחשבות לבינו, ועל הראש נגד המוח שהנשמה שבמוחי, תפילין של יד איז משעבד דעם לב, תפילין של ראש איז משעבד דעם מוח אז די מחשבות פון מוח מ'זאל חלילה נישט טראכטן קיין דברים אסורים.

ס'קען נאך זיין מער, והיה לך לאות על ידכה ולזכרון בין עיניך, די תפילין של יד איז כנגד הלב, קעגן הלב חומד, די תפילין של ראש איז א שמירה אויף די אויגן, דאס איז העין רואה, ס'ברענגט אריין קדושה אין די אויגן אז מ'זאל חלילה חלילה נישט קוקן ווי מ'טאר נישט, נישט זעהן וואס מ'טאר נישט, די תפילין של יד דאס איז נגד הלב ס'זאל נישט זיין הלב חומד צו דברים אסורים, ס'זאל זיין חמדת הלב צו גליסטן און האבן א תשוקה צו דברי תורה, א השתוקקות צו טוהן דעם רצון ה', מצות ומעשים טובים מיט א חשק מיט א געפיל מיטן הארץ און מוח, מיט די מצוות צריכות כוונה מכוון צו זיין א מצוה כדבעי וכיאות, דאס איז תפילין של יד. און די תפילין של ראש איז דא די קשרים די קשר של תפילין איז דא דעם שם שד"י, מי שאמר לעולמו די יאמר לצרות ישראל די, אז מ'טוהט אן די תפילין, די תפילין קומט לשעבד בזה תאות ומחשבות לבינו לעבודתו ית"ש, די תפילין של יד איז משעבד דעם הארץ, די תפילין של ראש איז משעבד דעם מוח, די מחשבות שבמוח, די תפילין של ראש איז מקדש די עינים ולזכרון בין עיניך ס'איז מקדש די אויגן, מ'זאל חלילה נישט נכשל ווערן מיט ראיות אסורות,

תשובה, דאס איז נאר תשובה מיראה, אבער תשובה מאהבה נוצט אויף יעדע עבירה. לענינינו ס'איז זייער שווער אז מ'קען זאגט אז מ'קען זוכה זיין צו זיין צו תשובה מאהבה, געבט ער די עצה אז ס'זאל זיין תשובה ברבים, אז אידן זאלן זיך צוזאמען קומען אין די בתי כנסיות אין די בתי מדרשות ס'איז א תשובה ברבים, דורך דעם וועט מען זוכה זיין מתקן צו זיין דעם חטא.

קען אפשר זיין פרעה זאגט לא תאספון לתת להם תבן איז דא דארט א איבעריגע אלף, איז דא א מימרא פון צדיקים אז פרעה האט געזאגט לא תאספון מיינט מען לא תִּאָסְפוּן נישט לאזן צוזאמקומען אידן, פרעה הרשע האט מחטא געווען כלל ישראל, ער האט אבער מורא געהאט אז אידישע קינדער זאלן האבן תשובה געטוהן, וואס תשובה מיראה אויף דעם ביטערען חטא נוצט נישט נאר תשובה מאהבה, איז דאך דאס א שווערע בחינה מ'זאל זוכה זיין, איז דאך נאר די עצה ס'זאל זיין א תשובה ברבים דורך דעם וועט מען קענען תשובה טוהן, פרעה האט גוזר געווען די גזירה לא תאספון, לא תִּאָסְפוּן, מ'זאל נישט לאזן אידישע קינדער צוזאמען קומען תשובה טוהן ברבים, ער האט דאס מורא אז טאמער מ'וועט צוזאמען קומען וועט תשובה ברבים זיין אזוי ווי תשובה מאהבה, וועט דאס נוצן אויף אלע כתמי עונות.

ס'קען אפשר זיין מ'פרעגט די קושיא פארוואס איז פרעה הרשע גענש געווארן, ועבדום וענו אותם איז דאך געווען א גזירה, דער רמב"ם פרעגט דאך די קשיא פארוואס איז געקומען פאר פרעה א עונש, אמת ועבדום וענו אותם איז טאקע געווען א גזירה, אבער די גזירה פון לא תאספון דאס השי"ת נישט גוזר געווען, פרעה ברוב רשעתו האט נישט געלאזט אידישע קינדער צוזאמען קומען, ער האט נישט געלאזט אידישע קינדער תשובה טוהן, דאס איז שוין נישט בכלל פון די גזירה, איז אויף דעם איז ער גענש געווארן, אויף די גזירה פון לא תאספון וואס ער האט נישט געלאזט אידישע קינדער תשובה טוהן ברבים, פרעה הרשע האט מעכב געווען תשובה פון אידישע קינדער.

והי' לך לאת על ירך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפך כי בחוזק יד, יציאת מצרים איז

אין די תורה"ק חלילה זאכן וואס מ'טאר נישט, דאס איז די שם שי"ן דל"ת יו"ד, דער שם שד"י מי שאמר לעולמו די יאמר לצרות ישראל די, דורך די מצוה פון תפילין איז דא דעם שם שד"י.

ס'שטייט אין תיקוני זוהר אז איינער איז א שומר ברית איז שורה די שם הוי"ה מלגאו, שד"י מלבר, איז שורה די אלע צוויי שמות הקדושים, די שם שד"י און די שם הוי"ה די צוויי שמות. והיה לך לאות על ידכה ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת השם" בפך דורך דעם בלייבט רשום אין דעם מענטש די שם הוי"ה מלגאו אין דער שד"י וואס דאס איז די מצוה פון תפילין בלייבט די צוויי שמות, די צוויי שמות הק' וואס איז דא אין א איד דורך דעם וואס א איד פירט זיך בקדושה וטהרה, למען תהיה תורת השם" בפך ס'זאל זיין תורת ה'.

השי"ת זאל העלפן אונז שטייען מיר יעצט אין די ימי השובב"ם, אז מ'זאל זוכה זיין מתקן צו זיין די פגם פון די עבירה, מ'זאל זוכה זיין צו תשובה טוהן א שלימות'דיגע תשובה, די מקום וואס איז אן געשריבן, וואס איז געווען וכל מעשיך בספר נכתבין, וואס איז געווען אויפגעשריבן אלע עבירות וואס מ'האט חטא געווען, אבינו מלכינו כתבינו בספר זכיות, מ'בעט דעם הייליגן באשעפער מ'זאל זוכה זיין צו א שלימות'דיגע תשובה אין די ימי השובב"ם, מ'זאל אויסנוצן די צייט די וואכן וואס מיר געפינען זיך אזעלכע ערגסטע וואכן, והחי יתן אל לבו מ'זאל זיך משים זיין, והחי יתן אל לבו דעם עין רואה והלב חומד, דאס איז והחי יתן אל לבו, וואס געשעהט דורך דעם פגם פון די עבירות וואס מ'איז חוטא פארן הייליגער באשעפער, מ'זאל זוכה זיין צו א אמת'דיגע הרהור תשובה, א תשובה אמתית, א שלימות'דיגע תשובה, אז מ'זאל זוכה זיין אריינצושרייבן אין די ספר תורה אנשטאט די כתמי עונות, מ'האט אריינגעשריבן אלה חטאים עונות ופשעים, מ'זאל זוכה צו סליחה מליחה וכפרה, מ'זאל זוכה זיין צו שרייבן אין די ספר תורה די מצוות, תשובה מאהבה ווערן דאך פון די זדונות ווערן דאך זכיות.

הגם אז זעירין אינזן וואס זענען זוכה תשובה מאהבה, אבער דער זיידע ז"ל אין ישמח משה זאגט אז תשובה ברבים אפילו ס'איז מיראה, האט דאס א כח פון א תשובה מאהבה, דער פעטער ז"ל זאגט אז דאס וואס ס'שטייט אין זוה"ק אז ס'נוצט נישט קיין

געווען בחוזק יד, וואס פרעה הרשע איז נענש געווארן פארוואס איז איהם געקומען די ביטערע עונשים וואס פרעה האט באקומען, ווייל ער מעכט געווען דעם לא תאספון, ער האט נישט געלאזט אידישע קינדער זיך צוזאמקומען תשובה צו טוהן, האט ער מעכט תשובה בני ישראל, אויף דעם איז ער נענש געווארן, דאס איז והחי יתן אל לבו, מ'ליינט די סדרה פון יצ"מ וואס פרעה הרשע איז נענש געווארן.

בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שיתי אותתי אלה בקרבו, דער יש"מ זאגט וואס הייסט בקרבו א לשון יחיד דאס גייט אויף פרעה אין אויף די מצרים, וואלט געדארפט שטיין למען שיתי אותתי אלה בקרבם אין די מצרים, בקרבו איז א לשון יחיד גייט ארויף אויף כלל ישראל, למען שיתי אלה בקרבו, אז מ'זאל וויסן פארוואס איז פרעה הרשע נענש געווארן ס'איז דאך געווען א גזירה, איז דאך נאר ווייל פרעה הרשע האט נישט געלאזט אידישע קינדער זיך צוזאמקומען, ער האט נישט געלאזט טוהן תשובה ברבים, און אויף דעם איז ער נענש געווארן, ממילא אידן דארף דאס צו וויסן די גרויסע כח פון תשובה ברבים, וואס האט א כח, תשובה ברבים האט א כח פון תשובה מאהבה, זדונות ווערן זכיות, דורך דעם ווערט למען שיתי אותתי אלה בקרבו, אריינלייגן אותית, אותיות פון כתבינו בספר זכיות, אריינלייגן אין די תורה הק' זכיות, ביזט יעצט איז דאך געווען עוונות, דורך דעם וואס מ'וועט תשובה טוהן ברבים ווען זיין למען שיתי אותתי אלה בקרבו, אז מ'זאל קענען אריינלייגן אותית, אותית פון זכיות אריינלייגן, דאס לערנט מען זיך אפ פון יציאת מצרים וואס פרעה הרשע איז נענש געווארן, וועגן דעם איז ער נענש געווארן ווייל ער האט מעכט געווען תשובה ברבים.

פון דעם זעהט מען די געוואלדיגע כח אז אידישע קינדער דארפן זיך צוזאמקומען קומען אין די ימי השובבי"ם, ווען מ'ליינט די פרשה פון יציאת מצרים, מ'ליינט די פרשה וואס פרעה איז נענש געווארן, די עונשים פון פרעה איז נאר געקומען פאר דעם, קען

מען זיך אפ לערנען א מוסר השכל, אז תשובה ברבים אין די ימי השובבי"ם אויף אלע חטאים, ס'נוצט אויף יעדן חטא, אפילו אויף דעם ביטערן חטא וואס דער זה"ק זאגט ס'נוצט נישט קיין תשובה, תשובה מאהבה ברבים וואס זדונות ווערן כזכיות נוצט דאך, תשובה ברבים דאס האט דאך א כח פון תשובה מאהבה. ממילא וועט דער אייבישטער העלפן מ'זאל האבן די זכיה מ'זאל אויסנוצן די צייט די וואכן וואס איז נאך עפעס איבערגעבליבן אין די ימי השובבי"ם, אויף תשובה ומעשים טובים, אויף תיקון המעשים, והחי יתן אל לבו מ'זאל מפשפש זיין במעשים, א בחינה פון סור מרע ועשה טוב, זיך מקבל זיין בלב שלם מ'זאל אכטונג צוגעבן מהיום והלאה אויף די אויגן, אכטונג צוגעבן אויף די מחשבות, נישט קוקן וואס מ'טאר נישט און נישט טראכטן וואס מ'טאר נישט, אלע אנדערע מעשים נישט טוהן וואס מ'טאר נישט, תשובה צו טוהן זיך צאמקומען אין בתי כנסיות אין בתי מדרשות ברבים, תשובה טוהן פאר השי"ת, השי"ת וועט אוודאי מקבל זיין די תשובה פון אידישע קינדער, וועלן מיר זוכה זיין כימי צאתינו ממצרים אראנו נפלאות.

שטייען מיר יעצט אין די פרשת בא - בשלה וואס מ'ליינט די פרשיות וואס אידן זענען ארויס געגאנגען פון טומאת מצרים, השי"ת וואס האט זיך מרחם געווען אויף כלל ישראל, און ארויס גענומען כלל ישראל פון טומאת מצרים, השי"ת וועט זיך מרחם זיין עלינו אויף דעם דור, אויף דעם גאנצען דור, א דור שפל, ארויס צוגענומען כלל ישראל פון דעם טומאה וואס מ'געפינט זיך, פון ערוות הארץ, ווי אידן זענען בכל מקומות מושבותיהם, ווי אידן געפינען זיך, ס'זאל זיין וטהר לבינו לעבדך באמת, השי"ת זאל מטהר זיין לבבות בני ישראל צו דינען דעם באשעפער באמת ובשמה, מיט א אמת'דיגע התעוררות תשובה, מ'זאל זוכה זיין דעם בת קול יוצאת מהר חורב ווי דער תולדות זאגט אז דער בעש"ט זאגט יעדען טאג גייט ארויס א בת קול וואס איז מעורר הרהורי תשובה אין אידישע קינדער, מ'זאל זוכה זיין צו נתעורר ווערן צו תשובה בשלימות, דער אייבישטער זאל העלפן מ'זאל זוכה זיין צו התרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו בב"א

שמחות אנשי שלומינו קהל עדתינו שיחיו

וויליאמסבורג • בארא פארק • קרית יואל • מאנסי
לעיקוואד • מאנסיאל • אוסטראליע

די בכל אתר ואתר בכל מקומות מושבותיהם

בני ברק • אלעד • ירושלים • בית שמש • לאנדאן
אנטווערפן • מאנטשעסטער • וויען

שהשמחה במעונו ברכת מזל טוב

הגנו משגרים ברכת מזל טוב חמה ולבבית לאנשי שלומינו תומכי וידידי כוללניו הק' די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב יבורך

קרית יואל

הולדת הבנים
ר אברהם פאלאטשעק נ"י - תאומים ר יואל (ברחמ"א) פאקעטע נ"י
הכנסת בניהם לעו"מ
ר אליקים געציל פרענקל נ"י ר מענדל ווייס נ"י ר משה הערש (ברח"א) בראך נ"י ר שלמה זלמן געלב נ"י ר ישראל ברוך הערשקאוויטש נ"י ר אברהם מאיר מארקאוויטש נ"י ר חיים יודא גליק נ"י

בארא פארק

הולדת הבנים
ר יואל ביי"ד ברוין הי"ו ר יושע סטרוולאוויטש הי"ו
הולדת הבנות
ר דוד יצחק קליין הי"ו ר ברוך קליין הי"ו הרב בנימין ראבינאוויטש הי"ו אירוסים בנו ר בערל בערנאטה הי"ו

לאנדאן

הולדת הבן
ר ישעיהו בן ר אברהם מרדכי שטיינבערג הי"ו חתן ר אהרן ווייזער הי"ו, לאנדאן
הכנסת בנו נ"י לעול התורה וחמיות
ר שמחה דוב יחשעף הי"ו

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

בחדרת קודש הגנו משגרים בזה ברכת מזל טוב אל מול פני
כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
לדגל שמחת נישואי כדו נ"י למר"ט
בן חדב"צ הגה"צ ר' ברוך טייטלבוים שליט"א
רב ביהמ"ד ברוך משה וביהמ"ד יואל משה

בני ברק

הולדת הבנים
ר אלימלך לאנדא הי"ו ר יצחק הערשקאוויטש הי"ו ולאביו ר ישראל הערשקאוויטש הי"ו ולחתנו ר יצחק ברוך אילאוויטש חבר הנהלת המוסדות
הולדת הבנות
ר ליפא שווארץ הי"ו ולאביו ר אשר לעמל שווארץ הי"ו ולחתנו ר שמעון הי"ו ר מרדכי בנימין אלטער יאושעף הי"ו ר דוד שלמה וואנחאצקער הי"ו ולאביו ר יוסף פנחס וואנחאצקער הי"ו ולחתנו ר יצחק אייזק האלער הי"ו ולקוטו ר שאול אהרן וואנחאצקער הי"ו
הכנסת בנו נ"י לעול התורה וחמיות
ר ישראל ענגעל הי"ו

ירושלים

הולדת הבן
ר יואל קליין הי"ו ולאביו ר יעקב קליין הי"ו, בני ברק ולח"ו הרב נחמן יאקאב שליט"א
הולדת הבת
ר יואל יאקאב הי"ו ולאביו הרב נחמן יאקאב שליט"א ולחתנו ר חיים מאיר פרידמאן הי"ו

וויליאמסבורג

הולדת הבנים
ר אברהם גרין הי"ו ר יואל ביי"ד לוי אפפלע הי"ו ר יודא אשר ביי"ד מרדכי לוי ראטה הי"ו ר אברהם חיים ביי"ד יצחק מוטצען הי"ו ר שלמה אברהם ביי"ד דוד אהרן גאלד שטיין הי"ו ר נטע יואל ביי"ד הערש האלפערט הי"ו ר סענדר ביי"ד משה וויס זיכערמאן הי"ו ר יואל ביי"ד חיים מענדל דאסקאל הי"ו ר יואל זאב ביי"ד מנחם מנלי שעהר הי"ו ר מנחם יושע ביי"ד ישראל יאקאבאוויטש הי"ו ר יצחק ביי"ד יעקב בער קאוויטש הי"ו ר יצחק ביי"ד חיים פאקעטע הי"ו ר יעקב ביי"ד זלמן לייב הכהן גליק הי"ו

הולדת הבנות

ר יוסף ביי"ד חיים פאראש ר איתמר טובי"ו ביי"ד ווערצבערגער ר יודא יחיאל ביי"ד אברהם יחשעף נעטעק ר אברהם משה ביי"ד יצחק אייזק גאלד שטיין הכנסת בנו לעול התורה וחמיות
הרב יעקב ישראל כהנא שליט"א ר אברהם אפרים בערגער הי"ו ר משה גלובינער הי"ו הרב מנחם מאיר מיטעלמאן שליט"א ר משה יודא פריעדמאן הי"ו הרב אברהם חיים מוטצען שליט"א ר וואלף אלעזר ווייזער הי"ו

בית שמש

הולדת הבת
ר יואל ראטשילד הי"ו ולאביו ר יעקב ראטשילד הי"ו

אירוסים צאצאיהם

ר בנימין זאב שווארץ הי"ו, וויליאמסבורג	החתן משה ישראל נ"י	ר שמואל יעקב טעללער הי"ו, וויליאמסבורג
ר אברהם לייב ליכטמאן נ"י, וויליאמסבורג	החתן בערל נ"י	ר אברהם משה ראזענבערג נ"י, וויליאמסבורג
ר ישכר בעריש פריעד נ"י, וויליאמסבורג	החתן א שר יונה נ"י	ר מרדכי הערש פאראש נ"י, קרית יואל
ר שמואל מרדכי חיים לעבמאן הי"ו, וויליאמסבורג	החתן משה יודא נ"י	ר נפתלי שמואל שווארץ הי"ו, בארא פארק
ר אברהם מרדכי לאנדא נ"י בארא פארק	החתן משה יואל נ"י	ר יעקב ישראל פריינד נ"י, קרית יואל
הרב חיים האלבער שטאם הי"ו, בארא פארק	החתן חיים נ"י	ר אנשיל קרעמער הי"ו, בארא פארק
ר ארי ראטה הי"ו, קרית יואל	החתן חיים נ"י	ר ברוך יודא דרעזנער הי"ו, קרית יואל
הרב יעקב ווייס שליט"א, מאנסי	החתן חיים הערש נ"י	הרב יודא בער טעללער שרייב"א, וויליאמסבורג
ר יעקב אקער הי"ו, טאהש	החתן יוסף נ"י	ר ישעי' הערש שפיטצער הי"ו, קרית יואל
הרב נפתלי האראוויץ שליט"א, לאנדאן	החתן יצחק יושע נ"י	הרב סיני טייטלבוים שליט"א, וויליאמסבורג
ר בן ציון לעבאוויטש הי"ו, לאנדאן	החתן ישראל יודא נ"י	ר פסח כהן הי"ו, לאנדאן
ר דוד שמחה ראפאפורט הי"ו, לאנדאן	החתן יעקב נ"י	ר שלום מרדכי בוימרינד הי"ו, לאנדאן

נישואי צאצאיהם

ר שמואל עקיבא נויאוויטש נ"י, וויליאמסבורג	החתן עמרם נ"י	ר הערש פריעד נ"י, וויליאמסבורג
ר אליעזר פנחס סופר הי"ו, וויליאמסבורג	החתן שמואל נ"י	ר שמואל יצחק שטעסל הי"ו, בארא פארק
ר יונה צבי האפפמאן נ"י, קרית יואל	החתן יואל נ"י	ר אביגדור אברהם חנוך הכהן ראזענבערג, ק"י
ר משה קופמאן נ"י, קרית יואל	החתן עזריאל נ"י	ר אשר ישעי' שטיינמטץ נ"י, וויליאמסבורג
הר"ר יו"ט הלוי יחשעף שליט"א, קרית יואל		ר שבתי אבערלאנדער נ"י, קרית יואל
הרב שלמה יצחק טויסיג הי"ו, ירושלים ת"ו		הרב חיים עזריאל יאושעף הי"ו, ר"מ בשי"ד ב"ב

אדער קען מען שיקן דורך א פאקס אדער מייל

a.ch.bnb@gmail.com - FAX: 011-9723-6194389

צו מעלדן א שמחה קען מען זיך פארבינדן צו:

011-972-52764837 און אין אר"י 845-662-5579